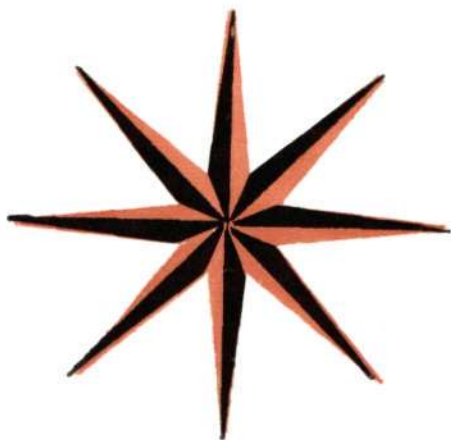

horitzons

nous

- ★ *Estem amb vosaltres, germans del Vietnam*
- ★ *Sobre el que viu avui en "El Capital" de Marx*
- ★ *L'economia espanyola en la crítica conjuntura actual*
- ★ *Justícia per als colons de les terres lleidatanes*
- ★ *La C.I.A.; ni omnipotent ni negligible*

13 PRIMER TRIMESTRE 1968

PUBLICACION TRIMESTRAL

Declarada lícita su publicación en lo relativo a la cultura y la educación, según dictamen de la Secretaría de Educación Pública, comunicado en Oficio n° 581, de fecha 22 de agosto de 1962.

SUMARI

EDITORIALS	
Estem amb vosaltres, germans del Vietnam ♦ La Universitat suma i segueix ♦ Un centenari de signe combatiu.	
EL PENSAMENT I L'ACCIO	
Sobre el que viu avui en El Capital" de Marx, <i>Adolfo Sanchez Vazquez</i> ♦ L'economia espanyola en la crítica conjuntura actual, <i>Enric Arnau</i> ♦ Reformes legislatives per a assegurar la repressió, <i>Josep Montal</i> ♦ A l'oposició democràtica espanyola (<i>document dels presos polítics de la Presó Central de Burgos</i>).	
SOCIALS	2
Apunts per a una plataforma sindical dels tècnics i quadres.	
EL CAMP	3
Justícia per als colons de les terres lleidatanes de la "Unión Laical de Beneficiados", <i>Jaume Roca</i> .	
HORITZONS DEL MON	4
Programa polític del Front Nacional d'Alliberació del Vietnam del Sud (fragments) ♦ La C.I.A.; ni omnipotent ni negligible, <i>Núria Pla</i> .	
LES LLETRES	5
Sobre els premis (i més coses) de Santa Llúcia, <i>Saurí</i> .	
FULLS OBERTS	5
¿Què és la història?, de E.H. Carr ♦ Història de Catalunya il·lustrada, de Ferran Soldevila ♦ "Nova Galícia".	
DOCUMENTS	6
Manifest de la Conferència d'Europa Occidental per Espanya ♦ Missatge dels intel·lectuals de Barcelona al Sindicat Democràtic dels Estudiants ♦ 1ª Ponència de la VI Reunió Coordinadora Preparatòria ♦ Carta oberta a l'opinió pública i als organismes interessats en la solució de les terres propietat dels senyors Beneficiats de la Catedral.	

ESTEM AMB VOSALTRES GERMANS DEL VIETNAM

Escriure sobre el Vietnam... Els combats, les gestes heroïques dels combatents de la llibertat, les victòries sobre l'invasor se segueixen a un ritme tan ràpid que allò que avui "és notícia", demà ja "és vell".

Dins unes setmanes... ¿on seran els 6.000 "marines" de la base de Khe Sanh? Quantes noves ciutats haurà ocupat l'Exèrcit d'Alliberació? Quants avions enemics haurà engegat a terra? Què passarà al Vietnam, al nostre Vietnam, aquesta nit, demà d'aquí a uns dies...? Quanta sang i sacrificis haurà de consentir encara aquest heroic poble en ares de la seva llibertat i independència! Tal com ha dit Ho Xi Minh "...Com més propera es troba la victòria, més dures són les proves." Moltes sorpreses ens reserven encara els combatents del F.N.L. Una cosa, però, no "sorprenrà": la victòria final no hi ha qui la pugui arrabassar als patriotes vietnamesos.

El "prestigi" i la "invencibilitat" dels Estats Units estan rebent cops demolidors. Totes les notícies indiquen que la lluita del F.N.L. ha entrat en una fase decisiva. La ràdio, les agències, els periòdics estan pendents de les ofensives de l'Exèrcit d'Alliberació, recolzat amb entusiasme i eficàcia per la població sud-vietnamesa.

Els triomfs militars i polítics assolits aquestes darreres setmanes han accelerat el procés de descomposició de l'Administració de Saigon. El desconcert i el pànic s'estenen dins les seves files. Unitats senceres de l'Exèrcit fantotxe es passen sovint al F.N.L.

En els primers dies de l'ofensiva de gener, les forces d'alliberació atacaren simultaniament 50 ciutats i 30 aeròdroms, posaren fora de combat més de 50.000 soldats i oficials enemics. Foren destruïts més de 1.500 avions i helicòpters, 4.000 vehicles militars, sense comptar altre material de guerra. A primers de març, les forces armades han llançat 25 atacs contra 12 bases americanes i unitats de l'Exèrcit fantotxe. Aquesta nova ofensiva, la tercera des de primers d'ay, i que en unes hores ha abastat tot el territori sudvietnamès, demostren la capacitat ofensiva del F.N.L.

Es impossible d'enumerar tots els cops que estan encaixant els ianquis en aqueix país. Xifres publicades a Saigon reconeixen que des de l'inici de la guerra al Vietnam els americans han perdut 136.993 homes.

El Vietnam del Sud s'ha convertit, per als invasors, en terra que crema sota llurs peus, en un front sense límits. Els patriotes vietnamesos han imposat

als americans un tipus de guerra desconeguda i temible. Des d'un sembrat d'arròs, d'un turó, d'una casa o un cotxe, pot sorgir en el moment més inesperat un atac. Amb un heroïsme i audàcia difícilment igualable, els patriotes han penetrat fins el cau dels americans a Saigon. El mateix Quarter General de Westmoreland ja no escapa als atacs del F.N.L.

El domini i l'agilitat amb què les forces populars vietnameses conceben i dirigeixen les operacions militars és digne d'admiració. Al mateix temps, es posa en relleu l'enorme i generosa ajuda, en armament i en tots els aspectes, que l'Estat soviètic proporciona a l'Exèrcit d'alliberació. La solidaritat activa del poble soviètic envers el poble germà del Vietnam es materialitza en cada combat contra els invasors. I aquesta ajuda de la U.R.S.S. i dels altres països socialistes, com ha estat declarat recentment a la reunió dels països del Pacte de Varsòvia, celebrada a Sofia, "...li serà donada mentre en tingui necessitat i fins a la victòria final sobre els imperialistes".

Davant la impossibilitat d'impedir els progressos i els èxits del F.N.L., l'Exèrcit americà es dedica a destruir i a assassinar. Els seus avions semblen la mort, arrasant ciutats i pobles, escoles i hospitals, esglésies i monuments històrics... Milers de vells, dones i nens sucumbeixen sota les runes o atroçment cremats per les bombes de napalm. Allò que no són capaços de conquerir batent-se, volen assolir-ho duent ignominiosament la destrucció i la mort fins al darrer racó del Vietnam. L'opinió pública mundial, els demòcrates americans, es revoltent davant tant de crims i atrocitats. Arthur Miller, famós dramaturg americà, ha dit: "La guerra del Vietnam és un càncer que rosega la dignitat de la nostra existència."

El general Earle Wheeler, Cap d'Estat Major interarmes, després d'un breu sojorn a Saigon, ha tornat als Estats Units pessimista i al·larmat. El seu col·lega Westmoreland no li ha pogut donar ni un sol comunicat de victòria. Li ha demanat, això sí, 200.000 homes més per a tractar "d'adreçar la situació". Actualment ja hi ha al Vietnam un soldat enemic per cada quatre habitants. Si la Casa Blanca dóna aquest nou pas hi haurà, aproximadament, un soldat per cada tres habitants. Però cap d'aquestes mesures pot fer canviar el rumb dels esdeveniments. L'experiència està aquí. En aquests darrers anys el Govern americà no ha parat d'enviar reforços en homes i material ultramodern, i a despit d'això mai com ara no ha estat tan clar el desenllaç final d'aquesta guerra. D'això n'és conscient no solament l'opinió pública mundial sinó també sectors cada vegada més amplis de la societat americana.

Segons una enquesta recent efectuada per l'Institut Gallup, el 49 per cent dels americans interrogats estimen ara que la intervenció dels Estats Units al Vietnam és un error. A les eleccions de New Hampshire, el senador McCarthy ha obtingut el 42 per cent dels vots demòcrates amb un programa de pau. Però més important que aquests sondeigs són les veus que, cada vegada més, s'atreueixen a censurar la política aventurera i criminal dels governants del Pentàgon, són les manifestacions de milers d'americans exigint que s'acabi la guerra.

"The New York Times", al·ludint a la perspectiva d'enviar nous reforços al Vietnam confessa que això "...no faria altra cosa que retardar eventuals nego-

ciacions enlloc d'aproximar-ne la data...", ja que "...els esdeveniments de les sis darreres setmanes al Vietnam han demostrat que cada escalada ha aportat, no la victòria sinó un augment del nombre de morts i destruccions".

Per primera vegada, el setmanari "Newsweek" preconitza "...l'atur de les operacions..., la retirada de l'Exèrcit americà..., i que siguin iniciades negociacions...".

El senador Robert Kennedy, després de pronunciar-se perquè s'aturin els combats, ha precisat que "...els Estats Units no poden continuar actuant com si no existís cap altra nació, vanagloriant-se de la seva potència i de la seva riquesa, sense tenir en compte les opinions ni els desigs, tant dels països neutrals com dels seus aliats".

Aquests i altres molts comentaris que es podrien citar, independentment dels interessos i contradiccions que hi ha en el seu origen, són il·lustratius del clima d'isolament que s'està creant entorn de la política demencial de Johnson i de tots els partidaris de l'escalada a ultrança.

Angel Zúñiga, des de Nova York, escriu a "La Vanguardia" que "...la incertesa és l'única certesa que ara es té..." i que "...el dubte ha mossegat molt a fons als Estats Units".

La lluita del poble del Veitnam desperta adhesió i entusiasme en les masses... Milions d'éssers despleguen iniciatives generoses i participen a les accions de solidaritat amb el poble del Vietnam.

La campanya internacional de solidaritat, les victòries assolides sobre els invasors, han de servir d'estímul per a prosseguir l'acció empresa en el nostre país. A Catalunya, com a tot Espanya, s'han celebrat conferències i col·loquis, s'han repartit fulls i s'han pintat consignes a les parets, s'han recollit diners i medicaments; al carrer s'ha cridat la solidaritat del nostre poble amb el poble germà del Vietnam. Tot això demostra la sensibilitat d'amplis sectors del nostre país davant una lluita i una causa que, justament, consideren pròpia. Per això arui és possible desenrotllar i elevar a un grau superior la mobilització oberta del nostre poble en suport del Vietnam, multiplicar les iniciatives i accions, tant en els medis estudiantils i intel·lectuals com en el si de la classe obrera, sobretot quan, per a nosaltres, aquesta lluita en solidaritat amb un poble que es bat per la seva llibertat i independència va intimament lligada a l'acció contra la renovació dels acords militars d'Espanya amb els Estats Units, contra les bases ianquis que posen en perill el nostre país.

Desenrotllar audaçment, conseqüentment, aquesta lluita, arreu, és la millor manera de dir amb el cor i amb els fets; estem amb vosaltres, germans del Vietnam!

LA UNIVERSITAT, SUMA I SEGUEIX

Les lluites estudiantívoles, una vegada més, situades a la punta de l'acció antifrancista de masses, colpejen severament el règim, impotent a deturar-les a despit del dispositiu de repressió posat en moviment.

El present Curs ha corroborat brillantment la contínua elevació dels plantejaments reivindicatius del moviment estudiantil, la càrrega política dels quals ve multiplicada per la mobilització de cada dia més vastes masses d'estudiants i extensos sectors del professorat. Les accions estudiantívoles, pràcticament ininterrompudes des de l'inici del Curs, constitueixen una manifestació exemplar de la capacitat organitzativa, consciència política i combativitat del moviment democràtic universitari, característiques que fan d'ell un destacament de primera fila en l'acció nacional pel restabliment de les llibertats democràtiques.

El Govern no pot evitar l'exteriorització de la seva impotència quan reconeix, en la nota del Consell de Ministres del 29 de març que "...En algunes Universitats no han deixat de produir-se tot al llarg d'aquest cinc mesos diàries alteracions de l'ordre acadèmic..."

La Universitat madrilenya es trobava sens dubte present en el pensament del Govern quan aprovà la redacció d'aquesta frase. En efecte, les facultats i centres de la capital han conegut aquesta "diària alteració", que no ha pogut deturar la més ampla de les repressions fins ara coneguda a la Universitat.

El Districte de Madrid encapçala el moviment universitari amb extraordinària combativitat i maduresa política, però és tota la Universitat espanyola la qui es troba engatjada en la lluita, amb exemples tan magnífics com els de Santiago de Compostela, Oviedo, Sevilla, Saragossa, La Laguna, d'un extrem a l'altre del país. Assistim, i això a un nivell notablement superior al dels passats cursos, a una lluita generalitzada, coordinada a escala de tota la Universitat espanyola. Han participat i participen en ella desenes de milers d'estudiants i junt a ells, presidint assemblees democràtiques, prenent part en sentades i manifestacions, sortint en defensa dels estudiants sancionats, exigint que es posi fi a la repressió, cada vegada més nombrosos professors i catedràtics.

La importància numèrica de la mobilització és un dels elements expressius dels avanços realitzats, però només pren tota la seva importància a la llum dels objectius, immediats i de perspectiva, entorn dels quals s'ha produït; l'acció, a nivell de cada centre, per la creació o consolidació i funcionament de les estructures democràtiques d'acord amb les condicions concretes que en cada lloc es donen; l'acció sentant les bases per a la celebració del Congrés Democràtic d'Estudiants d'Espanya, cara a la creació del Sindicat Democràtic d'Estudiants d'Espanya; l'acció en defensa dels companys repressaliats, en solidaritat amb els districtes més agudament colpejats per la repressió en un moment donat, per l'alliberament dels estudiants empresonats, per l'anul·lació de tots els expedients contra estudiants i professors...

Aquestes lluites han marcant i segueixen marcant avanços considerables del moviment democràtic universitari. Alguns d'ells apareixen visiblement en les ponències elaborades per la VI Reunió Coordinadora Preparatòria, la primera de les quals reproduïm a la secció "Documents". En ella s'ha traçat una

via d'acció clara, realista, a través del plantejament de la celebració d'assemblees constituents del S.D.E. en tots aquells centres o districtes que encara no el tenen constituït; de congressos del S.D.E. en aquells on ja funciona, i s'ha precisat la via per a la preparació, sense més espera, del C.D.E., fixant les normes de representació, temàtica, elaboració de ponències per cada Districte, etc. Avançant en el terreny de la coordinació a nivell nacional espanyol, s'ha creat la Secretaria Tècnica, s'ha cridat les branques professionals a incorporar-se a les R.C.P., i amb clara consciència de formar part d'un tot indivisible es crida també a la col·laboració amb altres sectors "...que també estan interessats en la reforma de les actuals estructures, com poden ésser: Col·legis Professionals, Sectors de l'estament docent, intel·lectuals, Comissions Cíviques, Comissions Obreres, etc.", avançant així, en el terreny de les tasques concretes, per la via de la coordinació general dels diferents moviments democràtics de masses.

A un altre pla, i sempre en el terreny universitari, la consolidació o creació d'òrgans conjunts d'estudiants i professors s'ha vist notablement incrementada en el curs de les actuals lluites, i no solament entorn de determinades situacions momentànies, sinó també entorn dels problemes més amplis que planteja l'elaboració concreta dels problemes de la Reforma Democràtica de la Universitat. La participació acrescuda de professors i catedràtics en les lluites estudiantivols dona a aquestes una nova dimensió i fortalesa.

En aquests factors, i en altres de no menor importància relacionats amb la lluita per la R.D.U. resideix l'impuls de les magnífiques lluites universitàries. Tots els esforços per a presentar-les —ja que és impossible silenciar-les—, com una agitació en el buit, erma de resultats i per tant inútil (junt als coneguts "arguments" dels grups subversius, dels esvalotadors professionals i altres tenebrosos conspiradors extra-universitaris), responen a la necessitat de mixtificar la situació real, de fer fonedisses de cara a les masses les causes profundes de les lluites i els seus èxits, de desprestigiar el moviment estudiantívol i justificar la repressió.

Es important repetir-ho això, com ho és proclamar, front a la propaganda orquestada per a tapar els ulls, els èxits importants que el moviment universitari està aconseguint amb la seva magnífica lluita i l'aportació que aquesta suposa al conjunt del moviment antifranquista de masses.

En efecte; no menys important que els èxits assolits en el terreny de les reivindicacions universitàries és subratllar com s'han refermat els vincles entre el moviment democràtic universitari i els diversos moviments antifranquistes de masses; Comissions Obreres de barris, de fàbriques i rams d'indústria, sobretot a Madrid, així com Comissions de veïns, associacions de dones, etc., han enviat adhesions i missatges, resolucions de solidaritat als estudiants; han adreçat cartes a les autoritats expressant la repulsa dels treballadors i de la població contra la repressió de què són objecte. Nombrosos intel·lectuals, artistes, professionals, han pres posició pública de solidaritat amb els estudiants.

Aquestes expressions ciutadanes de recolzament de la lluita universitària són doblement importants; pel caliu estimulador que elles aporten a aquest destacament avançat de l'acció antifranquista, i perquè constitueixen avanços concrets en la coordinació de la lluita dels moviments de masses i amplis sectors de la població contra la dictadura.

En aquesta direcció adquireix destacada importància la convergència cada vegada més accentuada dels moviments obrer i estudiantívol. Els exemples de participació d'estudiants en accions obreres i viceversa, són ja nombrosos.

En el moment d'escriure aquest comentari, els estudiants de Madrid, els de Barcelona, i l'exemple sembla fer taca d'oli, han anunciat ja llur solidaritat amb l'acció nacional decidida per les Comissions Obreres i han cridat els estudiants a participar en ella activament, incorporant-se a les accions junt als treballadors de cada localitat. No hi ha dubte que, en aquests moments de lluita ascendent del moviment universitari, la jornada que es proposen realitzar els treballadors constitueix un poderós suport a llur pròpia lluita i que la participació de milers d'estudiants de tot Espanya a la jornada obrera, ultra afirmar i concretar nous vincles de coordinació, reforçarà substancialment ambdós moviments i significarà un pas endavant més en la materialització de l'Aliança de les forces del Treball i de la Cultura.

Per acabar aquest breu comentari, dos mots sobre la participació de Barcelona a les lluites d'aquest segon trimestre en que s'ha complert el segon aniversari de l'Assemblea Constituent del Sindicat Democràtic dels Estudiants de Barcelona.

La Universitat Barcelonina ha participat de manera destacada en les lluites d'aquest Curs. Especialment en el segon trimestre, les accions, decidides en àmplies assemblees democràtiques a nivell de Facultat i de curs, han mobilitzat els estudiants en un conjunt de vagues —que en un moment donat han paralitzat tot el Districte—, de manifestacions i altres accions, en recolzament dels companys repressaliats, en solidaritat amb els altres districtes, en defensa del S.D.E.U.B.

Seguint la pauta marcada pel Govern, Garcia Valdecasas ha reprimit amb brutalitat: en poques setmanes expulsà del Districte i de la Universitat prop de dos-cents estudiants; durant aquest segon trimestre solament, ha fet empresonar, processar pel T.O.P. o entregat a tribunals militars a gran nombre dels delegats de Facultat i de Centre, ha fet imposar multes quantioses...

No ha deturat la lluita: els estudiants cobreixen sobre la marxa les baixes ocasionades per la repressió: Si ha indignat tothom i ha conseguit augmentar el seu isolament i per tant el del règim al qual serveix. Dins la mateixa Universitat, els claustres d'Arquitectura, Filosofia i Dret es pronunciaren immediatament contra les sancions: una àmplia comissió de professors reclamà que aquestes fossin anul·lades i que fos convocat un Claustre General. A més, la Junta de Govern del Col·legi d'Advocats de Barcelona aprovà per unanimitat una carta expressant la inquietud dels homes de llei per l'us arbitrari d'aquesta per part de les autoritats acadèmiques: un telegrama signat per més de dues-centes personalitats de la cultura, l'art i la ciència (que publiquem a la secció "Documents"), es solidaritzà amb els objectius democràtics dels estudiants i condemnà la repressió: una instància demanant la dimissió de Valdecasas i pronunciant-se contra la repressió circula per la ciutat...

Així, els estudiants barcelonins, sense abandonar l'acció diària, prossegueixen la consolidació del S.D.E.U.B. que fa dos anys crearen i es preparen, en la via marcada per la VI RCP, a realitzar el seu Primer Congrés. Com senyala "Universitat", l'òrgan dels estudiants del P.S.U. de Catalunya, "...L'aportació de Barcelona al Congrés (al C.D.E.E.), donada l'existència des de fa dos anys del Sindicat, hauria d'ésser el Congrés del S.D.E.U.B., que serviria de balanç de l'actuació dels dos anys, de crítica del seu funcionament, de revisió dels Estatuts, i de discussió i elaboració de les ponències que Barcelona aportaria al C.D.E.E...."

UN CENTENARI DE SIGNE COMBATIOU

El dia 20 de febrer de 1868 va néixer un dels homes d'empremta més decisiva per a la cultura catalana: Pompeu Fabra. Sense ell, certament, la llengua catalana hauria trobat també, tard o d'hora, el camí de la normalització a què aspira tot instrument lingüístic, però els entrebancs a superar haurien estat molt més difícils. En efecte, gràcies al talent i al tacte prodigiós de Fabra —un científic que, en posar-se al servei del seu país, sacrificà la seva vocació de lingüista per la de gramàtic— el camí de la normalització es féu amb la mínima pèrdua d'energies i amb el màxim encert. La prova n'és aquesta eina infinitament disponible que per a totes les branques de les lletres i de les ciències és avui el nostre idioma. Eina —cal no oblidar-ho— que ha demostrat la seva eficàcia amb els poquíssims retocs que s'han fet, amb el pas del temps, al conjunt de l'obra fabriana.

La commemoració que celebrem enguany no és un aniversari com els altres. No ens podem limitar a exaltar la figura d'un Mestre indiscutit quan el català es troba en una situació de llengua semiproscrita, situació nascuda de la mateixa victòria de les forces reaccionàries que s'incautaren de la biblioteca i altres béns de Pompeu Fabra, el qual va haver de morir a l'exili. No hi ha dubte que les coses han canviat força des dels temps en què als catalans ens era imposat el "Hable el idioma del Imperio" (bé que algun rètol d'aquests subsistí fins a l'any 1952, per exemple, a la Universitat de Barcelona). Actualment torna a estar de moda el "regionalismo bien entendido", i en el terreny de la recuperació lingüística és on es donen les proves més vistents. Així, l'edició catalana, avui, no té pràcticament altres traves que les que té l'edició castellana —i que no són pas poques! D'altra banda, després de vint-i-sis anys d'interdicció, l'any 1965 fou autoritzat el primer setmanari en català (a canvi, això sí, d'un contingut innocu). La televisió transmet dos cops al mes un programa en català i Ràdio Joventut, des de primers de 1968 fa un programa de mitja hora diària en català.

Finalment, algunes pel·lícules ("Maria Rosa", "Judas", "La Ferida Llumínosa", "En Baldiri de la Costa") s'han representat en versió catalana. Tot això, òbviament, és ben poc, poquíssim. Calen diaris —no pas, un, sinó diversos— catalans. Calen revistes —no pas dues, sinó moltes— catalanes. I cal ràdio, i televisió, i cinema, en què la llengua catalana no sigui un pretext de fer folklore sinó l'expressió d'una cultura autèntica. És evident, però, que davant la intensificació de la lluita per les llibertats democràtiques el franquisme ha hagut de reconsiderar la seva tàctica envers la cultura catalana i això es nota sobretot en un terreny tan important com és l'ensenyament. Ara els inspectors ja no terroritzen amb les seves visites les escoles on "sabien" que el català hi entrava d'alguna forma o altra. Al contrari: les Diputacions provincials catalanes han pres la iniciativa de promoure classes de català en diverses escoles i la febre s'ha estès a diversos ajuntaments. Algunes escoles privades —religioses o no— s'han col·locat a la capdavantera en aquesta mena de "cursa contra rellotge" d'ensenyar el català als alumnes. Però també això és poca cosa: cal una reforma total de l'ensenyament tant perquè pugui ésser impartit efectivament a tothom com perquè ho sigui en català per als nois i noies catalans.

La commemoració del centenari Fabra ens ofereix, doncs, l'ocasió de plantejar una vasta gamma de reivindicacions culturals democràtiques. Cal no deixar escapar aquesta ocasió i posar en evidència que el franquisme és incapaç de satisfer les aspiracions més genuïnes del nostre poble. En definitiva, només un règim de llibertats democràtiques pot posar en la bona via la solució del problema nacional de Catalunya i amb ell el del ple reconeixement dels drets de la nostra llengua. Per a aconseguir això caldria reconquistar una situació de llibertat com la que Catalunya havia assolit amb l'Estatut autonòmic —almenys com a primer pas per a sortir de l'actual opressió i amb vista a ulteriors perfeccionaments— l'article 2n. del qual establia: "L'idioma català és, el mateix que el castellà, llengua oficial a Catalunya." Es en aquesta perspectiva de combat per la democràcia que cal situar la Campanya d'Homenatge a Pompeu Fabra.

"Nous Horitzons" ret homenatge à la memòria de Yuri Gagarin, primer cosmonauta, símbol d'una nova era de la ciència i la tècnica.

Adolfo Sanchez Vazquez

(*) SOBRE EL QUE VIU
AVUI EN "EL CAPITAL"
DE MARX

A finals del proppassat mes de novembre, amb motiu d'escaure's el 1967 el centenari de la publicació del primer volum d'El Capital de Karl Marx, la revista "España Popular", de Mèxic, organitzà dues importants conferències sobre l'obra del gran filòsof; una a càrrec de Wenceslao Roces, traductor a l'espanyol de l'obra de Marx, i una altra a càrrec del també compatriota nostre Adolfo Sanchez Vazquez, Professor a la Universitat Nacional de Mèxic.

Oferim als lectors de Nous Horitzons, la traducció al català d'un resum dels principals conceptes tractats en aquesta darrera conferència.

Parlar sobre el que avui viu en *El Capital* de Marx pressuposa, lògicament, que aquesta obra genial no és pas un objecte arqueològic o una peça de museu, sinó quelcom que no solament sobreviu a l'època en què fou escrit, ans al contrari, després de cent anys, en una altra època —la nostra— prova la seva vitalitat: Però *El Capital* és una obra d'investigació, anàlisi d'una realitat: la del capitalisme; és una obra teòrica. Tractant-se, doncs, d'una teoria sobre una determinada realitat ¿en quin sentit podem dir que dura i perdura, o que hi ha en ella alguna cosa que, al cap dels anys, sobreviu?

Si *El Capital* demostra vitalitat ha d'ésser, justament, per l'absència d'utopisme i pel caràcter científic com a anàlisi vertadera d'una realitat concreta: la del capitalisme; però amb la particularitat que aquesta anàlisi conserva la seva força, avui, malgrat els canvis innegables que s'han produït en la realitat capitalista. Al seu torn, però, tractant-se d'una teoria, la vida li ha de venir no sols del fet de proporcionar una imatge veritable de la realitat, sinó d'exercir una funció pràctica social, en arrelar dins la consciència dels homes i, d'aquesta manera, ésser guia o instrument teòric de l'acció.

Tenint en compte que aquesta obra és com si fos una sentència de mort o una oració fúnebre per al capitalisme, és fàcil de comprendre que, des del mateix moment de la seva aparició, hagués d'enfrontar-se a una reacció adversa. En aquests cents anys aquesta reacció adversa ha adoptat formes varies, bé que coincidents en el fons, és a dir, en llur odi envers una obra que proclamava la necessitat històrica de la desaparició del capitalisme i alhora fonamentava científicament la naixença d'una nova formació social: el comunisme. De primer, s'intentà una cortina de silenci: això no donà cap resultat i així va sorgir la necessitat, entre els portaveus del capitalisme, de refutar l'obra de Marx. Però ni el silenci ni les refutacions renoueres aconseguiren

* Títol original: *Lo que hoy vive en "El Capital" de Marx,*

els resultats que es desitjaven. Apareix, després, una nova tàctica: partint del reconeixement formal de les seves tesis fonamentals, pretenien d'enriquir-les, perfeccionar-les o, en poques paraules, revisar-les. Sorgeix, així, una actitud revisionista que perdura fins als nostres dies i que, emparant-se en el marxisme, ve representada, en el passat, per teòrics socialdemòcrates del tipus de Bernstein, i, en els nostres dies, per Lasky, Strachey o Browder. Però no solament hi ha revisionistes d'inspiració marxista, sinó també, en el nostre temps, neotomismes com el jesuïta Bigo o existencialistes com Jean Hyppolite. Els uns i els altres, dient-se o no marxistes, assagen d'esborrar el contingut científic de l'obra i llevar-ne l'esperit revolucionari.

Finalment, una quarta actitud, que és la dominant avui dia, arriba a les mateixes conclusions però per una altra via. En aquesta actitud, és acceptada la veritat continguda en *El Capital* com a teoria de la realitat capitalista, però tot seguit amb aquesta reserva: la realitat capitalista que Marx conegué fou la de l'Europa occidental de mitjan segle XIX. Des d'aleshores el capitalisme ha canviat radicalment fins al punt que ja no és possible de reconèixer-lo en la imatge que en traça Marx. Allò que ahir fou vertader, avui no ho és; allò que hi havia de viu en *El Capital*, avui ja no hi viu. El marxisme es negaria a si mateix, si es negava a veure el dinamisme d'aquesta realitat i s'esforçava a fer passar per veritable o viu el que ja no ho és. Fet i fet, *El Capital* ja no viu, perquè no viu la realitat que va reflectir: talment no viu —diuen alguns— que avui el que anomenem capitalisme ni tan sols és pròpiament això.

L'argument segons el qual ens hem d'atenir al moviment i canvi de la realitat no solament és legítim, sinó que és el principi cardinal del mètode dialèctic marxista. Per això no pot pas intimidar-nos. La qüestió, però, és aquesta: ¿els canvis reals —no pas els ficticis o imaginaris produïts en la societat capitalista— són tan radicals i de naturalesa tal que porten a invalidar no ben bé aquest o aquell aspecte o detall de l'obra, sinó la seva medul·la, la seva significació essencial?

Es evident que s'han produït canvis reals importants dins l'estructura interna del capitalisme i canvis transcendents, en la nostra època, com són l'existència del sistema socialista a escala universal i la descomposició del sistema colonial de l'imperialisme, els quals no deixen d'influir de manera decisiva en el destí del capitalisme contemporani en contribuir a aguditzar-ne encara més les contradiccions internes fonamentals. Uns i altres canvis no són registrats, no cal dir-ho, per *El Capital*, però no podem afirmar que siguin estranys al quadre que Marx traça del capitalisme en la seva obra.

En primer lloc, el règim capitalista més desenvolupat dels nostres dies: el capitalisme monopolista d'Estat. Aquest sistema no pot pas ésser reduït de cap manera al capitalisme que tingué present Marx (el de la lliure concurrència en la forma més desenvolupada i pura del seu temps que era, sobretot, el d'Anglaterra). Hem passat, doncs, del capitalisme pre-monopolista, que Marx analitza en *El Capital*, al capitalisme monopolista, analitzat per Lenin i, finalment, avui dia, al capitalisme monopolista d'Estat, en esdevenir l'Estat una força econòmica. Tanmateix, tant en la seva fase primera —monopolista— com en l'actual —monopolista d'Estat— el capitalisme té la seva arrel en la tendència a la concentració i centralització del capital, posada en manifest per Marx en

el capitalisme de la lliure concurrència; per això no fa sino desenvolupar també la tendència a la socialització, assenyalada en *El Capital*, però naturalment per una via capitalista.

Tenim, doncs, apropiació privada al màxim (és a dir, monopolista), d'una banda, i una socialització al màxim també. Això vol dir que la contradicció fonamental del sistema no sols es manté sino que s'agreuja. No es tracta, doncs, d'un capitalisme nou, qualitativament diferent o el que és un disbarat més gros: un sistema no capitalista), sino el sistema que duu fins a les últimes conseqüències els dos termes de la contradicció fonamental, amb la qual cosa manté la qualitat, l'essència del sistema i la seva llei fonamental, característiques del mode de producció capitalista, analitzat per Marx en *El Capital*.

En relació amb el canvi anterior, en tenim un altre de gran importància: el que representa la revolució científica i tecnològica de la nostra època, la qual s'ha traduït en un enorme desenvolupament de les forces productives i una elevació extraordinària de l'índex de productivitat. L'expressió més alta d'aquest progrés tecnològic és l'automatització de la producció, gràcies a la qual —en ésser portat fins a les últimes conseqüències el procés de substitució de la mà d'obra per la màquina— l'obrer deixa d'incloure's directament en el procés productiu per realitzar, sobretot, una tasca de direcció, vigilància i control de les màquines.

Però, com en temps de Marx, les conseqüències del progrés tècnic no poden ésser separades del tipus de relacions socials, de producció, en què o que opera. Respecte a la societat capitalista actual més desenvolupada —com la nord-americana— en la qual el procés tecnològic ha atès el nivell més alt, podem dir que l'elevació de la productivitat (juntament amb els beneficis que li porta de l'exterior la seva expansió imperialista) eleva el nivell de vida d'un ampli sector de la població, incloent-hi grans sectors de la classe obrera, la qual cosa li permet d'absorbir-ne conquestes importants com, per exemple, l'assegurança contra l'atur) i, d'aquesta manera, integrar-la al sistema.

Això es tradueix en un estovament de la classe obrera o en una negació del seu esperit revolucionari... Les deixalles del festí cobreixen avui un ampli espai, i amb això es contribueix a alienar encara més i a fer més passiva la classe obrera. Aquesta situació, però, no pot considerar-se estàtica o tancada. La classe obrera que avui, per exemple, als Estats Units, no és, efectivament revolucionària, ho és potencialment. El desenvolupament tecnològic es produeix en el sentit previst per Marx, i indicat en *El Capital*: contribuint a aguditzar la contradicció fonamental del capitalisme. Bé que transitòriament, el sistema pugui absorbir certes demandes obreres, els mals de la desocupació, de les crisis, etc., acabaran per despertar-la.

Aquest capitalisme que avui pot absorbir certes demandes dels obrers i, d'aquesta manera, reforçar-ne l'alienació, integrant-los fèrriament al sistema, acabarà per no poder absorbir el mateix procés tecnològic. Arribarà un augment en el qual l'automatització —i, en general, el procés tecnològic— seran incompatibles amb el sistema, amb les relacions de producció. En aquesta situació caldria aturar el progrés tècnic, però aquest no pot ésser aturat; així ho demostra la història: menys encara ho pot ésser avui que el sistema socialista, per pròpia naturalesa, està interessat en aquest desenrotllament, car no pot témer les conseqüències negatives que té avui el capitalisme. El que sí pot fer el

capitalisme monopolista —i ja ho fa ara— és de desviar monstruosament aquest progrés cap a camins d'extermini i mort, bèl·lics.

Per importants que siguin els canvis esdevinguts, i efectivament ho són, en el capitalisme actual, com en el que Marx analitzà, la llei fonamental continua essent la llei de la producció de la plus-vàlua: la contradicció fonamental continua essent, d'una banda, la que hi ha entre les forces productives i les relacions de producció, o entre la socialització de la producció i l'apropiació privada (capitalista); la situació de l'obrer continua essent —qualsevol que siguin els avantatges materials, transitoris, per tal que puguin obtenir o rebre— la d'un venedor de la seva força de treball i, per tant, una situació d'alienació.

(Trad. de F. V.)

L'ECONOMIA ESPANYOLA EN LA CRITICA CONJUNTURA ACTUAL

El diumenge dia 19 de novembre de 1967 el Govern espanyol decidí desvalorar la pesseta: la paritat amb 1 dòlar U.S.A. s'establia de 60 ptes. a 70 ptes.

L'endemà, dilluns, enmig del clima de desconcert que una tal mesura demostrà per part del Govern i que es transmeté al conjunt de l'Estat espanyol, García Moncá anuncià l'adopció d'unes mesures complementàries a la desvaloració, les quals no començaran a concretar-se fins als Decrets-Lleis de 27 i 30 de novembre.

Calia la desvaloració? A quines circumstàncies reals responia? Quin era el sentit

—estabilitzador o estimulante— que calia exigir de l'actuació pública i deduir de les disposicions ja sorgides? Aquestes eren les preguntes que tothom es feia i que han desembocat en una polèmica de gran amplitud sobre les qüestions de fons de l'economia espanyola i el seu desenvolupament futur.

Però abans de parlar de les perspectives ens caldrà analitzar el context conjuntural i l'evolució econòmica dels darrers anys d'una manera sumària, perquè ens serveixi de marc més ample i passar comptes de les disposicions adoptades.

LA CONJUNTURA DE LA DESVALORACIO

En efecte, la irresponsabilitat del Govern en adoptar unes mesures inadequades és més greu quan ens adonem que la situació era precisament i efectivament crítica.

D'una manera breu podem qualificar la situació amb els següents termes:

1º *La conjuntura recessiva de l'activitat industrial era real.* Els principals indicadors objectius, malgrat la seva fiabilitat només relativa ens ho mostren: descens del ritme de producció, no solament respecte al període 1960-1965, sinó respecte a 1966 —any afectat per recessions parcials notables (1). Un esperat recobriment de tardor, després dels mesos d'estiu sempre sotmesos a fortes variacions estacionals no s'havia donat.

2º *Les perspectives dels empresaris no milloraven, en cap dels grans sectors: ni en els béns de capital, de demanda dèbil des del canvi en el ritme de la inversió durant 1966, ni en els béns intermedis, ni tampoc en els béns de consum.*

(1) Creixement del producte interior brut el 1967: 3,7%. Agricultura: 2,3%. Indústria: 4%. Serveis: 4,1%.

(2) Augment del cost de la vida 6,4%, curiosament igual al de 1966, malgrat els augmentos

3º *La debilitat de la demanda de béns de consum no anava lligada a una estabilitat de preus, sinó que l'augment del cost de la vida continuava (2). El ritme ha estat més alt precisament els darrers mesos de l'any (es pot estimar un 2% en tres mesos, aproximadament).*

4º *El desequilibri de la balança de pagaments es generalitzava.* No solament la cobertura de les importacions (malgrat les diverses manipulacions, a curt terme, suplementàries a la protecció) per les exportacions no superava el 40%, sinó que d'altres partides de la balança adoptaven valors menys favorables que fins ara, i inclús negatius. En definitiva la conseqüència era el descens de les reserves or i divises.

Però el problema de la balança de pagaments mereix un comentari més llarg perquè a través del seu equilibri és com es plantegen normalment les polítiques desvaloradores del canvi exterior de la moneda.

de preus de final d'any, que el Govern ha hagut de reconèixer. Fins setembre havia crescut a un ritme anual del 7,1%, informació potser més fiable. La mitjana del període 1960-1966 és 6,9%.

LES CARACTERISTIQUES DEL DESEQUILIBRI EXTERIOR

En efecte, en una primera aproximació, l'actual situació i la mateixa desvaloració són el resultat del desenrotllament crític de les relacions comercials —i globals— espanyoles amb l'estranger (3). La incongruència de les relacions exteriors no afecta solament el desequilibri de la balança comercial —no defensen l'equilibri sistemàtic de la balança comercial, ni tampoc la de pagaments— sinó, com deïem, a més rengles del conjunt de la balança exterior.

Respecte a la balança comercial, més significatiu que el seu desequilibri en els darrers anys —en part lògic en un país que s'industrialitza— és el seu desequilibri secció per secció i per grans categories econòmiques: Espanya és deficitària en matèries primes, en energia, en productes acabats (entre ells els tèxtils), però també en productes agraris (4).

Aquesta descripció ja duria per ella sola a l'anàlisi de les condicions internes del desenrotllament. Analitzem, però, abans, la resta de la balança de transaccions corrents.

A la balança corrent d'indivisibles les principals partides que han participat en l'esforç de creixement de l'economia espanyola han estat la de despeses de no residents —assimilable a ingressos per turisme— i la de transferències privades d'espanyols no residents —assimilable a remeses d'emigrants.

Ara bé, el 1967, el comportament d'aquesta part de la balança no ha estat tan favorable com fins ara. En gran part a conseqüència de la recessió industrial a Europa, les remeses d'emigrants han disminuït, pel que sabem (les mateixes sortides d'emigrants són ja inferiors al flux de retorn d'obrers). A més, però, els 17 milions de turistes que el Ministeri

d'Informació i Turisme ens indica —i que, comptats bé i a l'europea, són molts menys (5)— no han suposat proporcionalment els ingressos dels altres anys, els quals són sensiblement els mateixos.

La resta de la balança corrent era també negativa: sortides per *royalties* i interessos d'capital estranger, que avui dia representen tot plegat xifres importants, etc.

L'equilibri comptable s'havia d'establir amb entrades de capitals a llarg terme, endeutaments i disminució de les reserves.

Les previsions d'entrades de capital segons el *I Plan de Desarrollo*, i segons també els papers del *II Plan*, són excessives i fetes, a més, sense preveure les importants sortides de *royalties* que avui dia hi ha (6).

En una situació en què les reserves disminuïen ja en lloc d'acumular-se, des de feia un any llarg, el govern prengué mesures totalment conjunturals: crèdits *stand-by swap*, restricció administrativa a les importacions... que haurien pogut frenar un moviment especulatiu a curt terme però no una deterioració més profunda (7).

El conjunt del sistema es trobava també respecte a l'exterior en posició no gaire favorable. Moltes empreses espanyoles preferien vendre's parcialment a afrontar un autèntic procés de reestructuració. La situació era prou diferent a la de 1959, en la qual, tot i que el nivell de reserves era inferior, la trama de relacions financeres amb l'estranger era més dèbil (8).

La depressió interior en una indústria ja per ella sola no competitiva no facilitava el recobriment de la balança. Les operacions de *dumping*, de col·locació d'excedents eren més difícils que en 1959, per la pròpia situació recessiva internacional.

LA CONJUNTURA INTERNACIONAL

L'actual conjuntura recessiva a escala internacional influeix, tot i que no la condiciona és clar, plenament, el moment econòmic espanyol.

Es important, sobretot, remarcar que si

(3) Balança de pagaments.

(4) Balança comercial per capítols 1967.

(5) Es a dir, descomptant els passavolants, que no fan estada ni despeses importants.

(6) La industrialització de postguerra es feu al Japó amb un joc intel·ligent de les llicències (a curt terme, possibilitat de reexportar, etc.), per exemple.

(7) Hom indica 100 milions amb la banca privada de Nova York, així com altres ope-

racions amb la Banca de Basilea. Tingueren importància els crèdits *swap*.

(8) Simplificadament i grosso modo, si al moment de la desvaloració de 1957 hom devia \$60 milions amb una "caixa" de \$2 milions, avui amb una "caixa" de 1.000 milions hom en devia 500.000 en obligacions a curt terme.

(9) *Croissance Economique 1960-1970. Perspectives en milieu d'exercice*.

Tant les previsions a mig terme com les més conjunturals assenyalen una disminució clara dels ritmes d'activitat a Europa. Per a aquestes previsions, diguem-ne, normals, s'hi ha vingut a afegir l'agreujament del problema a escala general, vinculat a la desvaloració de la lliura i la defensa del dòlar, aspectes monetaris, en gran part, d'un canvi important en la conjuntura econòmica nord-americana i europea, potser més profund en les seves conseqüències del que preveia l'O.C.D.E. fa mesos (10). En tot cas, a nivell espanyol cal remarcar:

a) Ni la visita de *Business International* ni la del Sr. Trezise han estat explicades convenientment (11).

b) Encara que no hi hagués cap efecte de les mesures nord-americanes, la situació europea a mig terme no fa preveure facilitats d'exportació ni de mà d'obra, ni d'excedents.

El diferent marc internacional participa, per tant, a fer de la depressió de 1967-1968 una de ben diferent a la de 1959-1960.

LES DEBILITATS ESTRUCTURALS DE L'ECONOMIA ESPANYOLA CONTINUEN

Tot aquest marc conjuntural i extern porta, però, a l'anàlisi de la seva fonamentació interna. Farem sumàriament un repàs d'alguns aspectes de la política econòmica espanyola des de 1964 (any inicial del pla de desenvolupament) per comprovar com els problemes de fons continuen, malgrat transformacions que només fan que exigir-ne amb més urgència la solució.

Hom fa remuntar la situació de inflació de demanda de productes agraris i la seva transmissió sobre els costos i els preus al 1964. Com sabem, la crítica interna habitual en les planes de les revistes oficials diu: en lloc d'importar productes alimentaris en quantitats massives, el Govern no utilitzà en cap moment la seva excel·lent conjuntura monetària i provocà augments en el cost de la vida, els quals un cop ja realitzats no permeteren ésser reincorporats adequadament.

Tot això s'acompanya d'anàlisis detallades dels diversos índexs. Aquesta visió és vàlida com a denúncia d'un error clar en la política seguida. Però el fet és que als anys posteriors, tot i les importacions de xoc creixents desequilibradores de la balança de pagaments, hom no ha posat en pràctica cap esquema de mesures de política econòmica vàlid per fer de la política d'importacions de xoc el que ha d'ésser: un instrument conjuntural.

A Espanya la política d'importacions de xoc no ha estat una política burgesa d'aceleració de l'ensorrament de l'agricultura tradicional. Res no és tan diferent a les

Corn Laws clàssiques com la política agrària exterior espanyola:

1º Produïx ensorrament de produccions intensives i amb demanda efectiva i creixent però amb costos lleugerament superiors als internacionals (pinsos, per exemple).

2º S'acompanya d'un manteniment sistemàtic de les estructures agràries tradicionals a través de l'efecte directe depressiu sobre la producció de determinats productes agraris d'autèntica demanda i l'efecte indirecte de la subvenció als conreus dels grans terratinents absentsistes lligats amb l'aparell de l'Estat per múltiples camins.

La política d'importacions de xoc no suposa progrés efectiu per a la agricultura, ajuda només conjunturalment la indústria i prolonga les condicions que fan possible l'èxode rural i el desaprofitament del camp.

Però cal insistir en el caràcter superficial de les mesures empreses: la situació que es presentà el 1964 es reproduí el 1965 i el 1967 amb lleugeres variants, també amb lleugeres variants hom adoptà conjunts de mesures excessivament conjunturals i escassament instrumentades respecte a les necessitats del moment, i això després de llargs silencis de la política econòmica oficial.

De totes elles només en tenim record —qui pensa avui en els quinze tipus de preus (regulats, permesos, etc., enunciats fa any i mig)—; només han tingut autèntica vigència dues de caràcter restrictiu:

a) el fre a la construcció d'habitatges, decidida la tardor de 1964;

(10) Per ex., *Perspectives de l'O.C.D.E.*, des 1967.

(11) Han disminuït, en \$, les entrades de capital:

1966: \$120 milions,
1967: \$115 milions.

Es clar que el Sr. López Rodó obté un *windfall benefit* formal de la desvaloració en donar la xifra en pessetes de cada any.

b) la restricció en l'expansió creditícia, programada el novembre de 1965 i no aplicada —i aleshores d'una manera tallant— fins el febrer de 1966.

Les repercussions recessives d'ambdues mesures, vinculades a la diferent llargada del cicle general i del de la construcció s'han sumat, i contribueixen avui a la situació depressiva.

No val la pena d'entrar a analitzar ací el caràcter mimètic i superficial de l'aplicació de mesures i instruments sense autèntiques anàlisis de les repercussions possibles. Això ens duria a disquisicions innecessàries entre ceguesa, incapacitat i manca de voluntat, quan el problema de fons està en el caràcter concret del règim i dels interessos amb ell vinculats, que limiten i frenen àdhuc modificacions aparentment viables dins el règim per por que no posin en descobert tensions més profundes.

Ací tenim la reforma bancària o la de l'administració, afrontades diversos camins i amb objectius tan clars inclús dins el sistema. L'adopció d'una estructura racional dels tipus d'interès, per exemple, topa amb el paper central que la banca privada té en moltes decisions tant a curt com a llarg terme.

I pel novembre de 1967, quines mesures hom ha pres? En termes generals, exceptuada la desvaloració i la congelació de salaris, les mateixes que a les tardors de 1964 i 1965, les quals no aportaren modificacions essencials a l'evolució de fons de l'economia.

Es clar que ara la conjuntura té un signe prou diferent al de 1964 o 1965, però hi han fenòmens semblants els quals hom vol combatre amb procediments semblants que ja aleshores, quan la situació no era greu, no donaren resultats notables. Hom vol frenar una puja constant del consum, sense veure que, si bé els preus pugen, la debilitat de la demanda de tot tipus de béns, inclús la majoria dels de consum, és un fet.

Així com aleshores hom no plantejà els problemes de fons envoltant la "inflació", analitzant d'on prové el caràcter anàrquic, especulatiu i de mentalitat a curt terme del desenrotllament espanyol, de la seva

manca de coherència intersectorial i intra-sectorial, de la seva inviabilitat en aquell context en funció del finançament aleshores possible, avui hom no planteja tampoc els problemes de fons, que no són d'inflació monetària típica de país desenrotllat sinó de desequilibri intern de país encara endarrerit (12).

En aquest context les mesures aconsellables poden ésser més o menys valentes i autèntiques, però les línies fonamentals de crítica a la situació per part dels organismes tècnics i dels professionals de l'economia eren coincidents: l'informe de la F.A.O. i el B.I.R.D., el de l'O.C.D.E. sobre Espanya el 1966, les preses de posició d'"Información Comercial Española", del propi "Economía Industrial" així com de professors com Sardà, Tamames, Rojo Sampedro.

No estem en un buit, diguem-ne, tècnic, sinó polític. No existeix, s'ha dit, coherència entre els diversos objectius teòrics del sistema i això es complica més encara a nivell d'instruments. En definitiva quan l'informe de l'O.C.D.E. ha d'adoptar un enfocament "estructural", això significa que no tot va bé (13).

Segurament, però, caldria matisar una mica: aquest buit polític existeix perquè el govern té consciència de la seva debilitat: des d'un punt de vista teòric, per exemple, conserva com a objectiu a curt terme el manteniment de la plena ocupació, manteniment que és incompatible amb altres objectius del sistema, en aquest concret curt terme: això, però, ho fa perquè, a diferència de 1959, avui la lluita de masses, l'organització de les masses és superior, però si pogués imposaria més obertament la desocupació, la qual cosa facilitaria en part d'altres objectius.

Però veiem, en concret, les mesures d'estabilització, prenent les setze disposicions fonamentals que han sortit a partir del 19 de novembre (14).

Una característica bàsica de totes les disposicions n'és, excepte per a algunes de molt directa significació, l'escassa instrumentació. Això, però, no ens diu prou: el seu diferent abast, la seva distinta aplicació han d'analitzar-se amb més detall per extreure'n el veritable sentit.

"estructuralista" de la C.E.P.A.L., o la tradició més genuïnament marxista.

(14) Llista de les principals mesures: 1) Decret del Ministeri de Comerç del 19 de novembre fixant la paritat de la pesseta a 69,444 pessetes per dòlar. 2) Ordre de 25 de novembre augmentant els tipus d'interès i de descompte tant comercials com financers. Mesures fiscals contingudes fonamentalment en el Decret Llei de 27 de novembre sobre mesures complementàries (repressió del frau

(12) No prejutgem aquí la validesa de les solucions proposades per a la inflació en països desenvolupats. Diem, simplement, que el malalt presenta un altre quadre etiològic.

(13) L'O.C.D.E., com el B.I.R.D., el F.M.I. i d'altres institucions posseeix una tradició d'escola i uns condicionants que en principi la predisposen a l'adopció de mesures "monetaristes" "conjunturals", o com se'n vulgui dir, en lloc de recomanar transformacions més substancials i directes, com fa l'escola

Un grup de mesures són essencialment monetàries. La de nova paritat de la pesseta ja ha estat discutida àmpliament en aquest text. Les dues sobre tipus d'interès han de repercutir escassament en un mercat financer reduït; tot i que suposen un reforçament del *statu quo* creditici no han d'ajudar massa a solucionar la conjuntura. Són mesures, al meu entendre, en gran part deflacionistes, quan el sector privat es troba poc llançat a la inversió. Entren, és clar, dins la lògica d'un pla d'estabilització.

Les mesures fiscals previstes són d'escassa repercussió: en general, a curt terme i, en gran part, demagògiques. No suposen un canvi essencial en la naturalesa indirecta i regressiva de la imposició espanyola ni un enfrontament amb el sistema de les evaluacions globals. No podem oblidar mai aquest caràcter regressiu del sistema fiscal, en conjunt, en examinar les repercussions del pressupost d'ingressos previst.

Les mesures sobre reducció de la despesa són també ambigües: sense donar tota la raó a l'òrgan del Ministeri d'Hisenda, cal reconèixer que l'estat té mala premsa com a factor econòmic. Aquesta mala premsa correspon al caràcter subaltern que juga l'Estat per als grans monopolis: hom carrega a l'Estat les responsabilitats de tot ordre, certes i incertes, com ha demostrat en part la discussió sobre nacionalització de la banca. En aquesta discussió, els defensors de la banca privada, han jugat a la defensiva: per a ells resulta evident que la banca podria funcionar bé nacionalitzada, i aquesta mateixa evidència és cada cop més compartida. L'argument fonamental en contra de la nacionalització ha estat la mala gestió de l'Estat, de la qual ells en són bastant responsables, tant políticament com econòmicament.

Però, des d'un punt de vista concret, cal remarcar que les mesures afectaran sobretot els funcionaris modestos, però no suposaran la reducció de despeses com les militars. El pressupost de despeses continuarà tan poc adaptat a les necessitats d'educació com l'actual. Espanya és el país europeu que menys dedica proporcional-

ment a l'educació (15). En canvi si hem de creure "Desarrollo" l'aviació de combat espanyola amb 270 aparells té molt més pes relatiu i absolut que la de molts països europeus altrament pròspers i sobirans (16).

Un altre grup de mesures tendeix sobretot a facilitar el comerç exterior: aspiració vàlida si les nostres produccions estiguessin en condicions d'afrontar els preus i les condicions de pagament vigents arreu. Però és més: si la relació real d'intercanvi potser ha millorat una mica els darrers anys en uns aspectes, després d'un empitjorament secular, el cert és que en definitiva les exportacions no augmentaran substancialment per modificacions reduïdes dels preus i condicions: la desvaloració per ella sola facilita, en general, les exportacions; les altres mesures poden ajudar, però la demanda exterior dels productes espanyols d'exportació és poc elàstica. Igual cosa podríem dir de les importacions: ni petroli, ni matèries primes, ni béns d'equipament, ni productes alimentaris no poden reduir-se de cop, tot i que ara costin més cars.

Anem, però, al centre de la qüestió, les mesures d'estabilització de salaris, preus i dividends. La seva eficàcia exigeix nivells específics d'instrumentació: els salaris són controlables directament i el seu manteniment depèn en el cas espanyol de la repressió sindical i política contra la classe obrera. Els preus, que haurien de sostenir indirectament els salaris a través de la seva estabilitat no són sostenibles avui: les tensions a l'alça latents en el sistema de desequilibri espanyol s'han vist reforçades per l'elevació de costos que en molts sectors han representat la desvaloració, i això és cert malgrat la debilitat de la demanda. Els controls directes dels preus són avui molt difícils, com en general ho són allí on no hi ha un marc institucional previ del tipus postbèlic. Però avui, més que en la situació de postguerra, amb fiscalies i racionaments, la situació sembla que es pugui relacionar més fàcilment amb la del període 1953-1957, en aquest aspecte. L'objectiu d'estabilitat de preus també figurava teòricament, però els instruments eren inefi-

fiscal, millora en la gestió dels impostos, creació d'un impost transitori sobre beneficis), mesures de foment del comerç contingudes en el Decret Llei de 30 de novembre i desenrotllades després en decrets i ordres ministerials a la primera setmana de desembre i disposicions posteriors. Mesures de reducció de la despesa pública contingudes en l'esmentat decret llei de 27 de novembre

amb repercussió sobre el pressupost 1968-1969. Creació de la comissió de rendes i preus i de les comissions provincials del cost de la vida.

(15) Editorial d'"Economía Financiera Española", desembre 1967.

(16) "Desarrollo", 13 gener 1968.

caços. En tot cas, de novembre ençà els preus han continuat pujant.

El control de dividends és molt difícil. Només s'aconsegueix amb la nacionalització o socialització de la gestió. Però el cas és que veiem com a través de la distribució d'accions en càrrec al fons de regularització i altres procediments, moltes societats, entre elles els grans bancs, estan repartint beneficis que la situació generalment depressiva no faria pensar.

Hi ha finalment una mesura implícita en tot programa estabilitzador tradicional que no ha estat enunciació com acord però que el règim voldria ampliar; el lliure

acomiadament dels obrers, tot i que, com sabem —amb indemnització variable— l'acomiadament és lliure a Espanya. Si hi ha oposició, com dèiem, a aquesta mesura, no és pas per raons teòriques sinó per por a les conseqüències socials i polítiques de l'atur massiu.

Però així com per la congelació de salaris valen encara avui les posicions de Marx sobre el necessari i important paper de les reivindicacions salarials en la renovació tecnològica (17), també cal remarcar ací la incongruència teòrica d'una política de desocupació massiva. Joan Robinson, entre els autors no marxistes ha exposat molt clarament aquesta fallàcia (18).

NOTA FINAL

Sense una anàlisi extensa del creixement espanyol dels darrers anys no és possible veure fins a quin punt de greu irresponsabilitat el règim ha estat duent el país. Les possibilitats perdudes, els retards acumulats són notables i aquests aspectes qualitatius condicionen el nostre futur més encara que els ritmes de creixement.

Però voldríem remarcar que una gran diferència respecte a situacions anteriors estriba en el canvi de perspectiva de part dels grups dominants: mentre la perspectiva

de la il·lusió neocapitalista jugà un doble paper en els anys del Pla de desenrotllament, avui sembla dominar una perspectiva molt més cínica, marcada pels condicionaments polítics.

Mentre el I Pla d'Estabilització suposava en part un intent d'adaptació per via monopolista a les condicions del mercat internacional, avui tota la perspectiva és de tancament, d'immobilisme. Això, però, en un context en què les tensions s'han accentuat i explicitat, tant en el terreny polític com econòmic.

(17) Marx, *Treball assalariat i capital*. Explica com la demanda de més grans salaris en diners no significa necessàriament l'estagnació de la prosperitat capitalista i és, a més, la millor manera de forçar els empresaris a preocupar-se del progrés tècnic.

(18) Robinson, Joan, *Introducció a la teoria de l'ocupació*, pàg. 48 de l'edició castellana: "L'estrany és que aquest creixement de pràctiques monopolístiques s'addueixi freqüentment com un remei de l'atur... Hom confon el símptoma de la malaltia amb la causa. En iniciar-se la depressió, els beneficis disminueixen; per tant hom diu, tot allò que contribueixi a augmentar els beneficis contri-

buirà a evitar la depressió. Hom ens demana que creguem que l'acomiadament d'obriers i el tancament de fàbriques és un mètode per augmentar l'ocupació. Seguir l'argument a través de totes les seves notables paradoxes i extreure els pocs grans de veritat que hom pot trobar en mig de la palla de defenses interessades en duria massa lluny. L'escassetat de béns econòmics pot ésser beneficiosa per a un sector de la col·lectivitat només a costa dels altres i un augment net de la prosperitat col·lectiva no pot sorgir de la restricció de l'activitat i la destrucció dels recursos. La classe dels empresaris, considerada en conjunt, poc profit pot treure de tals mètodes."

REFORMES LEGISLATIVES PER A ASSEGURAR LA REPRESSIO

Balanç d'un any

S'ha convertit en un lloc comú parlar de l'agudització de les mesures repressives del Règim aquests darrers mesos. Dissortadament, per a qui segueixi amb atenció el desenrotllament de la vida pública espanyola no pot haver-hi dubte que l'opinió de l'ambient, del carrer, és plenament encertada. L'enduriment del Règim, l'intent de retorn a formes feixistes que semblaven ja superades, és un fet indiscutible. "Liberalització", "obertura", són expressions passades ja de moda. La Llei de Premsa de 1966 significà, sens dubte, la fita extrema que ha pogut assolir la capacitat evolutiva del Règim, en un sentit progressiu. Des de llavors, el procés regressiu ha estat constant, a partir sobretot del Referèndum del 14 de desembre de 1966, interessadament interpretat per les forces més reaccionàries del sistema com un xec en blanc a favor del manteniment de les estructures actuals.

Ens proposem en aquest treball d'examinar els aspectes jurídics de la repressió actual, i oferir un resum molt esquemàtic i forçosament incomplet, de les principals accions represives del Règim, dins de l'àmbit de Catalunya, durant l'any 1967.

*
**

L'immens aparell legislatiu a disposició del poder s'ha vist encara completat amb disposicions d'extraordinària significació en l'ordre repressiu. És interessant de notar que la majoria de les novetats legislatives dals darrers mesos no tenen altra funció que anul·lar les tímides obertures liberalitzadores del període anterior i, en especial, de la Llei de Premsa. Tenim, primerament, la reforma del Codi Penal.

a) La reforma del Codi Penal.

A principis d'any es va començar a parlar d'un projecte de llei de reforma del Codi Penal. A mitjan febrer, el projecte fou dictaminat favorablement per la Comissió de Justícia de les Corts, després d'incidències tan grotesques com són la suspensió de la sessió final, prevista per al dia quinze de febrer, deguda al fet que la televisió retransmetia un partit de futbol, i l'aprovació unànime del projecte, malgrat que alguns procuradors havien presentat i "defensat" esmenes de fons.

El projecte fou aprovat en la sessió plenària de les Corts del quatre d'abril, amb onze vots en contra, i finalment convertit en llei el dia vuit del mateix mes, publicada amb extraordinària celeritat, el dia onze. La reforma afecta a 36 articles del vigent Codi Penal, dels quals ens interessa comentar els articles 123, 161, 164 bis, 165 bis, 174, i 246.

L'article 123 fa referència al delictes d'ultratge a la Nació espanyola. La redacció anterior era la següent: "*Los ultrajes a la Nación española o al sentimiento de su unidad, así como a sus símbolos y emblemas, se castigarán con la pena de prisión menor, y si tuvieron lugar con publicidad con la de prisión*

mayor." L'actual redacció diu: "Los ultrajes a la Nación española o al sentimiento de su unidad, *al Estado o su forma política*, así como..." Hom ha introduït doncs el concepte, totalment inèdit, d'ultratge a l'Estat i a la forma política que adopti l'Estat. Tota crítica, tota censura, no diguem una manifestació d'oposició global al Règim, a la forma vigent de govern, cau de ple en l'àmbit d'una possible interpretació extensiva del concepte d'ultratge per part d'una Magistratura, sotmesa i servil. L'extensió del tipus delictiu d'ultratge vol sortir al pas d'una jurisprudència del Tribunal Suprem, que en alguna sentència recent havia considerat que els ultratges al Règim no eren punibles per l'article 123, car argumentava sobre la distinció entre Nació, d'una banda, i Règim o forma política de l'Estat, d'altra banda. Aquesta distinció no serà ja possible de fer als efectes d'aplicació del concepte de delictes d'ultratge.

La nova redacció de l'article 161 amplia l'anterior tipus delictiu de calúmia, injúria o amenaça greu als Ministres constituïts en Consell, a tota una sèrie d'alts organismes de l'Estat: Consell de Regència, Govern, Consell del Regne, Consell Nacional del Moviment i Tribunal Suprem de Justícia. Es manté la pena de presó menor per a tots aquests delictes, aplicable també als qui, mitjançant força o intimidació, impedeixin els membres d'aquells organismes d'assistir a les reunions respectives.

La reforma del Codi Penal no es limita a ampliar conceptes delictius ja existents, sinó que encara en crea de nous. Dintre el capítol que engloba els delictes contra el Cap de l'Estat, Alts Organismes de la Nació i la forma de Govern, inventa una nova Secció, amb el rètol de *Delictes contra les Lleis Fonamentals*, integrada pels articles 164 bis a) i b). Val la pena de reproduir-los. Art. 164 bis a): "*Los que ejecutaren actos o realizaren propaganda contra los Principios del Movimiento Nacional declarados permanentes e inalterables serán castigados con la pena de prisión menor y multa de 10.000 a 100.000 pesetas.*"

Las mismas penas se impondrán cuando los actos o la propaganda tiendan a derogar o modificar, fuera de las vías legales, las restantes normas de las Leyes Fundamentales de la nación."

Cal recordar que els "Principios del Movimiento Nacional" estan continguts en la Llei de 17 de maig de 1958, i són constituïts per dotze punts programàtics, als quals se'ls atorga la increïble pretensió d'ésser, per pròpia naturalesa, permanents i inalterables. La total buidor i absoluta vaguetat d'aquests principis, que no són altra cosa que una rescalfèida relíquia de la pitjor i més tronada retòrica falangista, fa que aquest tipus delictiu nou malgrat la seva aparatositat, no sigui dels més perillosos de la reforma —a reserva de l'ús extensiu que en vulguin fer els Tribunals. Potser és més greu el segon paràgraf, que pena tota manifestació contrària a les altres Lleis Fonamentals de la Nació, i que són, d'acord amb l'article 10 de la Llei de Successió en la Jefatura de l'Estat, les següents: el "Fuero de los Españoles", el "Fuero del Trabajo", la Llei Constitutiva de les Corts, la mateixa Llei de Successió i la Llei de Referèndum Nacional. Es a dir, d'acord amb el segon paràgraf de l'article 164 bis a) del vigent Codi Penal espanyol, una persona que expressi —ja sigui en forma pública o privada, escrita o verbal— una crítica o manifesti la seva disconformitat amb un punt concret de qualsevol d'aquestes Lleis Fonamentals —per exemple, que el president del "Instituto de España" formi part

del Consell del Regne— efectuarà evidentment una acció tendent a modificar la dita Llei, però, donat que no emprà la via legal per assolir tal modificació, i que no pot ésser altra, de conformitat amb el mateix article 10 de la Llei de Successió, que l'acord de les Corts i el referèndum de la Nació, està incurs en el delictes en qüestió i es fa reu d'una pena de sis mesos a sis anys de presó, més la multa per escriure.

L'article 164 bis b) diu: *"Las ofensas proferidas contra el Movimiento Nacional o contra quien ostente su máxima Jefatura, y los insultos o especies lanzados contra sus héroes, sus caídos, sus banderas o emblemas, serán castigados con las penas de prisión menor y multa de 5.000 a 25.000 pesetas, si fueran graves, y con arresto mayor y multa de 5.000 a 10.000 pesetas, si no lo fueren."*

Aquest article tendeix a tipificar en forma molt concreta uns determinats fets, que de forma més general, es trobaven ja subsumits en els diversos tipus delictius preexistents. Es tracta, igualment com en la reforma de l'article 123 que acabem de comentar, de tallar en sec la tendència jurisprudencial que s'apuntava de distingir entre ofenses o ultratges a la Nació, considerats delictius, de les ofenses contra les formes circumstancials de Règim o ideologia política dominant, que no ho eren.

Extraordinària importància té l'aparició de l'article 165 bis b). Diu, textualment: *"Serán castigados con las penas de arresto mayor y multa de 5.000 a 50.000 pesetas los que infringieren por medio de impresos las limitaciones impuestas por las leyes a la libertad de expresión y al derecho de difusión de información mediante la publicación de noticias falsas o informaciones peligrosas para la moral o las buenas costumbres; contrarias a las exigencias de la defensa nacional, de la seguridad del Estado y del mantenimiento del orden público interior y de la paz exterior, o que ataquen a los Principios del Movimiento Nacional o a las Leyes Fundamentales, falten al respeto debido a las instituciones y a las personas en la crítica de la acción política o administrativa, o atenten contra la independencia de los Tribunales."*

Cuando los hechos revistieren a juicio del Tribunal gravedad manifiesta la pena aplicable será la de la prisión menor y multa de 10.000 a 100.000 pesetas."

Deixant de banda la incongruència gramatical, que assenyalava "ABC" del dia 10 de febrer, de considerar delictiu, no la infracció de l'exercici d'un dret, sinó la infracció de les limitacions imposades a aquest dret, està clar que ens trobem davant de la creació d'un tipus delictiu totalment inèdit en la legislació penal espanyola: el que podríem anomenar "delictes de falta de respecte en la crítica". D'una banda, l'article 165 bis no fa més que insistir, amb pesadíssima reiteració, en la qualificació penal de fets ja tipificats en altres articles, com ara la difusió d'informacions contràries a les exigències de la defensa nacional i seguretat de l'Estat (art. 122, 6°), o que tendeixin a subvertir l'ordre públic interior (delictes de propaganda il·legal, articles 251 a 253), o bé que ataquin els principis del Moviment o les Lleis Fonamentals (articles 164 bis a) i b) de la mateixa reforma). La novetat, que ha fet passar un justificat calfred per les espinades de tots els redactors i directors de periòdics d'Espanya està en la invenció del delictes de difusió d'informacions "perilloses per a la moral o els bons costums" i en el de "manca de respecte a les

institucions i persones en la crítica de l'acció política o administrativa". En l'aspecte jurídic, ens trobem davant una veritable monstruositat: la manca total de precisió en la delimitació dels fets considerats delictius obre la porta a la més absoluta arbitrarietat judicial. Car, ¿quins poden ésser els criteris objectius que determinin quan una informació és perillosa per a la moral? ¿Què vol dir una informació perillosa per als bons costums? La nostra perplexitat és total. ¿On comença i on acaba el respecte degut a les institucions i autoritats? Si manca de respecte s'ha d'entendre equivalent a injúria o ofensa, l'existència del Capítol VIII del Codi Penal (*De los desacatos, insultos, injurias y amenazas a la Autoridad, a sus agentes y a los demás funcionarios públicos*) fa totalment ociosa la nova disposició. Si hem d'entendre que manca de respecte és un concepte d'àmbit més ampli que el de la injúria, ens trobem novament en plena inseguretat jurídica, donada la impossibilitat de definir què és la manca de respecte en l'exercici de la crítica —des del moment que no és desacatament, ni insult, ni injúria, ni amenaça. O bé hem de considerar que, en un cert sentit, tota crítica comporta necessàriament alguna dosi de manca de respecte envers la persona o institució crítica. En el fons, aquesta és sens dubte la idea última del legislador, però en aquest cas hauria estat més honest eliminar l'ambigua noció de manca de respecte i decretar simplement el caràcter delictiu a tota crítica d'una actuació política o administrativa.

L'article 165 bis b) ultrapassa, doncs, la condició de mera reforma del Codi Penal, i ve a incidir, tot modificant-les, en altres disposicions legislatives de primera importància. Significa una limitació pràcticament total del dret de lliure expressió, que té, d'acord amb la més unànime doctrina jurídica (i conciliar), la seva manifestació més genuïna en la lliure crítica de l'acció política i administrativa de qui ostenta el poder.

En el pla jurídic és impossible de conciliar l'article que comentem amb la declaració dotzena del "Fuero de los Españoles", que proclama la llibertat d'expressió, i amb l'article primer de la Llei de Premsa i Impremta, que insisteix en aquest principi normatiu. En realitat, la reforma del Codi Penal significa la derogació virtual d'aspectes fonamentals de la Llei de Premsa. En efecte, la Llei de Premsa establia el principi bàsic de llibertat d'informació, amb unes limitacions ja ben considerables en l'article segon, i un procediment administratiu de sancionar les infraccions d'aquelles limitacions. Doncs bé, l'article 165 bis, no solament afegeix una sanció penal no prevista a les sancions administratives establertes en la Llei de Premsa, sinó que amplia considerablement les limitacions al dret d'expressió i informació contingudes en aquella llei.

La modificació de l'article 174 és subtil, però significativa. Es refereix a la penalitat del delictes d'associació il·lícita. La redacció anterior del paràgraf quart deia: "*Cuando los hechos sancionados en el párrafo anterior [constituïció d'associació subversiva] carecieren de gravedad o la Asociación no hubiera llegado a constituirse, el Tribunal impondrá la pena inferior en un grado o las de destierro y multa de 5.000 a 25.000 pesetas.*"

La nova redacció diu: "... el Tribunal podrá imponer a los meros participantes...". La rebaixa de la pena no és ja taxativa sinó facultativa del Tribunal, i aplicable solament als simples participants, però no als fundadors, directors i presidents d'aquelles associacions.

Finalment, l'article 246, que penalitza els desordres públics, es veu augmentat amb un segon paràgraf, d'evidentíssima oportunitat, que diu:

“Los que sin pertenecer a un Centro docente realizaren en el mismo actos que perturben o tiendan a perturbar su normal actividad, a menoscabar la libertad de enseñanza, o a provocar la desobediencia a la Autoridad académica, serán castigados con la pena de prisión menor.”

b) Reaccions i conseqüències.

La profunda modificació del Codi Penal que acabem d'analitzar ha provocat una forta i decidida reacció de disconformitat i protesta per part de diversos sectors, especialment dels periodistes i advocats. Podríem dir que cap projecte legislatiu del Règim no havia donat lloc fins ara a una repulsa tan unànime i expressada en forma tan oberta. Cosa més insòlita encara, l'expressió d'aquesta disconformitat ha persistit encara després de l'aprovació formal de la reforma per les Corts.

De manera molt especial, les crítiques s'han centrat en el fet que la reforma significa la virtual anul·lació de l'esquifida obertura vers la llibertat d'expressió que havia significat la Llei de Premsa. En aquest sentit, l'estament més directament afectat, el dels periodistes, havia d'ésser també el qui amb més energia manifestés la seva protesta. En nombroses publicacions periòdiques, revistes i diaris, el projecte de reforma del Codi Penal fou durament criticat, tot posant de relleu el caràcter regressiu, involutiu, de la reforma. Hem de destacar els editorials de “La Vanguardia” dels dies 2 i 7 d'abril, d’“ABC”, del 18 de febrer, de “El Diario de Vasco”, de Sant Sebastià, del 15 de abril, les inequívokes preses de posició de les revistes “Destino” i “Cuadernos para el Diálogo”, etc. Fins i tot el setmanari “Mundo”, de l'Opus Dei deia, en un número del mes de juny, tot fent balanç dels darrers sis mesos de vida política que *“se han conjugado de manera alarmante factores claramente regresivos (como la reforma del Código Penal, etc.)”*.

Malgrat llur caràcter semi-oficial i la profunda corrupció de molts de llurs membres, envilit per tants anys d'exercici de la professió en condicions indignes, bon nombre de Associacions Professionals de Periodistes, entre elles la de Barcelona, expressaren, d'una manera o altra, llur protesta davant la reforma. Molt interessant fou l'actitud dels periodistes madrilenys, que en nombre de 180 adreçaren el dia 30 de març un escrit al President de les Corts, Antonio Iturmendi, manifestant llur discrepància amb els articles 164 bis, 165 i 166 bis, discrepància que fonamentaven en que la reforma significava la politització del Codi Penal, una modificació efectiva de la Llei de Premsa i una greu limitació de les possibilitats de lliure informació i expressió de les idees. Aprovada ja la reforma, l'Associació de la Premsa de Madrid, reunida en Junta General el dos de maig, aprovà per aclamació elevar una queixa a la Federació Nacional d'Associacions de la Premsa d'Espanya, per la seva passivitat davant la reforma, expressar la gratitud als Procuradors en Corts que havien votat en contra del projecte de llei, entre els quals es trobava el seu president Lucio del Alamo, manifestar el pesar per l'aprovació del projecte de llei, que *“supone —diu la protesta aprovada— un gravísimo peligro para el libre ejercicio de la profesión periodística”*, i, finalment, acordà la creació d'un quadre d'advocats que s'encarregués de la defensa jurídica dels periodistes de Madrid.

Potser més terminant i decidida encara fou la repulsa a la reforma del Codi Penal que expressaren els Col·legis professionals d'advocats de tota Espanya. Potser el primer en manifestar públicament la seva disconformitat fou el de Càdis, reunit en Junta general el 8 de març. A continuació, foren manifestant en forma absoluta i radical el seu desacord els Col·legis de Còrdova, Zamora, Sevilla, Oviedo, etc. La disconformitat es fonamentava en el fet que la reforma estava en contradicció amb els principis fonamentals de l'ordenament jurídic espanyol, amb la moderna doctrina jurídica i amb la del Concili Vaticà II. En alguns casos hom protestava també pel fet que la reforma s'hagués preparat sense cap intervenció de l'advocacia espanyola. En tots els casos els acords s'adreçaven al Ministre de Justícia, al Consell General de l'Advocacia i als Procuradors en Corts representants de l'advocacia.

Cal destacar, d'entre les més valentes actituds preses pels professionals del Dret en contra de la reforma, la "taula rodona" celebrada en el Col·legi d'Advocats de Madrid, sota la presidència del vicedegà, conde de Colombi, el 13 de març, per a discutir els problemes relatius a la llibertat d'expressió i els delictes de premsa, en vistes a la reforma del Codi Penal. Intervingueren els advocats Mariano Robles Romero-Robledo, María Luisa Roldán i Antonio Rato, que posaren en relleu la manca de seguretat jurídica que comportaria la reforma projectada la qual significaria l'autocensura del periodista i la mort de la llibertat de premsa.

El Col·legi d'Advocats de Barcelona es limità, en un principi, a adherir-se als acords presos pel Col·legi de Cadis, en sessió de la seva Junta de Govern del 14 de març, però sense donar publicitat a l'acord. El 4 d'abril, però, feu publicar en tota la premsa el text íntegre de l'acord elevat per la Junta de Govern al Consell General de l'Advocacia, i que comprenia: a) la petició d'una convocatoria urgent de l'Assemblea de Degans dels Col·legis d'Advocats per a tractar dels problemes plantejats pel Col·legi de Cadis; b) constància de la repulsa de l'Advocacia espanyola al projecte de reforma del Codi Penal, repulsa que es feia extensiva a la forma precipitada i immadura amb què es portà a efecte l'estudi, discussió i aprovació del projecte; tot això a elevar al Ministre de Justícia; c) demanda d'informació de llur actuació als Procuradors en Corts pels Col·legis d'Advocats; d) sol·licitud al Govern de suspensió del Projecte de reforma del Codi Penal.

Quant a l'actitud del Consell General de l'Advocacia, resulta prou clara si pensem que ja en el mes d'octubre de l'any anterior havia sol·licitat la retirada de les Corts del projecte de reforma.

Tot això no fou obstacle, però, per al senyor Villegas Girón, defensor per la Comissió de Justícia del projecte de llei, en la sessió de les Corts del 4 d'abril, el qual, amb singular cinisme, va tenir la barra, d'assegurar que el projecte havia vingut a les Corts rodejat de les màximes garanties científiques i pràctiques, i que havia tingut l'assessorament del Consell General de l'Advocacia, afirmació que fou immediatament desmentida pel degà del Col·legi d'advocats de Badajoz, Antonio Cuellar Grajera, en el diari "Hoy" d'aquella ciutat, com membre conseller d'aquell organisme, i de forma més rotunda encara pel Col·legi de Barcelona, en nota publicada per la premsa del dia nou d'abril, en la qual es feia constar: a) que era inexacta l'afirmació de que el projecte tingués l'assessorament del Consell General; b) que el Consell

General no havia col·laborat en cap moment en el projecte, ni li havia donat la seva conformitat, ans al contrari havia sol·licitat la seva retirada de les Corts, i acabava dient que el Col·legi de Barcelona continuava, malgrat l'aprovació de les Corts, en la mateixa posició oposada al projecte.

Les conseqüències de la reforma del Codi Penal han estat, dissortadament, les previstes. L'autocensura de la Premsa ha adquirit proporcions gairebé grotesques: la por, el desànim, la inseguretat, han convertit els propietaris de periòdics i els seus directors (amb honroses excepcions) en obstacle difícil de salvar per als periodistes més joves i més inquiets, desitjosos de dir coses.

Sens dubte, això ha estat l'efecte preventiu de la reforma del Codi Penal, juntament amb l'aplicació, a tort i a dret, de les mesures repressives de caire administratiu previstes en la Llei de Premsa. L'ús que han fet els Tribunals del nou arsenal d'armes repressives que acabem d'estudiar, serà analitzat en la segona part d'aquest treball, en el qual farem un resum de les principals accions repressives del Régim, en l'àmbit de Catalunya, durant l'any 1967.

c) *Altres disposicions legislatives.*

De menor transcendència, però sempre dintre la mateixa línia d'agudització repressiva i d'estrangulament de les mínimes obertures liberalitzadores del període anterior, tenim, durant el passat any 1967:

— *El dret de reserva*: Resolució del Ministeri d'Educació i Ciència atribuïnt el caràcter de reservats i, per tant, no susceptibles de publicació en la Premsa, dels acords de les Junes de Facultats o Escoles Tècniques Superiors, sense el consentiment exprés del Rector de la Universitat per a la publicació.

— *El Reglament de l'Organització Mèdica Col·legial*: Aprovat per Ordre de 26-1-1967, deroga l'anterior Reglament de l'any 1963, i introdueix normes d'estructura i funcionament dels Col·legis Mèdics que han provocat una fortíssima reacció contrària per part dels metges de tendència democràtica de tot el país, concretament en quant als punts que regulen les relacions de l'organització mèdica amb l'Administració de l'Estat, formes d'elecció, designació i atribucions dels càrrecs directius, incapacitats per a formar part de les Junes Directives, vot de censura en les Assemblees generals, funció censora i disciplinària de les Junes Directives, etc.

— *El Projecte de Llei de Secrets Oficials*: Elaborat pel Govern, ha estat ja designada, a principis de gener de 1968, la Comissió de les Corts per a debatre i preparar el Projecte. La seva aprovació que ofereix pocs dubtes, encara que ja ha començat a manifestar-se una forta oposició en la premsa i entre algun sector de Procuradors, serà el cop de gràcia al que podia restar en peu del dret d'informació, consagrat solemnement per les Corts en aprovar la Llei de Premsa.

A L'OPOSICIO DEMOCRATICA ESPANYOLA

(Document dels presos polítics de la Presó Central de Burgos)

Enguany és l'any dels drets de l'home, segons acord de les Nacions Unides per el qual serà celebrada a l'abril l'Assemblea de Teheran.

El Govern del General Franco s'ha adherit ostensiblement a aquesta celebració. I, no obstant, cap dels drets essencials de l'home no és respectat a la nostra pàtria pel Govern. No hi ha llibertat d'associació, de reunió i de manifestació, ni llibertat de premsa, ni de paraula. Els principis jurídics universalment reconeguts no són tinguts en compte.

El Govern practica la més arbitrària repressió, mantenint desencadenada la violència contra el poble. La policia entra dins les universitats espanyoles. Sense cap manament jurídic, viola les llars i entra violentament en tots els recintes, àdhuc els eclesiàstics, on els treballadors tracten de reunir-se pacíficament a fi de coordinar llurs reivindicacions professionals o la defensa de llurs drets conculcats pel Govern.

Quan, a les acaballes del 1963, la impulsio democràtica del nostre poble feu impossible seguir condemnant obrers, estudiants i intel·lectuals mitjançant els Consells de Guerra sumaríssims, aquests foren substituïts per un altre Tribunal d'excepcio; el d'Ordre Públic.

Nosaltres, els presos polítics de la Presó Central de Burgos, i d'altres escampats en distintes presons del país, vam ser condemnats per aquells Consells de Guerra, molts a mort o a penes múltiples de vint i trenta anys de reclusio, altres, més recentment jutjats, complim penes de dotze, quinze, vint i trenta anys de presó. El Govern ens té separats d'aquells que han estat recentment condemnats pel Tribunal d'Ordre Públic. Mentre aquests són portats a d'altres presons, a la Central de Burgos hi són conduïts delinqüents comuns. Amb aquesta barreja es vol seguir negant la nostra condicio i els nostres drets de presos polítics. Després de la il·legalitat de no aplicar els beneficis de la llibertat condicional segons prescriuen taxativament els codis, el nou Ministre de Justícia ha donat un pas més pel camí de l'arbitrarietat i se'ns nega ara totalment i sistemàtica la llibertat condicional.

Es fa així —ha dit el Ministre— perquè els presos polítics de la Presó Central de Burgos som "molt perillosos", perquè en sortir en llibertat ens sumem tots a aquells que lluiten pels drets cívics i polítics del nostre poble. Aquest plantejament ens honra. No dona, però, al Ministre ni al Govern cap títol legal per a negar-nos allò que la Llei ens reconeix; el nostre dret als beneficis de la llibertat condicional una vegada extingides les tres quartes parts de la nostra condemna. Aquesta llibertat ens correspon a molts de nosaltres des de fa mesos, en alguns casos ja més d'un any. L'arbitrarietat del Govern representa per a cada un de nosaltres, donades les altes condemnes, d'un i mig a quatre, i més i tot, anys de presó il·legal, de segrest.

L'odi bestial i triomfalista dels detentors del poder no admet límits legals a la seva arbitrarietat: ells són "la Llei". Ells han arremés contra les tènues mesures d'una tímida liberalització que els atemoria i s'han atrinxerat en llurs posicions, tractant d'impedir per tots els mitjans qualsevol avanç vers la democratització de la societat espanyola.

Es l'odi el qui els guia i, al mateix temps, la rabiosa reacció davant llur manifesta feblesa, davant llur creixent impotència.

La impulsió democràtica que sorgeix avui, potent, de les entranyes del nostre poble, és irreversible. Les Comissions Obreres i la lluita dels estudiants pel seu Sindicat Democràtic, són la més viva expressió dels anhels populars. La intel·lectualitat, tots aquells qui a Espanya miren l'esdevenidor, recolzen les legítimes reivindicacions dels obrers i dels estudiants i s'uneixen a ells per a aconseguir els canvis que la nostra pàtria necessita i exigeix.

Res constructiu oposen aquells qui s'aferren al poder com a botí de guerra. Només l'immobilisme, la continuïtat de la repressió violenta i llur incapacitat manifesta per a treure Espanya de l'embús polític i econòmic en què l'han enfonsada.

Des del nostre empresonament enviem la salutació fraternal a les Comissions Obreres i a les Comissions de pagesos, i cridem als treballadors, tècnics i empleats, als camperols, a unir-se sòlidament en elles, a ampliar-les i a enfortir-les en la lluita contra la congelació dels salaris i contra els acomiadaments, per llurs reivindicacions econòmiques, per la llibertat sindical i el dret de vaga, per la llibertat dels detinguts.

Saludem la fermesa dels estudiants front a les provocacions policiaques i llur decisió d'imposar la legalitat del Sindicat Democràtic per ells creat.

Saludem als intel·lectuals espanyols, als religiosos que van amb el poble, a tots aquells qui, sense distinció de classe, de credo o d'opinió política, s'uneixen per a acabar amb la reacció triomfalista.

Saludem als demòcrates de tot el món que tant ajuden la causa del poble espanyol.

A tots expressem la nostra confiança en la seva lluita per una Espanya on l'Amnistia General per als presos i exiliats polítics, acabant amb tot esperit d'odi i de venjança, sigui l'arrancada per a un futur d'autèntic respecte als drets de l'home, en el que siguin reconeguts els drets d'associació, reunió i manifestació, la llibertat sindical i el dret de vaga, les llibertats de premsa i de paraula; i en el que el Govern de la nació sigui l'expressió democràtica, en unes eleccions lliure, de la voluntat del poble espanyol.

Així podrà Espanya avançar realment en el terreny econòmic i social i posar-se aviat a l'altura dels països desenvolupats.

Març de 1968.

ELS PRESOS POLITICS
DE LA PRESO CENTRAL DE BURGOS.

(Document de treball presentat a una Assemblea de l'Associació Democràtica de Tècnics i Quadres de Barcelona.)

APUNTS PER A UNA PLATAFORMA SINDICAL DELS TECNICS I QUADRES

Ens referim aquí als problemes i perspectives, a la situació social i econòmica, amb les conseqüències que s'en deriven, d'un grup de treballadors, d'assalariats amb unes característiques específiques que permeten individualitzar-los dins la classe treballadora. Són els enginyers, tècnics titulats i no titulats, quadres de direcció, administratius i comercials, nombrosos funcionaris de l'Estat, tots els professionals amb determinada qualificació tècnica, vinculats per un salari a llur funció laboral.

Es tracta d'un estament de la classe obrera el qual, si bé reduït encara quant a proporció dintre la població activa (un 5 per cent aproximadament), manifesta una forta tendència a incrementar-se numèricament (ha augmentat en més d'un 30 per cent en els darrers deu anys), així com en la seva proporció (es calcula que el 1975 superarà el 10 per cent de la població activa). Aquest augment és resultat de l'evolució de les tècniques, dels nous mètodes d'organització i gestió, de l'ampliació dels serveis d'estudi, assessorament, comercials, etc., així com de la progressiva concentració industrial que els fa possibles.

Tot això ha provocat per a uns una progressiva integració a la producció, els ha fixat al taller; per a d'altres un allunyament, desconeixement en moltes ocasions, dels centres de poder de l'empresa. De fet, àdhuc els "dirigents", els *managers*, només són generalment "corretges de transmissió" d'ordres que procedeixen de l'exterior de l'empresa entesa com a unitat productiva.

I això no és exactament una conseqüència directa del desenvolupament econòmic i del "progrés tècnic", sinó de la *forma concreta* que ha pres aital desenvolupament sota el domini dels grans grups industrials i financers. L'objectiu d'aquests és fer "finançar" als treballadors les transformacions econòmiques, el primer objectiu de les quals és augmentar la rendibilitat del capital. I entre els treballadors es compten

els tècnics i quadres; llur nombre, quantitativament progressiu, incideix en els preus de cost cada vegada amb més pes.

Aquestes realitats econòmiques, aguditzades en períodes de crisi en els quals s'intenta fer pagar als mateixos treballadors els errors en la gestió de l'empresa, i sobretot les negatives conseqüències d'una determinada política econòmica empresarial i del país en general, han de conduir progressivament els tècnics i quadres a la defensa col·lectiva de llurs interessos materials i morals, a la clara i conscient vinculació de llurs problemes amb els dels altres treballadors. Això és precisament el que pretén d'evitar la patronal intentant posar en manifest *exclusivament* els caràcters *específics* dels tècnics i quadres (llur origen social, llur formació, llur responsabilitat a l'empresa), especulant a més amb llur paper de creadors i realitzadors. A això obeeix l'abundant literatura que en els darrers temps ha estat difosa sobre la figura del "dirigent d'empresa", oblidant que, en el fons, inclús aquests trets distintius i específics condueixen a un plantejament idèntic al dels altres treballadors quand hom abstreu els seus aspectes més anecdòtics.

Fracassat definitivament el concepte de "sindicat vertical", desterrat el "verticalisme" de la terminologia (si bé no de la pràctica) oficial, intenten, de fet, introduir el criteri de "verticalitat" en el concepte d'empresa, car pretenen que en aquesta els *únics* interessos reals i legítims són els de l'empresa entesa com a productora de beneficis per al capital (i no com a productora de béns socials).

En valorar el desenrotllament, el progrés econòmic, com a element de referència per a judicar actituds, cal tenir en compte que el desenrotllament econòmic és, certament, una condició *necessària* per al progrés social, però no és condició suficient per a aquest. Ans al contrari, en molts casos es pretén d'utilitzar la noció de "progrés"

per a justificar acomiadaments sense garanties de re-ocupació, per al bloqueig dels salaris, per a la implantació d'una "política de rendes" que no alteri o àdhuc augmenti els beneficis dels grups monopolistes. Aquesta contradicció entre el benefici, considerat per la patronal com un objectiu per si mateix, i la satisfacció de les necessitats socials, que constitueix el fons de les reivindicacions dels treballadors, posa en manifest que els conflictes laborals no poden reduir-se a les dimensions de la competència de mercat.

Els problemes reals, incloent-hi la propaganda entorn del mite tecnocràtic, condueixen a plantejar-se (els tècnics i quadres són particularment sensibles a aquesta qüestió) la pregunta de *quí dirigeix realment l'empresa, on radica el poder de gestió, qui fixa la política empresarial*. I aquí, veient com són resolts els problemes de "concentració" i "modernització", podem comprendre *en funció de quins interessos es decideix la marxa de l'empresa*.

La solució resideix, de fet, en la real democratització de l'empresa, democratització que proporcionaria als treballadors la possibilitat de realitzar un control eficaç i una pressió efectiva sobre la marxa d'aquesta. Una tal noció de democratització de l'empresa apareix lligada estretament amb la necessitat de la nacionalització dels sectors importants de l'economia del país i la gestió democràtica dels sectors nacionalitzats, únic mitjà de fer compatibles l'elevació del nivell de vida i el desenvolupament harmònic de l'economia del país. Això és molt lluny de l'actual gestió d'empreses públiques, subordinades de fet als grups financers nacionals i internacionals que aconsegueixen fer pagar a tot el país (a través del pressupost nacional), els balanços deficitaris d'unes empreses públiques que faciliten els enormes beneficis de la gran indústria privada. Democràcia i nacionalització dels sectors vitals de l'economia del país (banca, electricitat, transport, etc.), apareixen, doncs, estretament vinculats i condicionen la realització d'una planificació autènticament democràtica.

LINIES GENERALS D'UN PROGRAMA REIVINDICATIU

1. Garantia d'ocupació i reducció de la jornada pràctica laboral.

En aquests moments comença a plantejar-se seriosament el problema de l'atur dels

tècnics i quadres igual com el de tots els treballadors. Casos recents com els de la "Maquinista Terrestre y Marítima" de Barcelona, "Rocwell Cerdans", de Gavà, etc., mostren que els "reajustaments" de planilla laboral afecten en grau important als tècnics. I això no ha d'interpretar-se com a simple resultat d'una "necessària modernització", o resultat "inevitable" de fusions o transformacions d'automatització. Es més aviat conseqüència del fet que aquestes transformacions es fan prescindint dels interessos i necessitats dels treballadors, inclosos entre ells els enginyers, quadres i tècnics en general.

De fet si considerem els augments de productivitat aconseguits en els darrers anys, hem de concloure que una forma possible, i socialment positiva, d'afrontar tals qüestions seria la reducció de la jornada laboral amb un increment salarial que correspongui a les necessitats reals dels treballadors. (No resulta massa intel·ligent pretendre de demostrar que el salari mínim garantit no pot elevar-se fins el *mínim vital real* perquè això significaria el "caos econòmic": la sola deducció possible d'aquest pretès "argument" seria l'arbitrari, anti-econòmic d'una gestió empresarial i de l'economia del país en general, que només podríem qualificar d'expoliadora.) Aquest augment salarial ampliaria a més les possibilitats del mercat interior, la qual cosa, amb una correcta gestió econòmica democràtica, facilitaria l'autèntic desenvolupament econòmic i social.

La reducció de la jornada laboral resulta àdhuc necessària per al normal desenvolupament humà de molts tècnics que, com a conseqüència d'un "estil de treball" que les empreses intenten imposar als "homes de responsabilitat", desenvolupen horaris de treball que es situen entre les 50 i les 60 hores setmanals. I això sense necessitat de fer càlculs sobre la base del famós "pluriempleo".

La garantia d'ocupació, acompanyada d'una reducció de la jornada de treball amb salaris justos, ha de significar la consecució del legítim desig dels treballadors de beneficiar-se del progrés tècnic en comptes d'ésser víctimes d'ell.

Aquestes mesures no seran "acordades", evidentment, sense una actuació col·lectiva, es a dir, només podran ésser resultat d'una negociació col·lectiva que assoleixi introduir-les en les reglamentacions de treball de l'empresa, del ram, del país.

2. Formació continuada.

La garantia d'ocupació ha de venir acompanyada de mesures que assegurin la veritable adaptació dels treballadors al seu treball en funció del progrés tècnic i científic, mesures que s'inscriuen en un plantejament de l'ensenyança a tots els nivells i de la formació professional que no s'orienti a una utilització rendable de l'home com a objecte del progrés econòmic, sinó que el consideri autèntic subjecte de la història i, en termes més immediats, de la vida científica, tècnica i econòmica.

Això ha d'inscriure's en una veritable reforma democràtica de l'ensenyança i en un programa real per al desenvolupament de la investigació tècnica i científica. En comptes de pagar xifres fabulosos en concepte de "royalties" de patents estrangeres, amb tot el que això suposa de supeditació en la marxa de l'empresa i àdhuc en la subordinació discriminatòria dels tècnics espanyols als tècnics estrangers, caldria establir un pla de treball que lligués la investigació a la producció i garantís un eficaç desenvolupament de l'economia del país en funció de les necessitats socials, en comptes de convertir-la en un instrument i apèndix dels grups financers internacionals.

La formació continuada pot venir reglamentada en forma pràctica i immediata per la inclusió en els convenis col·lectius d'una clàusula que especifiqui les jornades laborals completes (10, 20, 30, per exemple) que anualment el treballador en general i el tècnic i quadre en particular dedicarà a seguir cursos, seminaris, viatges d'estudi, tot això durant l'horari normal de treball i percebent la plena retribució.

A més llarg termini por pensar-se en una organització per a l'ocupació dels quadres que no funcioni simplement com una "borsa del treball" sinó que, subvencionada per les empreses, l'Estat i els sindicats, estableixi una política d'ocupació d'acord amb les necessitats de desenvolupament econòmic democràtic i amb els interessos immediats dels treballadors plantejats a través del sindicat. Aquest és potser l'element més immediat i visible dels problemes que l'actual funcionament empresarial suposa per a la plena realització professional dels tècnics i quadres en tant que treballadors intel·lectuals.

3. Llibertat d'expressió i llibertats sindicals.

Podríem resumir aquest apartat referint-nos a les genèriques llibertats que s'han de reconèixer a tot home: llibertat de reunió, d'expressió, d'opinió, d'associació.

Tal qüestió, però, apareix notablement concretada a l'àmbit sindical, i, bé que a alguns els sembli potser paradoxal, al dels tècnics i quadres, al dels professionals en general. A la llibertat d'associació d'aquests, a l'ur llibertat d'expressió, no s'oposa directament (en molts casos) la força repressiva de l'empresa o una altra, però sí s'enfronta el tècnic a tota una estructura i mentalitat empresarial que pretén "associar" el tècnic, un a un, als interessos del capital, dissociant-lo per a tal cosa, no solament dels treballadors en general, sinó inclús dels altres tècnics i quadres de la seva empresa, del seu propi departament. En algunes empreses àdhuc s'obliga el tècnic a firmar un compromís de "no parlar" de les seves condicions individuals de treball amb els altres tècnics, se'ls exigeix de mantenir en "rigurós secret professional" la quantia de llurs ingressos; en una determinada empresa el firmant es dona "per enterat" de les sancions econòmiques i altres de què pot ésser objecte si vulnera aquest compromís. No s'esdevé el mateix a totes les empreses, però el clima que es pretén crear sí és el mateix. Aquest cas resulta molt significatiu de l'autèntica coacció a la llibertat d'associació, a la llibertat sindical, que això suposa, ja que amb això es pretén impedir tota autèntica negociació col·lectiva per part dels tècnics i quadres, sotmesos al "privilegiat" tracte de negociar individualment amb l'empresa.

Igualment negatiu per al conscient plantejament col·lectiu dels autèntics problemes dels treballadors intel·lectuals assalariats és el criteri, bastant estès en alguns ambients professionals, que la realització professional del tècnic està totalment desvinculada de les realitzacions laborals en què s'emmarca. Amb tal cosa s'oblida la decisiva influència que en l'exercici d'aquesta activitat professional representa la política empresarial i els seus objectius a curt termini, així com tots els elements que deriven d'una relació laboral molt concreta.

Llibertat sindical significa llibertat d'associació dels treballadors de la pròpia empresa. Llibertat per a disposar dels llocs de treball per a realitzar reunions, llibertat per a disposar de mitjans necessaris per a l'exercici de les funcions sindicals, amb plenes garanties contra acomiadaments i altres mesures arbitràries per part de l'empresa.

Llibertat d'expressió significa llibertat d'oposar-se intel·lectualment a l'intent molt generalitzat de captar el tècnic en l'anomenat (mal anomenat) "esperit d'empresa",

creat d'acord amb els interessos del capital a través de l'anomenada "política de relacions humanes", amb la qual es pretén introduir el concepte (i la pràctica) de verticalitat a que ens referíem abans.

Es important comprendre què signifiquen tals conceptes de llibertat sindical i d'expressió. No es tracta en cap cas de demanar als tècnics i quadres de sostreure's de la jerarquia professional en la qual estan inclosos, conseqüència de llur responsabilitat i coneixements, a l'empresa. Bé que puguem estar en desacord amb un sistema econòmic determinat, no podem ignorar que l'exercici de la funció de quadre, de tècnic en general, comporta objectivament una part important d'activitats, la finalitat de les quals pot ésser aconseguir la rendibilitat i àdhuc l'eficàcia del mateix sistema.

I no es tracta de demanar als quadres que abandonin llurs funcions o bé que en l'exercici de llurs funcions "sabotegin" un sistema que podem considerar injust o irracional social i econòmicament.

Allò que exigim per al tècnic és el dret a organitzar-se sindicalment a l'empresa i al país, a plantejar col·lectivament la seva posició davant els problemes laborals, socials i econòmics que es presentin a l'empresa, inclús a posar en discussió la marxa econòmica de la mateixa empresa, els objectius de la política d'aquesta.

En cap cas no ha de confondre's el comportament professional, tècnic, amb el comportament sindical, com a treballador que ha de poder plantejar col·lectivament la seva posició davant els problemes que afecten a la col·lectivitat, bé sigui la més restringida dels tècnics de l'empresa, bé la de tots els treballadors de la mateixa, bé els de la classe obrera en el seu conjunt.

No resultarà fàcil per a molts tècnics comprendre aquesta situació, aquesta realitat. Molts no tenen encara consciència de llurs drets, de llur força col·lectiva i de la necessària unitat de tots els treballadors, de

la bàsica comunitat d'interessos de totes les categories professionals d'assalariats. L'agudització de llurs problemes laborals ha de dur-los, els duu ja, no obstant, a integrar-se progressiva i conscientment dins aquesta realitat.

PERSPECTIVES IMMEDIATES

La inexistència al nostre país d'una pràctica d'acció sindical dels tècnics a escala general ens impedeix contrastar les nostres opinions amb un programa sindical determinat, ens dificulta provar llur validesa en experiències generals de tal actuació sindical. Dificulta així mateix que puguem plantejar una àmplia i immediata plataforma sindical dels tècnics, sense una prèvia discussió de tals plantejaments, sense una prèvia experiència d'acció sindical immediata a nivell d'empresa. Experiències immediates d'aquesta naturalesa comencen a produir-se, limitades encara, però importants en algunes ocasions per a l'evolució de la presa de consciència dels tècnics. Penseu en el cas de "Laminación de Bandas" d'Etxevarri i les seves conseqüències.

No pretenem que es vgi en tot l'anterior un programa ben definit davant del qual es plantegi una opció absoluta de "tot o res".

Hem intentat més aviat plantejar problemes, indicar possibles línies generals per a l'actuació sindical dels tècnics. Creiem que algunes idees poden trobar aplicació immediata en la discussió de convenis col·lectius d'empresa, de ram, en el plantejament dels problemes que diàriament sorgeixen a les empreses. Altres són objectius a assolir que venen condicionats per la consecució d'una realitat molt més àmplia, una realitat les fronteres de la qual abasten tots els problemes del país. Però no per això són utopies; aquest plantejament, si respon a necessitats objectives, com efectivament creiem, ajudarà sens dubte a la transformació general que les farà possibles.

Jaume Roca

JUSTICIA PER ALS COLONS DE LES TERRES LLEIDATANES DE LA "UNION LAICAL DE BENEFICIADOS"

El relat que fem a continuació sobre el cas de les terres de la "Unión Laical de Beneficiados de la Santa Iglesia Catedral de Lleida, és excepcional per mil raons que en part s'exposen. Té la virtut de posar en relleu que el problema de la terra no és exclusiu de les zones latifundistes d'Andalusia, Extremadura o Castella i que, amb particularitats diferents, també té importància econòmico-social a Catalunya.

Es bô de recordar que en el camp català hi ha més de 100.000 famílies d'arrendataris i parcers que treballen i suen la terra dels altres, car el mite que la terra està molt repartida a Catalunya és més aparent que real. Allò que sens dubte està més repartit és el treball de la terra. Però això no vol pas dir que no hi hagi grans terratinents absentistes, sense altre vincle amb la terra que el cobrament de rendes parasitàries.

Homes de tots els horitzons i camps socials reconeixen avui que la realització d'una profunda reforma agrària que doni la terra a aquell que la treballa és el primer pas indispensable per a l'increment de la producció agrícola nacional; per a l'elevació del nivell de vida i la capacitat de consum de la població del camp; per a un mercat interior més vast.

Es a dir, que no és un problema que interessa solament la pagesia. Interessa també els industrials del tèxtil, els fabricants de calçat, les empreses d'electro-domèstics, de maquinària agrícola, de l'automòbil... Com interessa també el comerciant, l'escriptor, l'intel·lectual de totes les disciplines i professions. Car la reforma agrària, donar la terra i ajut econòmic a aquell que la treballa, significa acabar amb el "senyoritisme" caciquil i l'ensorrament de la barrera obscurantista secular que impideix a Espanya de donar el salt qualitatiu cap a una societat més justa, més rica, més cultivada, més conforme a les possibilitats de l'època que vivim.

Per això la lluita dels parcers de les terres de la Unión Laical de Beneficiados de Lleida per l'accés a la propietat, interessa tota l'opinió catalana, i tot Catalunya ha d'estar a llur costat per ajudar-los a fer triomfar llurs legítims drets.

Tothom coneix avui els orígens de les terres que usufructua la "Unión Laical de Beneficiados de la Santa Iglesia Catedral de Lérida". En temps immemorials, uns quants nobles i senyors, esporoguits a l'hora de deixar aquest món per alguna greu malifeta, feren donació d'una part de llurs propietats als Reverends Beneficiats en contrapartida de la promesa que cada dia resarien parenostres i pregàries perquè Déu els perdonés els pecats, esperant així poder escapar a les fogueres de l'infern.

Totes les terres donades pels penitents foren incloses en les incautacions de les

propietats del clergat, decretades per la Llei del 2 de setembre del 1841 que la història coneix amb el nom de Llei Desamortitzadora de Mendizàbal. Però els 17 Reverends Beneficiats que en aquella època usufructuaven les terres presentaren recurs contra la incautació. Mentrestant, Mendizàbal caigué en desgràcia i el Govern disposà que les terres dels Beneficiats fossin eximides de la desamortització per considerar que no es tractava d'una propietat de l'Església sinó d'un usdefruit personal dels 17 Beneficiats. Resultà, però, que les terres donades pels penitents havien ja estat venudes i no essent possible de tornar-les, els foren lliurades, el 12 d'agost del 1843, les 3.338 hectàrees que constitueixen l'actual propietat, situada en els termes de Lleida, la Bordeta, Juneda, Puigvert, Montolin, Albatàrrec, Aspe, Alfés, Alcoletge, Artesa i Alamús.

D'aleshores ençà, sobre unes terres l'adquisició de les quals no costà ni cinc centims, els Reverends Beneficiats, de generació en generació, han vist augmentar la quantia de llurs rendes en la mesura que l'esforç i les inversions dels conreadors han anat transformant finques que a l'origen eren ermes, salnitroses i de secà, en terres ben cultivades, de bona producció i en bona part de regadiu, d'ençà que anys després, fou construït el Canal d'Urgell.

Els contractes i condicions de treball imposats als conreadors han seguit el vaivé de la història polític-social del nostre poble. Però la tònica constant dels Beneficiats ha estat de resistir a tota evolució progressiva i de justícia social. Així ha estat des dels seus orígens, en plena època feudal, fins als nostres dies.

Tanmateix, en el curs del flux i reflux de les lluites del nostre poble per la llibertat, la democràcia i el progrés, els anys de la República han deixat records i traces que el franquisme no ha pogut esborrar.

L'aspiració tradicional dels treballadors de la terra, sense terra, a esdevenir-ne propietaris, rebé un fort impuls. Rabassaires, arrendataris, parcers, exigiren que la República liquidés tota reminiscència feudal en les formes d'explotació de la terra; que els contractes entre terratinents i conreadors s'impregnassin dels nous vents de justícia social que bufaven per Espanya i, fonamentalment, que llurs drets a l'accés a la propietat fossin reconeguts.

El recul polític de la reacció espanyola, obligà els Beneficiats a recular també. Els colons de les terres de la *Unión Laical* considerant que havia arribat l'hora de fer respectar llurs drets i de veure realitzada llur secular aspiració, assoliren que fos entaulada la discussió per tractar de la venda de les terres.

Fou la culminació de més de 5 anys de lluita aguditzada contra l'arbitrarietat i l'afany de lucre. Ja l'any 1930 havia estat creada la "Unió de colons de les comarques de Lleida" per fer front de manera col·lectiva i organitzada a la pretensió dels Beneficiats de transformar les "llicències de colons" en contractes d'arrendament, intent que tenia per objectiu de fer perdre als colons tots els drets sobre les millores i transformacions de les finques treballades, en molts casos, per generacions consecutives d'una mateixa família.

La "Unió de colons" no s'acontentà amb oposar-se a una tal pretensió sinó que contraatacà amb arguments sòlids i irrefutables: Els vostres drets —digueren als Reverends Beneficiats— consisteixen exclusivament en la propietat de les terres tal com estaven en llur origen, és a dir, ermes, salnitroses i improductives. I els drets nostres, són els de la capitalització de les millores aportades per nosaltres i els nostres avantpassats.

Partint d'aquesta afirmació realista i plena de raó varen fer una proposició de compra que fou rebutjada per la *Unión Laical*, car en la situació política del moment es consideraven encara prou forts per a mantenir íntegres llurs privilegis.

L'enfrontament es radicalitzà. Els colons es negaren a fer efectiva la renda parasitària de la terra i reivindicaren entre altres coses justes, el dret de cobrar dels ramaders el preu dels pasturatges sobre llurs parcel·les. Els Beneficiats, per a intentar d'intimidarlos, van multiplicar les amenaces i intentaren àdhuc de donar comiat al colon Ramon

Balanyà. La resposta fou ferma i unànim: Tots a una, els colons acudiren en manifestació solidària davant el jutge municipal de Lleida el qual suspengué l'ordre de comiat per considerar que es tractava d'un "problema social".

Això obligà els Reverends Beneficiats a seure a la taula de discussió per tractar de les condicions de venda. Eren ja els anys de la República; però els grans terratinents catalans tenien fortes posicions polítiques en el Govern de la Generalitat, car no podem oblidar que el propi Macià era un gran terratinent. No fou, doncs, d'estranyar que l'informe tècnic elaborat per l'enviat de la Generalitat, senyor Paladella, es decantés massa del costat dels interessos de la *Unión Laical* i valorés abusivament el preu de les terres. L'informe fou rebutjat pels colons els quals es mantingueren forts en el fet que havien d'ésser valorades com a terres ermes, tal com eren quan els primers conreadors començaren a cultivar-les.

La pugna durà fins el 1935. El Parlament Català, sota la pressió de les organitzacions pageses, votà el mes d'abril del 1934 la Llei de Contractes de Conreu. El clima polític anunciava ja la gran victòria del Front Popular de Febrer del 1936 i els Beneficiats compregueren que podien fer creu i ratlla a uns privilegis que, com totes les coses terenals, no podien ésser eterns...

Finalment, el 31 de juliol del 1935 es firmà el contracte de venda per un preu total d'un milió de pessetes a pagar en 10 anys, contracte que el parcer Gregori Biosca que el signà a títol de President de la "Unió de Colons" conserva preciosament. Cal afegir, que els dos primers termes, amb un total de 200.000 pessetes foren fets efectius íntegrament.

La guerra civil trencà l'execució del contracte. La nova situació política creada per la dictadura de les oligarquies i grans terratinents es traduí immediatament sobre les terres dels Reverends Beneficiats en un retorn al passat. El contracte fou enterrat, els guardes jurats de la *Unión Laical* vetllaren de nou a l'execució de la llei del més fort... els ramats tornaren a pasturar quan i on vulgueren... i els Reverends Beneficiats a embutxacar els profits.

Així han transcorregut molts i interminables anys durant els quals les terres han reportat més beneficis que mai a la *Unión Laical*. No pas perquè els Beneficiats hagin decidit de fer finalment inversions per a millorar la productivitat dels conreus. Res d'això! Les millores en el regadiu, la mecanització i els mètodes moderns de conreu, l'adob millor i més racional, l'esforç d'assimilació de la tècnica agronòmica, tot ha estat l'obra del treball i les inversions dels parcers i s'ha traduït en un increment de la producció. I d'aquest augment, sense haver-hi participat en res, la 6^a, 7^a o 8ª part, segons les terres i els cultius, han anat a parar a la caixa dels Reverends Beneficiats...

Però tampoc això no podia ésser etern. D'any en any; de dia en dia, creixen de nou i es desenrotllen a Espanya les forces que pugnen per reobrir el camí del progrés, de la democràcia i la justícia social. La veu de la consciència nacional exigeix canvis d'estructura. El món acaba de celebrar el 50 Aniversari de la Gran Revolució Socialista d'Octubre que donà solució immediata al problema de la terra. Ja sigui en el terreny econòmic com en el de les idees, tot està en moviment. El Concili Vaticà II en fou una manifestació important.

Els Beneficiats no es mamen el dit ni dormen a la palla. Per llur posició social, tant o més que gent d'Església, són gent de negocis i no han oblidat, ni de lluny, la lliçó del 1935.

Saben millor que ningú que els colons que treballen i suen llurs terres, conserven també ben viu en la memòria el record dels anys de la República; saben que per a ells el primer contracte de venda de les terres no és lletra morta; que moralment el consideren un contracte legal i que només la dictadura franquista ha impedit que avui fossin propietaris, a condicions raonables, de les terres que treballen.

I és perquè els Beneficiats saben tot això que, ja fa prop de dos anys, consideraren que valia més no perdre temps, que era hora deprofitar de la posició de força de què encara disposen amb l'aparell estatal i jurídic del règim, per a vendre les terres en unes condicions òptimes de preu.

Tan òptimes pretengueren que fossin, que perderen tota mesura i els primers tempteigs de venda els feren sobre la base d'un preu total de 400 milions de pessetes!

Els ulls fan pampallugues només de llegir una tal xifra, talment sembla impossible que uns Reverends estiguin tan afamats de milions. El relat dels diferents episodis de la brega entre la *Unión Laical* i els colons d'ençà que foren conegudes les pretensions dels Beneficiats fins al dia d'avui, exigiria moltes planes. Anem a resumir-ne els fets essencials.

LA CARTA DELS 4 CAPELLANS

Avui tothom la coneix o n'ha sentit parlar. Tingué repercussió nacional i internacional. Fou l'obra de quatre capellans que davant el dilema de callar i fer-se còmplices, o bé de parlar i posar en regla la seva consciència i els seus actes, escolliren amb força coratge el camí dictat per aquesta última.

Tots quatre són joves rectors de la nova generació: Màxim Casanovas, 37 anys, era rector —quan la carta fou escrita— d'Almatret; Manuel Domingo, 36 anys, ho era de Soses; Josep Marco Capdevilla, 35 anys, de Caladrones, i Llätzer Bria Perau, de Masalcoreig.

Un dels trets essencials de llur carta és que d'una manera precisa, amb xifres, han mostrat, a través de l'exemple dels Reverends Beneficiats així com del dels Canonges de la Santa Església Catedral de Llèida que exploten la finca de Montagut de 4.500 hectàrees, que l'existència a Espanya de dues Esglésies, la dels rics i la dels pobres, té profundes arrels materials i és el producte d'interessos profans.

Llur coratge ha estat gran de plantejar davant l'opinió pública que els problemes i divisions socials no són un fet exclusiu de les relacions de producció entre patrons i obrers, entre terratinents i arrendataris o jornalers i que la injustícia i els abusos d'ordre social són una crua realitat al si de la pròpia Església.

Una Església al si de la qual es troben, d'un costat, jerarques que gaudeixen de veritables "canongies" i tota mena de benifets i privilegis materials —que defensen a capa i espasa i que constitueixen l'explicació econòmico-social de llur actitud política en tant que puntals del règim. Però al si de la qual es troben també homes com els quatre capellans, de condició social modesta, que viuen al costat dels obrers i pagesos, que són sensibles a llurs problemes i aspiracions; que es revoltent contra les injustícies engendrades per la dominació omnipotent dels diners i que participen coratjosament, sense por a la postergació jeràrquica ni a la repressió del règim, al costat d'obriers i pagesos, de professors i estudiants, a les lluites per llurs reivindicacions socials, pel dret d'organització, per la llibertat i la democràcia.

La coratjosa carta dels quatre capellans ha contribuït a fer claredat sobre la realitat econòmico-social de l'Església espanyola i a consolidar entorn de realitats terrenals els lligams i la confiança recíproca de catòlics i ateu, en un mutu i absolut respecte de les opinions i creences de cadascú, per a conjugar llurs esforços en l'acció indispensable per a instaurar un règim més just, més humà i de major benestar en aquest món... es cregui o no en l'existència de l'altre.

Una de les virtuts de llur carta és que avui en el camp lleidatà, quan es tracta de les propietats de l'Església, ja ningú diu com abans "les terres dels capellans". Tothom sap, en cada poble, afectat, que llur capellà no té res que veure ni tira cap profit de les rendes i tributs que paguen els colons. Avui tothom sap que una dotzena de Reverends Beneficiats, s'embutxaquen cada any de sis a set milions de pessetes, product dels contractes de parceria, dels pasturatges i altres fonts de profit, mentre que les condicions socials i de vida del capellà de llur poble són, en general, modestes i populars.

La carta fou un veritable crit d'alerta que portà el problema al carrer. Tot el poble en discutí i tot el poble n'aplaudí el coratge. En primer lloc els catòlics practi-

cants, car les immenses propietats de la Santa Església Catedral no poden sinó pesar com una llosa en llur consciència.

COSES QUE HAN PASSAT D'ALESHORES ENÇA

Era de pensar que la pública denúncia i la reacció escandalitzada de l'opinió hauria portat els Beneficiats a una actitud més ponderada. Però els Beneficiats són de menys bona fe que els penitents donadors... i quan es tracta d'edre a llur torn les terres, no es contenten de parenostres i de plegàries. Volen i exigeixen MILIONS... com més MILIONS, millor!

Els mètodes emprats per a intentar assolir-ho són dels més lletjos.

Malgrat el refus unànim i ferm dels colons a pagar la suma exorbitant de 400 milions de pessetes, no per això renunciaren de seguida a llurs ambicions.

Primer, van tenir la idea maquiavèlica d'hipotecar les terres a la Banca Catalana. El procediment, sobre el paper, no fallava. Després de la hipoteca només calia declarar-se insolvents i "legalment" les terres passaven a ésser propietat del Banc.. si els colons no pagaven els 400 milions hipotecats.

D'això, en català, se'n diu "jugar brut". Tan brut que els propis banquers, gent per tant acostumada a justificar-ho tot amb allò que "els negocis són els negocis", no s'atreviren a portar-ho a execució car sabien que anaven a provocar un mullader de conseqüències imprevisibles.

Els colons, però, ho consideraren com un toc d'atenció i compregueren que era hora de fer quelcom per a fer front col·lectivament, com en el passat, a la rapacitat de la *Unión Laical* i el 27 d'octubre del 1966 constituïren el "Grup Sindical de Colonització", la direcció del qual fou mandatada per a tractar les condicions de compra de la totalitat de les terres.

Poc després, el 3 de novembre, s'arribà a un acord per a nomenar una comissió tècnica amb representació d'ambdues parts per a l'elaboració d'un estudi sobre les qüestions debatudes, llurs antecedents i aspectes jurídics, econòmics i socials, traduint-ho en un informe que havia d'ésser presentat, al més tard, a finals del 1966.

Però passà aquesta data, s'arribà a finals de març del 1967 i no solament la comissió no es donava cap pressa per a presentar les seves conclusions, sinó que, més greu encara, es convertí visiblement en un instrument de maniobra de l'advocat dels Beneficiats, Sr. Simeó Miquel Peguera, personatge que es porta l'oli per a embrollar la troca. Tot això era tan clar i flagrant, a l'ensem que les despeses s'acumulaven, que la Junta de colons decidí retirar els dos tècnics que havia designat per representar els parcers.

La reacció dels Beneficiats no va fer-se esperar. Hom pot afirmar sense por a equivocar-se que no esperaven altra cosa per a justificar llur nota del 31 de març 1967 en la qual acumularen amenaces i coaccions. Després d'afirmar que ells acceptaven per endavant el dictamen de la comissió —la qual cosa mostra clarament que hi havia gat amagat— feien constar que si els colons el rebutjaven demanarien a l'Estat l'expropiació de les terres per tal que procedís a la corresponent concentració parcel·laria i, després, a la seva redistribució de "manera cristiana i equitativa" entre els parcers.

El llenguatge, d'una revoltant hipocresia, amagava una maniobra massa grollera.

Allò que es proposaven en realitat era embadalir els més petits parcers amb cants de sirena i fer-los creure que si l'Estat s'encarregava de la distribució de les terres els tocaria un tros més gros.

No; l'objectiu dels Beneficiats i del senyor Miquel Peguera, no ha estat mai de fer "distribuir cristianament i equitativament" les terres... sinó de dividir els parcers en grups discordants per tal de trencar llur unitat i poder millor fer pagar, a uns i altres, el més car possible, la part comprada. Les intencions dels Reverends i de llur advocat no tenien res de cristià... i molt de farisen!

Resultava, si més no, curiós, que fossin precisament els Beneficiats, que des de fa segles figuren a la llista de grans terratinents parastaris —plaga numero 1 de l'economia espanyola— els qui gosessin parlar de "cristiana i equitativa distribució" de la terra...

Però resultava més curiós encara que només hi pensessin a l'hora de vendre-la i que, com a instrument, pretenguessin servir-se de l'Estat franquista: l'Estat dels grans latifundistes i terratinents.

Però el Govern franquista, com abans els banquers en la qüestió de la hipoteca, considerà l'afer massa brut i preferí no embolicar-s'hi.

Aquest nou fracàs els feu copsar perfectament que llur somni de vendre les terres a preu d'or seria irrealitzable mentre topessin amb el bloc unit, sense esclatxes, dels colons al si del "Grup Sindical".

Trencar aquest front, enfonsar-hi un tascó, com en un tronc per tal de fer-lo esclatar en estelles, ha estat i és llur objectiu constant. Per assolir-lo han emprat i empen tots els mitjans imaginables.

En un grup de 700 famílies no és estrany que reeixissin a trobar algun Jutge o algun element egoista que, per inconsciència o per alguna raó amagada, pugui caure en un parany o fer el joc dels Beneficiats i llur advocat.

Tal ha estat el cas d'un grupet de parcera, expulsats del Grup Sindical, que han acceptat de comprar les terres separatament en lloc de tractar la compra en bloc com preconitzava la gran majoria de colons, causant de tal manera un gran dany als interessos col·lectius.

Immediatament el Sr. Miquel Peguera ho ha intentat tot per treure'n profit i per fer pressió sobre els altres.

Amb tal objectiu organitzà el 9 de novembre passat una "roda de premsa" en el curs de la qual donà lliure curs a les seves capacitats maniobreras, per embolicar amb paper de seda una mercaderia i uns objectius fastigosament enllostats.

"El Diario de Lérida" en donà compte el dia següent amb uns titulars a tota plana que eren una invitació a picar l'ham: TOTS ELS PARCERS —deia— PODEN SIGNAR IMMEDIATAMENT LA SEVA ESCRIPTURA DE PROPIETAT. I s'hi afegia com a subtítol, també a tota plana; "*Amb els seus beneficis s'efectuarà una fundació de promoció cultural i agrícola.*" No pensem que calgui estendre'ns massa per tal de sortir al pas d'una semblant "justificació". Davant la condemna unànim per l'opinió pública de llur ambició desmesurada, senten la necessitat de "justificar-la" amb objectius filantròpics. Renunciem a cercar un qualificatiu per un tal procedir.

A "La Vanguardia", de Barcelona, havia aparegut ja dos dies abans un llarg text de la mateixa font i inspiració que preparà el terreny a la "roda de premsa", text que fou reproduït també a tota plana el dia següent pel "Diario de Lérida".

Per a completar aquesta veritable ofensiva tàctica, la *Unión Laical* adreçà a cada colon una titulada "CARTA-OFFERTA" pel traspàs de les seves terres, la qual fou reproduïda íntegrament per la premsa lleidatana del 16 de desembre passat.

El preu demanat, aquesta vegada públicament, correspon a un total de 150 milions de pessetes. En relació a les ambicions inicials d'400 milions, la "rebaixa" és substancial...

En llur "CARTA-OFFERTA" els Reverends Beneficiats parlen de préstecs bancaris, d'interessos i modalitats de pagament amb una naturalitat que no deixa d'ésser xocant, sobretot pels catòlics que aspiren a una orientació conciliar de l'Església espanyola.

Tot això fa un gros feix de coses lletges i no penso que sigui exagerat qualificar de diabòlics els mitjans emprats. De veritat, la història dels Reverends Beneficiats, des del seu començament fins a la seva ja propera fi, deixarà un record dels més sordids...

LA UNITAT FA LA FORÇA

Aquesta veritat està ben ancrada en la consciència de la gran majoria de membres del Grup Sindical de Colonització, ben units entorn de la Junta Rectora i dels 40 membres designats democràticament en representació de cada poble.

Ni les maniobres del Sr. Miquel Peguera, ni les amenaces i coaccions del delegat sindical verticalista, ni les detencions, per fer por, en plena nit de 16 membres de la Junta el 13 de Desembre passat —deixats anar el mateix dia davant la indignada protesta

dels colons i de la població— no han reeixit a trencar ni afeblir llur unitat.

De paraula, per escrit i per llurs actes, en cada cas han sabut fer front a totes les campanyes de mistificació, a tots els intents d'intimidació, a totes les males jugades, alertant l'opinió pública, informant-la pas a pas del desenrotllament de la qüestió

I no solament l'opinió pública catalana, sino la d'arreu d'Espanya, ha fet sentir repetidament la solidaritat envers els colons i la condemna de l'actitud "profanament mercantilista" dels Reverends Beneficiats.

La premsa espanyola i àdhuc la internacional, però sobretot la barcelonina i lleidatana, han contribuït també a fer conèixer la veritat sobre el problema de les terres de la *Unión Laical*, mereixent ésser destacat l'extens i interessant reportatge publicat per "El Noticiero Universal" de Barcelona el mes de setembre del 1966, obra del periodista A. Figueruelo, en el qual aquest fa un relat clar i objectiu dels fets, a la vegada que enceta el tema de la finca dels Canonges a Montagut d'una extensió de 4.500 hectàrees, finca en la qual es donen els mateixos problemes que en la dels Beneficiats, amb la diferència que els contractes de parceria són encara més draconians car els Canonges cobren de cada cinc parts de la collita una per a ells.

De totes maneres, els arguments més sòlids i convincents els trobem en els mateixos textos fets públics pel "Grup Sindical de Colonització". Ningú millor que ells coneix el problema i amb llenguatge clar han donat resposta als fallaciosos escrits de la *Unión Laical* restablint en cada cas i moment la veritat.

Llur carta a S.S. Pau VI del passat d'octubre, signada per la gran majoria de parcers i per persones de diferents capes socials; llur resposta al text publicat per "La Vanguardia" el 8 de novembre del qual hem fet menció, resposta publicada per aquest mateix diari tres dies després a la demanda del Grup Sindical; i llur "Carta a l'opinió pública" del 24 de novembre passat (1), per no citar sinó els textos recents, constitueixen un recull d'arguments ben enraonats i una exposició correcta de llur posició enfront de les pretensions desmesurades i les maniobres dels Beneficiats i de llur advocat.

Tot els textos i comunicats del Grup Sindical tenen un tret comú: la seguretat que els Beneficiats es trencaran les dents contra la fèrria voluntat dels colons de defensar units llurs interessos col·lectius. En la carta al Director de "La Vanguardia", després de fer constar que el fet d'haver-se adreçat a S.S. Pau VI no era l'últim ni el suprem esforç per obtenir una solució correcta i acceptable, afegixen:

"Durant dos anys, s'han planejat múltiples gestions i fórmules, de vegades no molt dignes, per a disgregar els colons, però totes elles han topat contra la muralla de la nostra unitat per assolir dues coses: la compra col·lectiva i un preu just."

No hem esgotat ni molt menys el tema en aquesta resumida exposició de fets i circumstàncies de la fase present de la pugna dels parcers de les terres de la *Unión Laical* per a satisfer llur legítima aspiració a esdevenir propietaris a un preu equitable de les terres que treballen.

En els moments que aquestes ratlles són escrites, l'advocat Sr. Miquel, redobla les pressions de tota mena a tractar de vendre més parcel·les directament als parcers sense passar pel Grup Sindical.

Als motius que tenen els parcers per a no deixar-se engalipar, exposats en llurs documents, em permeto d'afegir-ne un que, al meu judici, és CAPITAL:

EL TEMPS TREBALLA A FAVOR DELS COLONS QUE SABRAN RESISTIR I MANTENIR PERMANENT LLUR CORRECTA POSICIO DE COMPRA COLLECTIVA A TRAVES DEL "GRUP SINDICAL"; que no voldran cap tracte directe amb la *Unión Laical* ni amb el seu advocat i que no acceptaran de pagar ni un cèntim més que la suma proposada per la Junta Rectora per la compra global de les terres; proposició feta

(1) Vegeu secció Documents.

amb esperit de conciliació i que *indiscutiblement* paga amb escreix, àdhuc massa generosament, els drets reals dels Beneficiats.

En primer lloc, perquè hi ha el contracte del 1935 el qual, malgrat tot el que digui l'advocat de mala astrugància, té un valor moral incontestable, car no són pas els colons els qui van interrompre la seva execució, sinó la reimplantació del domini semi-feudal per part dels Beneficiats després de la victòria militar del franquisme, que fou, *no ho oblidem*, la victòria política i econòmica de les oligarquies, latifundistes i grans terratinents, *únics guanyadors de la guerra*.

Però de nou bufen per Espanya vents de justícia, progrés i llibertat que restabliran ineluctablement la llei de la raó contra la llei de la força. Arribat aquest dia, ja no serà possible fer inclinar la balança de la justícia del costat de l'arbitrarietat amb interferències governatives o amb l'espantall de la Guarda Civil. Aquell dia, el contracte del 1935 recobrarà tot el seu valor, no solament moral sinó també jurídic i, àdhuc, no serà difícil de demostrar que del 1935 ençà, els parcers han pagat de sobres l'equivalent actual del preu que fou estipulat, és a dir, un milió de pessetes, reconegut just i equitatiu per ambdues parts, com a conseqüència de l'augment de la productivitat de les terres, fruit exclusiu del treball i les inversions dels colons.

Car si el preu d'un milió fou considerat just i equitatiu pel fet d'haver estat obra de les diferents generacions de parcers la transformació de terres ermes en parcel·les ben cultivades; perquè foren els colons qui realitzaren el feixuc i costós sanejament del salnitre; perquè foren ells qui pagaren íntegrament el cànon de reg al Canal d'Urgell; perquè foren ells qui nivellaren llurs terres; perquè foren ells qui costejaren les despeses de sequiatge, de desaigües i camins, seria no menys just i equitatiu considerar que l'increment de la productivitat i, per tant, de la part cobrada pels Beneficiats, des de fa 29 anys com a conseqüència de noves inversions i de l'aplicació de mètodes moderns de cultius, ha ultrapassat, de molt, l'equivalent actual del valor d'un milió de pessetes d'aleshores.

La justesa d'un tal raonament és tant evident que els Reverends Beneficiats podrien molt bé estar obligats a reconèixer que els sentiments i la moral veritablement cristians no consisteixen pas precisament a fer "promeses" d'inversió en "obres socials" dels milions extorsionats de la butxaca dels parcers... sinó a renunciar a treure els milions de llurs butxaques i en donar-los hi d'una vegada la terra que treballen sense cap indemnització ni pagament suplementari. Car prou suors i diners els ha costat convertir les terres ermes donades pels penitents en temps immemorials en les terres productives que avui són. I seria honest de la part dels Reverends Beneficiats reconèixer que els milions cobrats pels parenostres i pregàries ja són suficients...

PROGRAMA POLITIC DEL FRONT NACIONAL D'ALLIBERACIO DEL VIETNAM DEL SUD

(Aprovat en el Congrés Extraordinari del Front, Agost 1967)

(fragments)

Per tal de contribuir a fer conèixer del nostre poble els objectius i anhels que mobilitzen la població del Vietnam front a l'agressió, que inspiren l'heroïsme dels seus combatents, dels seus treballadors, homes i dones, de la seva extraordinària joventut, reproduïm a continuació amplis extractes, potser inèdits per al lector català, del Programa polític del Front Nacional d'Alliberació del Vietnam del Sud, exemplar plataforma de lluita contra l'invasor, de reconstrucció del país devastat per l'agressió imperialista, i base per a l'edificació d'un Vietnam del Sud independent, democràtic, pacífic, neutral i pròsper.

I

UNIR TOT EL POBLE, LLUITAR CONTRA L'AGRESSIO NORD-AMERICANA PER A SALVAR AL PAIS

"...3. Actualment, els enemics més perillosos del nostre poble són els agressors nord-americans i l'administració fantotxe venuda a ells.

Les tasques i objectius del poble sudvietnamès en la lluita per la salvació nacional consisteixen ara a: unir tot el poble, combatre resolutament per a fer fracassar la guerra d'agressió nord-americana, enderrocar l'administració fantotxe venuda als Estats Units, instaurar una administració d'unió nacional i d'àmplia democràcia, edificar un Vietnam del Sud independent, democràtic, pacífic, neutre i pròsper i encaminar-se vers la reunificació de la pàtria.

La força que garanteix el compliment d'aquesta tasca de lluita contra l'agressió nord-americana per la salvació nacional és l'àmplia unió nacional. El Front Nacional d'Alliberació del Vietnam del Sud ha preconitzat sempre la unió de totes les capes i classes de la població, de totes les nacionalitats, de tots els partits polítics, de totes les organitzacions, de totes les comunitats religioses, de totes les persones patriotes i progressistes, sense distinció de tendències polítiques, amb vista a la lluita conjunta contra els imperialistes nord-americans i els seus agents, per a recoquerir els sagrats drets nacionals i edificar el país.

El Front Nacional d'Alliberació del Vietnam del Sud està disposat a invitar totes les forces i totes les persones que s'oposen als agressors ianquis perquè s'incorporin als seus rengles pel compliment de les tasques comunes. A totes les forces que, per una o altra raó, no s'adhereixen al Front, proposa l'acció concertada contra els enemics comuns: els agressors nord-americans i els seus lacais. El F.N.L. (*) es compromet a estar al costat del Front de la Pàtria del Vietnam per a complir gloriósament la tasca comuna de lluitar contra l'agressió nord-americana, per alliberar al Sud, defensar el Nord i encaminar-se vers la reunificació de la pàtria.

En lluitar pels drets nacionals sagrats, el poble sudvietnamès compleix activament les seves obligacions internacionalistes. La seva guerra de resistència a l'agressió nord-americana és part integrant de la lluita revolucionària dels pobles de tot el món.

El Front Nacional d'Alliberació del Vietnam del Sud es compromet a formar en el bloc d'unió dels pobles indoxinesos per a lluitar contra els imperialistes ianquis i els seus lacais i salvaguardar la independència, la sobirania, la unitat i la integritat territorial del Vietnam, de Cambodge i de Laos.

El Front Nacional d'Alliberació del Vietnam del Sud es compromet a participar activament en la lluita comuna dels pobles del món contra els imperialistes bel·licosos i agressors, encapçalats per l'imperialisme nord-americà, per la pau, la independència nacional, la democràcia i el progrés social.

*
**

4. Els cruels agressors nord-americans trepitgen la nostra terra. El poble del Vietnam del Sud ha d'aixecar-se, fer la revolució i sostenir una guerra del poble per anihilar-los, expulsar-los de les nostres fronteres i recobrar la independència i la sobirania nacionals.

Després de més de vint anys de guerra, els nostres compatriotes del Sud desitgen ardentment viure en pau per a reconstruir el nostre país arrasat. Però els imperialistes nord-americans han trepitjat aquesta legítima aspiració. Per això el nostre poble ha de combatre'ls a fi de conquerir la pau en la independència. No hi ha res més estimat que la pau i la llibertat. La pau autèntica solament pot ésser assegurada en la veritable independència.

Els enemics de la nostra nació són brutals i obstinats. Però tot el nostre poble està decidit a combatre i a vèncer als agressors nord-americans i als seus lacais. Mentre els imperialistes nord-americans no hagin posat fi a la seva guerra d'agressió, retirant del nostre país totes les tropes nord-americanes i satèl·lits i deixant al poble sudvietnamès que resolgui per ell mateix els assumptes interns del Vietnam del Sud sense ingerència estrangera, el nostre poble lluitarà resolutament fins a la victòria final. La guerra d'alliberació del Vietnam del Sud serà llarga i penosa, però té la victòria assegurada.

El nostre poble compta principalment amb les seves pròpies forces. A l'entès, procura assolir l'aprovació, el sosteniment i l'ajuda dels pobles del món. Per a vèncer els agressors nord-americans i els seus lacais, el nostre poble no estalvia sacrificis: contribueix amb entusiasme a la guerra d'alliberació nacional

(*) Deixem les sigles "F.N.L.", que corresponen al francès "*Front National de Libération*", perquè és així com és conegut internacionalment.

mobilitzant els seus recursos humans, materials i intel·lectuals d'acord amb la consigna: "Tot pel Front, tot per la victòria."

El Front Nacional d'Alliberació del Vietnam del Sud preconitza el desenvolupament de les Forces Armades d'Alliberació constituïdes per forces regulars, tropes regionals, milícies i guerrillers, per a empènyer la guerra del poble, coordinant la guerrilla amb la guerra regular, destruint el nombre més gran possible de soldats de l'enemic i esclafant la seva voluntat d'agressió per assolir la victòria final.

El Front preconitza el desenvolupament i reforçament de les forces polítiques de les masses populars, fomenta la lluita política, la conjugació de la lluita armada amb la lluita política i el treball d'agitació en els rengles enemics, seguint així tres línies convergents per a vèncer l'enemic.

El Front Nacional d'Alliberació del Vietnam del Sud preconitza la mobilització de les capes de la població a les ciutats i a les regions camperoles temporalment controlades per l'enemic amb vista a unir-se i lluitar en totes les formes possibles, per a fer afluir les tenalles dels agressors nord-americans i els seus lacais per a destruir les *phuong* (corporacions) i les "aldees estratègiques", per a reivindicar les llibertats democràtiques, la sobirania nacional i una vida millor, per a oposar-se al reclutament forçós de soldats i de mà d'obra, per a lluitar contra l'esclavatge i la depravació de la nostra cultura i, amb tot el poble, encaminar-se vers l'enderrocament del seu domini i prendre el poder.

A l'ensem, el Front preconitza invitar tots els sectors de la població de les regions alliberades a unir-se estretament, a edificar un règim d'autogestió popular, a crear gradualment una administració nacional i democràtica a escala local, a edificar bases, a produir i a combatre amb totes les seves forces contra l'agressió nord-americana per la salvació nacional, a seguir treballant per una bona solució de la qüestió agrària, a edificar una economia i una cultura noves en les regions alliberades, a mobilitzar les forces populars a fi d'assegurar l'aprovisionament del front i menar la guerra fins la victòria total.

II

EDIFICAR UN VIETNAM DEL SUD INDEPENDENT, DEMOCRATIC, PACIFIC, NEUTRAL I PROSPER

El poble del Vietnam del Sud està decidit a vèncer els agressors nord-americans i els seus agents i a consagrar totes les seves forces a edificar un sistema polític que assegurí al país la independència i la sobirania i al poble la llibertat i la felicitat, guarir les ferides de la guerra, liquidar els vicis socials heretats del règim nord-americà-fantotxe, restablir la vida normal i edificar un Vietnam del Sud independent, democràtic, pacífic, neutral i pròsper. Per assolir aquests fins, el F.N.L. del Vietnam del Sud preconitza les següents mesures polítiques:

1. INSTAURAR UN REGIM D'AMPLIA DEMOCRACIA PROGRESSISTA

—Liquidar el règim colonial disfressat establert pels imperialistes nord-americans al Vietnam del Sud, fer fora l'administració fantotxe a sou dels

Estats Units, no reconèixer l'Assemblea Nacional fantotxe creada pels imperialistes nord-americans i els seus agents, abolir la "Constitució" i totes les lleis anti-nacionals i anti-democràtiques dels imperialistes ianquis i de l'administració fantotxe.

—Organitzar eleccions lliures, elegir una Assemblea Nacional de manera veritablement democràtica, segons els principis del sufragi universal, igual, directe i secret. Aquesta Assemblea Nacional serà l'òrgan estatal dotat del poder suprem al Vietnam Sud. Elaborarà una Constitució democràtica que reflecteixi plenament les aspiracions fonamentals més profundes de tots els sectors de la població sud-vietnamesa i que garanteixi la instauració d'una estructura d'Estat d'àmplia democràcia i progressista, essent assegurada la immunitat parlamentària dels diputats.

—Formar un govern d'unió nacional i democràtic que agrupi les persones més representatives de tots els sectors populars, les nacionalitats, les religions, de tots els partits patriòtics i democràtics, així com a altres personalitats i forces patriotes que han contribuït a l'alliberació nacional.

—Promulgar i aplicar àmpliament les llibertats democràtiques: llibertat de paraula, llibertat de premsa i de publicació, llibertat de crear organitzacions i partits, llibertat de creença i de manifestació.

—Assegurar als ciutadans la inviolabilitat corporal, la llibertat de residència, el secret de la correspondència, la llibertat de desplaçament, el dret al treball, al descans i a l'estudi.

—Implantar la igualtat entre les dones i els homes, i la igualtat entre totes les nacionalitats.

—Restituir la llibertat a totes les persones detingudes pels imperialistes nord-americans i l'administració fantotxe per les seves activitats patriòtiques.

—Desfer els camps de concentració creats pels imperialistes nord-americans i els seus agents sota totes les formes.

—Les persones que han hagut d'expatriar-se per a fugir del règim nord-americà-fantotxe tenen dret a retornar i servir al seu país.

—Castigar severament als agents recalcitrants dels imperialistes nord-americans (...).

*
**

3. APLICAR LA POLITICA AGRARIA REALITZANT LA CONSIGNA DE "LA TERRA PER A QUI LA TREBALLA":

—Confiscar les terres dels imperialistes nord-americans i dels latifundistes cruels i recalcitrants a sou dels Estats Units per distribuir-les als camperols sense terra o amb parcel·les petites.

—Reconèixer i protegir el dret de propietat sobre les terres distribuïdes als camperols per la revolució.

L'Estat negociarà la compra de les terres amb els propietaris les possessions dels quals sobrepassin cert nivell, tenint en compte la situació de cada regió, per a distribuir-les als camperols sense terra o amb parcel·les petites. Els camperols beneficiats per aquestes mesures seran eximits de tot pagament i no esta-

ran lligats per cap condició. En les zones on no existeixin encara les condicions necessàries per a la reforma agrària, es rebaixaran els arrendaments.

—Posar les terres dels grans propietaris absents a disposició dels camperols perquè les cultivin i gaudeixin del fruit de la collita. Més endavant es donarà solució com cal a aquest assumpte tenint en compte l'actitud política de cada gran propietari.

—Permetre que els grans propietaris ofereixin les seves terres a l'Associació de Camperols per l'Alliberació del Vietnam del Sud o a l'Estat, que les distribuïran entre els camperols sense terra o amb parcel·les petites.

—Estimular als propietaris de plantacions de conreus industrials o d'arbres fruiters a prosseguir l'explotació.

—Respectar el legítim dret de propietat sobre les terres de l'Església, la Pagoda i la Santa Seu caodaista.

—Redistribuir les terres comunals de manera proporcional i racional.

—Assegurar el dret de legítima propietat sobre les terres llaurades a les persones que les han posat en explotació.

—Els compatriotes que han estat reclosos per la força en "pobles estratègics" o altres formes de camps de concentració podran retornar a les seves velles poblacions.

—Els compatriotes obligats per l'enemic a "evacuar" o a "emigrar" i que desitgin romandre allí on es troben, tindran reconegut el dret de propietat sobre les terres i altres béns fruit del seu treball i rebran un ajut per a continuar guanyant-se la vida allí mateix; els qui desitgin retornar als seus antics pobles també gaudiran d'un ajut per a fer-ho.

4. EDIFICAR UNA CULTURA I UNA EDUCACIO NACIONALS I DEMOCRATiques, DESENVOLUPAR LA CIENCIA I LA TECNICA, DESENVOLUPAR LA SALUT PUBLICA:

—Lluitar contra la cultura i l'educació d'esclavització i de depravació a l'estil nord-americà, que danya a les hermoses i velles tradicions culturals del nostre poble.

—Edificar una cultura i una educació nacionals i democràtiques, desenvolupar la ciència i la tècnica al servei de l'edificació i de la defensa del país.

—Educar al poble en l'esperit de les tradicions de lluita contra la invasió estrangera i de la història heroica de la nació vietnamesa. Preservar i desenvolupar la bella cultura i els bells costums del nostre poble.

—Enlairar el nivell de cultura del poble; liquidar l'analfabetisme, estimular l'ensenyança complementària, obrir noves escoles generals, noves escoles superiors i professionals, endegar activament la formació i el perfeccionament dels quadres científics i tècnics i dels obrers qualificats.

—Introduir l'ensenyança en llengua vietnamesa en els centres docents superiors, rebaixar el cost dels estudis a les escoles superiors i generals.

—Abolir el pagament de l'ensenyança per als deixebles i estudiants pobres i concedir-los beques (...).

III

RESTABLIR RELACIONS NORMALS ENTRE EL NORD I EL SUD DEL VIETNAM I ENCAMINAR-SE CAP A LA REUNIFICACIO PACIFICA DE LA PATRIA.

El Vietnam és un país únic; el poble vietnamès, un poble únic. No existeix força capaç de dividir la nostra pàtria. La reunificació de la pàtria és l'aspiració sagrada de tot el nostre poble. El Vietnam ha d'ésser reunificat.

La política del Front Nacional d'Alliberació del Vietnam del Sud preconcipia el següent:

—La reunificació del Vietnam es realitzarà gradualment per mitjans pacífics sobre el principi de negociacions entre les dues zones sense pressió per una part o altra i sense ingerència estrangera.

—Fins a la reunificació del país, les poblacions de les dues zones uniran constantment els seus esforços per a lluitar contra l'invasor estranger i defensar la pàtria, a l'ensiem que procuraran ampliar l'intercanvi econòmic i cultural. La població de les dues zones tindrà llibertat de correspondència, de circular entre les dues zones i d'elegir el seu lloc de residència.

IV

APLICAR UNA POLITICA DE PAU I DE NEUTRALITAT

“...1. Entaular relacions diplomàtiques amb tots els països sense distinció de règim polític i social, seguint el principi de respecte recíproc de la independència, de la sobirania i de la integritat territorial respectives, de no agressió, de no ingerència en els assumptes interns, d'igualtat, de profit comú i de coexistència pacífica (...).

“...3. Sostenir activament el moviment de lluita per la independència nacional dels pobles d'Àsia, Àfrica i Amèrica Llatina contra l'imperialisme, el colonialisme i el neocolonialisme.

—Sostenir activament la lluita del poble nord-americà contra la guerra d'agressió dels imperialistes nord-americans en el Vietnam.

—Sostenir activament la justa lluita dels negres dels Estats Units pels seus drets nacionals fonamentals.

—Sostenir activament la lluita per la pau, la democràcia i el progrés social en tots els països del món.

4. Lluitar activament per a contribuir a la defensa de la pau mundial i oposar-se als imperialistes bel·licistes i agressors, amb l'imperialisme dels Estats Units al seu capdavant. Exigir la dissolució dels blocs militars d'agressió i el desmantellament de les bases militars de l'imperialisme a l'estranger (...).

“...El Front Nacional d'Alliberació del Vietnam del Sud es compromet a mostrar-se sempre digne de la confiança dels nostres compatriotes i dels nostres amics dels cinc continents.

El poble vietnamès vencerà!

Els agressors nord-americans i els seus lacais seran batuts!

El programa del Front Nacional d'Alliberació del Vietnam del Sud es realitzarà infal·liblement!

UN POETA DEL VIETNAM:
CHE LAN VIEN

¿Per qué
davant el temple on els angels
obren llurs ales
aquest infant té la cama
tallada?

La mare li han matada.
Mil vegades la crida:
ningú no vindrà
per a fer-li rel·lucar
aquesta cama
perduda.

Avui i per sempre
una crossa de bambú
li servirà de mare,
sostenint-lo tota la seva vida.

Es així que comencen, a casa nostra,
tots els combats.
Es així que comencen, a casa nostra,
totes les victòries.

No pas per la crida d'algún poeta
de cor més fogos que el tifó.
No pas per l'ordre d'algún general
enamorat de batalla.

Sinó pel silenci d'aquesta ferida
que, cicatritzada,
s'ha tornat a obrir.

Per la remor d'aquest crossa
colpint la terra,
colpint aquí i retrucant lluny,
dintre del cor de l'home;
colpint a cau d'orella i esclatant
en victòries triomfants.

Colpint en un recó del VIETNAM
i tonitruant, aquest matí,
fins a París, fins a New York.

Che Lan Vien.

LA C.I.A. NI OMNIPOTENT NI NEGLIGIBLE

ACTA DE NAIXENÇA

El 25 d'abril del 1947, el Congrés dels EE.UU. aprovava una llei anomenada *National Security Act*. L'acord creava nou agències "especials" del govern USA. Una d'elles la *Central Intelligence Agency*, CIA¹.

De les nou "criatures", la CIA és la que ha fet córrer més tinta i més sang. L'any 1947 començava la "guerra freda", en un moment històric influït —decisivament— per l'existència d'un sistema socialista mundial i el sorgiment de nacions alliberades del colonialisme que recolzarien políticament i materialment en el món socia-

lista encapçalat per la Unió Soviètica. L'imperialisme ianquí —que aleshores era *única* potència atòmica— es proposava d'impedir, per tots els mitjans, l'avenç de la democràcia i del socialisme així com la consolidació dels nous Estats independents, substituint la vella opressió colonial pel neocolonialisme dels monopolis ianquis. La CIA era creada per a facilitar aquests objectius i els mitjans que utilitzaria serien: la corrupció, la provocació, el *chantage*, la diversió i la difamació, el crim i el sabotatge econòmic i militar. Més avall veurem com, quan i per què.

ELS PARES DE LA CRIATURA

L'Acta anomenada *National Security* fou preparada per espies professionals com el "llaminer de l'espionatge" Allen Dulles. L'any 1961, Ilia Ehrenburg en feia aquest retrat: "Si l'espia Allen Dulles fos enviat, per error, al cel, es dedicaria a fer saltar els núvols, a dinamitar els estels i a fer assassinar els àngels."

Si no el van fer Director de la CIA quan aquesta va néixer fou perquè, justificant-la en raons de "defensa", calia un militar. El primer Director fou l'Almirall Hillenkoetter i el segon, el general Bedell Smith. De fet, era Allen Dulles, protegit pel seu germà Foster Dulles, aleshores Secretari d'Estat i bruixot de la "guerra freda", el qui portava el timó de la CIA. L'any 1953 l'imperialisme ianquí ja no podia amagar el caràcter de la CIA i Allen Dulles n'esdevingué oficialment el Director.

Allen Dulles semblava infal·lible. La Cuba revolucionària va trencar el mite. La CIA planejà, pagà i dirigí l'intent d'invasió de

la Bahía de los Cochinos l'any 1961. El fiasco fou espectacular. Allen Dulles s'hi jugà l'"enxufe". La CIA fou reorganitzada i el mite de la seva omnipotència derrocat. Substituïren Dulles dos directors que no van durar gaire i, finalment, fou designat l'actual director, Richard McGarran Helms, 54 anys i amb 25 d'espia professional a les costelles. Un home fred com el glaç i, segons el "Times" (24-2-67), cada matí rep informacions d'arreu del món: l'anàlisi d'orina d'un ministre austríac; les xafareries de la mestressa d'un bordell de Marsella o els detalls de la darrera aventura amorosa de Sukarno. Helms *ho sap tot*, no més que, a vegades —i això no ho diu "Times"— a la CIA li donen gat per llebre. Allen Dulles n'ha fet l'experiència. Les informacions rebudes i pagades amb dòlars sobre la situació de Cuba l'any 61, eren falses. Les que van facilitar-los els generals facciosos Challe i altres sobre Algèria i França, també van "embarcar" la CIA en una aventura fracassada².

1. Les altres són: *National Security Agency*, *Defense Intelligence Agency*, *Atomic Energy Commission*, *State Department Intelligence Research*, *Air Force Intelligence*, *Army Intelligence*, *Federal Bureau of Investigations* (FBI).

2. El 28 d'abril de 1961, el "The New York Times", publicava del seu corresponent a Madrid la notícia que el 12 i 13 d'abril, un agent dels EE.UU., reunit a la capital espanyola amb el general Salan, uns dels qui preparaven el *putsch*, que els EE.UU. reconeixien un nou govern a França a les 48 hores del "cop".

"Le Monde", en el seu editorial del mateix 28 d'abril 61, afirmava que la CIA havia assegurat el seu ajut al moviment dels generals facciosos Challe, Zeller, Salan i Jouhaud.

La CIA disposa d'un conjunt d'edificis anomenat *Langley Complex* a l'Estat de Virgínia. Hi treballen 15.000 funcionaris. Això de "treballen" és una manera de parlar. Alguns contribuents nord-americans s'han queixat que per a remenar papers —falsos o no— 15.000 empleats són massa. L'oficina de Helms té connexió telefònica amb tot el món; mapes a les parets i cervells electrònics destinats a preveure l'imprevisible. Tot hi és per a impressionar, per a atabalar i fer enrabiar els altres serveis especials USA que, segons sembla, entre ells s'esgarrapen els budells. La CIA, des de Langley, dirigeix l'activitat de la ràdio "Free Europe" i amb aquest fi, esta-

bleix una xarxa d'agents de xavalla: cambrers de Budapest o taxistes de Praga, als quals comprerà "informació" per alimentar "Free Europe" ³, exposant-se a fer el ridícul i propagant veritables rodes de molí, o "notícies" per a "despistar". Aquest aspecte de l'activitat de la CIA ha estat batejat amb el nom de *dirty tricks* que, en català, podriem traduir per "Jocs bruts". Aquests "Jocs bruts" s'empassen una bona part del pressupost de la CIA: 500 milions de dòlars anuals per part del govern i sumes, no conffessades, rebudes de monopolis i consorcis imperialistes interessats en els "Jocs bruts" de la CIA ⁴.

LA SEVA RAO DE VIURE

A hores d'ara (la CIA té vint anys) ja ningú no discuteix que ha estat i està dedicada a dividir, podrir i desmobilitzar, en primer lloc, el moviment sindical i estudiantil, les organitzacions democràtiques de blancs i de negres, als Estats Units. Servint-se dels resultats assolits interiorment, ha estès els tentacles als moviments sindicals, polítics, professionals, d'Europa, Asia, Amèrica Llatina i Africa. En els plans estratègics globals de l'imperialisme ianqui, la CIA té assignat el paper de corruptor, disgregador de tot moviment que, ara o demà, sigui o pugui esdevenir un moviment anti-imperialista, una força democràtica en cada país. Per tal de reeixir, la CIA empra una fraseologia liberal, àdhuc *revolucionària*. L'alibi és, sempre, l'anti-comunisme. La CIA donarà diners a grups o persones que

es dignin anti-imperialistes, socialistes, inclús marxistes-leninistes a la *mode chinoise*; diners i beneficis materials que distribuirà generosament tot i saber que aquells que en beneficien són *anti-americans*, car (també ho saben els Dulles i els Helms), un marxisme-leninisme, un socialisme, enfront de la Unió Soviètica o dels partits comunistes de cada país, és, *objectivament*, un element disgregador del moviment revolucionari, un factor d'afebliment d'aquest moviment que pot permetre a l'imperialisme perllongar-se històricament mitjançant guerres com la que fa a l'heròic Vietnam, guerra que pot fer, NO HO OBLIDEM, perquè les forces capaces d'impedir-ho no estan PROU UNIDES, ni en l'acció política anti-imperialista ni en la resposta militar a l'agressió.

3. Recordem, de passada, que "Free Europa Radio" té molts emetors en territori d'Europa: Portugal, Alemanya Federal i a la nostra Costa Brava.

4. De tant en tant la CIA disposa de subvencions extraordinàries. Ran de l'escàndol encetat per "Remparts", alguns monopolis i consorcis privats retiraren els donatius de les "Fondations" de la CIA. Els agents així privats dels dòlars, foren batejats amb el nom de "Orfes de la CIA". Doncs bé: el Congrés USA acordà, pel desembre 1967, 25 milions de dòlars més a la CIA perquè, segons declarà el membre del Comitè encarregat de presentar el projecte, Paul Porter: "Les subvencions privades a la CIA havien disminuït doncs aquesta s'havia deixat atrapar. El govern USA tenia el dure de crear un "paraigua protector" ("The New York Times, 19-12-67).

Els monopolis no "regalen" res. Els dòlars invertits per la "United Fruit" a les activitats "missioneres" de la CIA a l'Amèrica Central li van permetre reeixir en el cop contra el govern d'Arbenz a Guatemala (1954) i salvar l'imperi de la "United Fruit" en aquella zona. Els diners donats per "Standard Oil" a les activitats "culturals" de la CIA, permeteren als monopolis ianquis del petroli enderrocar per la subversió i la corrupció el democrata Mossadegh a Iran (1953). Els dòlars generosament dedicats pels Monopolis ianquis a la "campanya electoral" de la Guaiana Britànica (1963-1964) presentant-se com "defensors de la independència" d'aquella antiga colònia anglesa, permeteren als esmentats Monopolis substituir rivals britànics. La independència veritable els feia nosa i quan els anglesos ja no hi eren, els ianquis, amb diners de la CIA i dels Consorcis, crearen aldarulls i crims per a enderrocar el govern progressista de Jéddi Jagan.

ES OMNIPOTENT?

Parem compte: en parlar de la CIA no hem de creure que la *tenim* arreu i en tot moment. Imposar aquesta obsessió és, precisament, un dels seus objectius. Crear al si de cada moviment democràtic i en cada partit o grup marxista, en cada Sindicat de classe o agrupació cultural progressista, la sensació que la CIA hi té agents. La intenció és calculada i té per objectiu crear un ambient de *desconfiança* que pugui traduir-se: 1) en l'afebliment de la necessària fraternitat en l'acció revolucionària; 2) en la justificació de mètodes estrets, arbitraris i

polítics al si dels partits, grups i moviments obrers i democràtics; 3) en una paràlitzadora produïda per l'obsessió que l'imperialisme és *prepotent*; que ho pot comprar i podrir tot. A donar aquesta impressió contribueix, actualment, una campanya hàbilment orquestrada que, tot i criticar l'imperialisme USA en qüestions secundàries, n'exagera la puixança, n'amaga les contradiccions i limitacions històriques i en calla les tares morals o les desfetes polítiques i militars.

TAMPOC NO HEM DE SUBESTIMAR-LA

Si bé la CIA no es troba arreu i en tot moment, prova de trobar-s'hi per crear els desgavells i les provocacions de què parlavem.

La CIA hi ha reeixit algunes vegades. En altres ocasions s'ha trencat les banyes en l'embranchada. Algunes "operacions" li han sortit bé: Guatemala, Iran, Brasil, Santo Domingo, la Guaiana, Indonèsia i Grècia; victòries pírriques perquè la base en què reposen és frèvola, perquè brutalitza corrents històrics irreversibles. L'assassinat de Che Guevara no es pot considerar una victòria de la CIA, organitzadora i mecenes del crim. El desprestigi assolit a Grècia el pagarà car.

La CIA també ha conegut *fiascos*: Cuba, les repúbliques socialistes del Bàltic ⁵, Índia, Egipte, Síria, l'operació Tarsis-Svetlana concebuda per al 50 Aniversari d'Octubre, el cop avortat de l'OAS francesa quan De Gaulle negocià amb el FLN d'Algèria la independència d'aquesta ⁶, etc.

La CIA té handicaps importants. Provenen del seu origen i de la baixa qualitat de les peces del seu propi mecanisme. Ha de confiar en agents de diferents categories:

aquells que saben que ho són i cobren pel fet de ser-ho; mercenaris subjectes a totes les aberracions: traïció per diners (agent doble) corrupció, degradació, física, indiscreció per egolatria o ressentiment, etc. Hi ha els altres, aquells que la CIA considera, "agents d'influència". Ells no ho saben, però un dia s'adonen que han estat uns ninots en mans de criminals i aventurers. En uns casos es retiren discretament i porugament de la circulació. En altres, denunciaran els complots i provocacions per als quals se'ls volgué utilitzar. Esdevindran —gairebé sempre— actius combatents anti-imperialistes. Finalment, hi ha els "agents de circumstància". La CIA els "contacta" per una cosa concreta, els dona un feix de dòlars sense dir que són de la CIA. Se'ls demana una cosa "petita". Si es descobreix el pastís l'agent "circumstancial" ho diu tot. Absolutament tot ⁷.

La CIA tracta de "reclutar" amb perspectiva a homes i dones als quals, de moment no se'ls demana res. Subvenciona activitats culturals, viatges d'estudi, conferències i col·loquis sobre temes "apolítics" (geologia, semàntica, etc.). Deixa en "llibertat" als beneficiats, que poden parlar o

5. El 18-12-67, el diari "Izvestia" de Moscou publicava les sensacionals revelacions de l'agent Harold Philby que durant molts anys treballà pels soviètics al si de la CIA i dels serveis especials britànics. Philby donava detalls de les operacions fracassades de la CIA contra les Repúbliques socialistes del Bàltic. Quant a la Índia, el 16-11-67, el "The New York Times" publicava les revelacions de John Smith, de Quincy, Mass., que acabava de desertar dels serveis de la CIA a New Delhi. John Smith treballava al servei de "xifra" de la Secció Exterior de la CIA. Revelà que l'any 1950, els agents americans penetraren en els cercles militars i governamentals de l'Índia servint-se dels dòlars per a obtenir informació. El pla consistia, entre altres, a sabotjar l'agricultura de l'Índia per tal que aquesta depengués de l'aprovisionament dels EE.UU. La CIA facilità armes per a la insurrecció de les tribus Naga i totes les activitats de corrupció, disgregació i sabotatge econòmic tenien per objecte final enderrocar Nehru.

6. Vegeu nota 2.

7. El 21 de febrer 1967, Joan Baez va anar a cantar al Japó i en una entrevista per a la TV, el traductor Ichiro Takasaki, va FALSIFICAR les declaracions de Joan Baez, callant o canviant allò que perjudicava els agressors del Vietnam. Centenars de Televidents japonesos van telefonar a la TV de Tòquio protestant. L'escàndol obligà a Ichiro Takasaki a descobrir que un agent de la CIA anomenat Harold Cooper li havia donat diners per canviar les paraules de Joan Baez. "The New York Times". Peter Baestrup, 22-2-67).

escriure contra les tiranies, el capitalisme, el colonialisme: contra Franco, Salazar i Patakos i *sobre tot*, contra De Gaulle que els fa més nosa. La CIA és el filàntrop discretament instal·lat a l'ombra de l'escriptor, del sociòleg, el dirigent sindical o l'economista prestigiós. A les oficines de Helms *tenen* una fitxa en la qual consta edats, noms i càrrecs o títols: defectes i virtuts; vicis i complexos. Ells no ho saben.

Un dia esclata l'escàndol. Els "beneficiats" s'adonen que tot mecenatge "condiciona". En sofreixen alguns, altres s'hi acostumen. Es desfan públicament dels lligams del mecenes però ja no són els mateixos homes. Han estat tacats. Ja no tenen *autoritat*. Els joves, sobretot, que pogueren seguir-los, llegir-los o admirar-los, en fugen desenganyats. La joventut és sensible a la mentida i a la martingala.

L'ASPECTE MORAL

Els creadors, mantenidors i dirigents de la CIA no tenen cap escrúpol. Tampoc no en tenen els imperialistes ianquis per assassinar, destruir i saquejar el Vietnam. En unes revelacions de Thomas Braden al "Saturday Evening Post"⁸ deia cinicament: "Estic ben content que la CIA sigui amoral."

No tots els nord-americans pensen igual. En un llibre dels historiadors de la CIA, David Wise i Thomas Ross, *The Espionage Establishment*, hi ha un advertiment dramàtic sobre els estralls de la CIA en la

"moralitat nacional". En acabar el llibre, després de comentar les desfetes polítiques i morals de la C.I.A., els escriptors recomanen: "Els recents fracassos de la CIA exigeixen la correcció del nostre mecanisme de control." Es una petició ingènua que vol presentar la CIA com quelcom *independent* del govern USA. L'actual director de la CIA és més clar quan diu ("Time", 24-2-67): "Allò que sembla oblidar-se, quan la CIA és objecte de controvèrsia, és que ella no és res més que un braç —ben regulat— del govern USA No pot manipular la política americana: la serveix."

LA CIA I ELS SINDICATS

En aquest terreny, el periodista nord-americà George Morris ha descobert fets escandalosos en un llibre titulat *CIA and American Labor*, publicat a New York l'any passat. Amb documents i fets s'hi demostra com la CIA ha estat "generosa" en la corrupció de dirigents sindicals per tal d'afeblir, dividir i desmoralitzar el moviment obrer dels Estats Units. Servint-se de líders corromputs de la AFL-CIO, ha pogut introduir-se en els Sindicats d'alguns països d'Europa Occidental, introducció efectuada mitjançant les "seccions internacionals" de la AFL-CIO. Quan els fets foren denunciats, el líder del Sindicat Independent de l'Automòbil, Reuther, presentà la seva dimissió de la direcció de la AFL-CIO, declarant, públicament, que es negava a ésser instrument de la CIA. Es produí,

aleshores, un rebot típic dels "Jocs bruts" de la CIA; Reuther era denunciat per aquesta com a intermediari o corretja de transmissió de dòlars de la CIA per als sindicats anti-comunistes d'Alemanya Federal i per a l'esquirolatge als ports de Marsella. Fet típic, diem, perquè demostra que qualsevol relació amb la CIA, directa o *indirecta*, pot ésser objecte, en un moment donat, de peça de *chantage* i de desprestigi d'un home que un dia decideixi plantar-li cara⁹. Amb el "cas Reuther", la CIA matava dos pardals d'un tret: amansia els crítics dels dirigents sindicals corromputs, instrument de la CIA, i contribuïa a desmoralitzar els obrers nord-americans que, amargament, es deïen: "Reuther també... Tots són iguals. Tot és podrit... etc."

8. Thomas Braden: iniciador del programa d'infiltració de la CIA a les organitzacions obreres).

9. De les revelacions de Thomas Braden, en l'article esmentat: "Victor Reuther s'ha queixat que la AFL hagi rebut diners de la CIA i els hagi gastat 'clandestinament'. Victor Reuther no té vergonya. És a la seva demanda que jo mateix vaig anar un dia a Detroit per a donar 50.000 dòlars en bitllets de 50 a Walter. Victor ha gastat els diners, sobretot a l'Alemanya Occidental... a judici meu i dels meus col·legues de la CIA, no han estat utilitzats amb seny els 50 mil dòlars, car escolli com a beneficiats sindicats que tenien ja diners i que ja eren anticomunistes."

LA CIA I LA CULTURA

Va començar descobrint-ho la revista nord-americana "Ramparts"¹⁰ a principis del 1967. La CIA se servia dels universitaris USA per a fins d'espionatge a l'estranger i de diversionisme i corrupció dins del moviment cultural democràtic als Estats Units. Es donaven exemples concrets, xifres, noms; es citaven documents. Fou la primera pedrada de l'escàndol. Després, la revista "Guild Reporter" (24 febrer 1967), denunciava l'organització per part de la CIA de "seminaris per a periodistes a Saigon i a sis països de l'Amèrica Llatina i d'Àsia". Els seminaris i una escola de periodisme a Recife (Brasil), servien de tapadora a les activitats dels "missionners" de la CIA. Seguidament, com una reacció en cadena, es produïa l'explosió que descobria el lligam de la CIA i dels monopolis imperialistes amb ella relacionats i el "Congrés per la Llibertat de la Cultura" a Europa. El 14 de maig, es reunia el "Congrés" i rebutjava la dimissió presentada pel seu director Executiu, Michael Josselson que durant 16 anys havia acceptat diners de la CIA i ho reconeixia. Només foren 16 els qui acceptaren —per consideracions mo-

vals— la dimissió del senyor Josselson. Setze d'un total de dos mil. L'assemblea durà set hores. Hi prengueren part Raymond Aron, sociòleg francès ben conegut; Silone, escriptor italià; Pierre Emmanuel, escriptor francès, i altres figures de la intel·lectualitat europea. L'assemblea "condemnà la forma en què la CIA els havia decebut" i es queixà perquè "l'efecte d'accions semblants tendeix a enverinar les fonts del curs intel·lectual" ("The New York Times", 15 maig 1967). Malgrat les declaracions sincerament indignades d'algunes figures destacades del "Congrés", ja no podran ésser els mateixos d'abans de l'escàndol; ni per als altres ni per a ells mateixos. Ja no podien ésser considerats "independents" ni llur activitat ni llur pensament. Això és allò que buscava, també —encara que no exclusivament— la CIA. En aquest terreny, l'objectiu fonamental és la confusió i corrupció ideològica.

Quant al paper jugat pel trotsquista espanyol, Julian Gorkin, al si d'aquest organisme finançat per la CIA o pels monopolis i consorcis ianquis, en parlarem més avall.

LA CIA I ESPANYA

L'òrgan central del P.S.U. de Catalunya, "Treball", publicava un article en el seu número de desembre 1967, del qual reproduïm alguns fets. Diu "Treball":

"El propassat 22 d'octubre, a una Assemblea de les Comissions Obreres del Baix Llobregat celebrada a Cornellà, un dels oradors... posà de manifest la necessitat de desemmascarar a certs petits grups derrotistes, que estan subvencionats per la CIA i la missió dels quals és produir la divisió del moviment obrer espanyol" (De la correspondència enviada a "Treball" per un dels assistents a l'Assemblea).

"Desconeixem —diu "Treball"— a quins grups al·ludia aquest orador, però estem en condicions d'afirmar que l'acció de la CIA a Barcelona és una realitat que obliga als revolucionaris i a tots els demòcrates a avivar la vigilància i a desemmascarar sense contemplacions els maneigs dels agents directes o indirectes dels serveis d'espionatge dels EE.UU. a Espanya."

Més endavant, "Treball" aportava un

testimoni interessant per a subratllar la denúncia: un article signat pel militant socialista espanyol, José Cardona, publicat en el número 8 de la revista de París "Cuadernos de Ruedo Iberico". D'aquest article copiem, textualment:

"La solución tipo peronista por que aboga Solís ha necesitado la elaboración previa de una nueva ley sindical y las transacciones con elementos procedentes de la antigua CNT y de la nueva ASO. Por el cauce de esta última, los USA han irrumpido en la escena sindical española con el equipo CIA de Meany-Lovestone" (p. 113).

"De acuerdo con los datos que conocemos, ASO ha sacado la suma de unos 20 millones de pesetas al secretario general de la Internacional de Metalúrgicos, el suizo Graedel¹¹ (a razón de medio millón de francos suizos por cada uno de los años 1963, 1964 y 1965, debidamente contabilizados). Los USA han pasado a aplicar en

10. La revista "Ramparts", segons "The New York Times" (22-2-67), es una publicació "destinada als intel·lectuals catòlics liberals".

11. Existeix un nou Irving Brown. Es un home de confiança de Walter Reuther i ciutadà suís. Es President de la Federació Internacional d'obriers metal·lúrgics a la CISL. Es diu Adolphe Graedel. Diuen que s'interessa especialment per l'emigració espanyola a França. ("L'Humanité", Alain Guérin, gener 1968).

Espanya por el cauce "sindical" de Meany-Lovestone y de la CIOSL, su vieja estrategia intervencionista consistente en aliarse oficialmente con los regímenes más reaccionarios, de preferencia dictatoriales, al mismo tiempo que alimentan una oposición pacífica de tipo liberal que represente, llegado el momento, la solución de recambio deseada."

I José Cardona basa la seva afirmació en els exemples de la República Dominicana, Saigon, Guaiana, Iran i Guatemala. Després, analitzant la relació que hi ha entre anti-comunisme i reacció, José Cardona diu:

"En la misma medida en que el peligro que nos acceha no proviene ni de la Unión Soviética ni del Partido Comunista, sino del imperialismo norteamericano i del neocapitalismo internacional, la solución democrática y socialista a la alternativa neofranquista pasa por un acuerdo con el último. Intentar encerrar al P.C.E. en un ghetto, como ha sucedido en Italia y Francia a todo lo largo de la guerra fría, o declararlo fuera de la ley como es el caso de Grecia y de la República Federal de Alemania, supone, cuanto menos, hacer el juego a la dictadura, hoy, y de sus herederos, mañana" (p. 115-116).

En aquest article de José Cardona, titulat "EL GUIGNOL SINDICAL EN EL TABLADO DE LA CIA" s'aporten fets inèdits, per ésser la pròpia experiència personal de l'autor. Per haver escrit un article per a "Nuestra Bandera"¹² essent funcionari d'un organisme sindical internacional a Ginebra, José Cardona, fent acomiadat, com diu ell:

"El secretario de los metalúrgicos americanos, el bello Adolfo Graedel, ha empleado conmigo unos procedimientos que nada tienen que envidiar a los del fascismo. Este mismo señor pretende imponer en España una conducta sindical que él es el primero en no respetar... Lo que que ha sucedido en mi caso personal tiene el alcance general de revelar a la clase trabajadora española el valor que se da en Europa a las libertades sindicales y a los derechos humanos por quienes aspiran al control de su patrimonio."

Per altra banda a la revista "Política", editada a França pels emigrats republicans espanyols —publicació fundada per Manuel Azaña— llegim en el número de setembre 1967, pàgina 5, una nota titulada Mercenaris comentant l'escàndol produït a Europa per les "revelacions" de Braden:

"En 1947 —escribe el señor Braden— a causa de una huelga organizada por la CGT, se temió la llegada de los comunistas al Poder. Ante ese peligro —dice— Jay Lovestone, ex dirigente del FC estadounidense e Irving Brown, célebre dirigente sindicalista, organizaron la central francesa "Force Ouvrière" con fondos, al principio, del Sindicato Internacional del Vestir y, luego, de la CIA. A los sindicatos no comunistas de Francia e Italia les fueron entregados entonces dos millones de dólares."

I mes endavant, "Política" comentava:

"A los españoles nos cabe el derecho de preguntarnos y hasta el deber de preguntar si no había en este turbio asunto algún español ahora muy superdemócrata que no se ha "enterado" de que los norteamericanos están también en España... ¿No habrá ya llegado la hora de preguntárselo a más de uno que sigue obstruyendo cada vez que se trata de unir a los antifascistas españoles?"

I encara que només ho insinua, la publicació dels republicans a l'exili es refereix a la suspensió de la revista "Mañana" de la qual era director Julian Gorkin. Arran de l'escàndol del "Congrés per la llibertat de la Cultura", est descobrí que Julian Gorkin era uns dels "beneficiats" i que amb els diners de la CIA s'editava una revista destinada a influir en l'oposició antifranquista.

De totes les denúncies sobre l'activitat de la CIA a casa nostra, fins ara és la de "Treball" la més seriosa. Denuncia l'intent no reeixit, de dos estudiants ianquis presents al Congrés de Sarrià, d'orientar el SDEUB en un sentit anti-comunista¹³.

I per últim, "Treball" reproduceix la següent informació d'un corresponent:

"Se sap que el Vice-Cònsul dels EE.UU. a Barcelona, Mr. Richard Clay Brown, organitzà en el seu domicili recepcions a les quals, gràcies a la "col·laboració" de dos coneguts personatges considerats de l'oposició, han assistit en alguna ocasió militants de les Comissions Obreres. En aquestes recepcions, els agents de la CIA manifestaren obertament a llurs interlocutors que desitjaven mantenir relacions amb els catòlics que actuen a les Comissions Obreres a fi d'estar informats de la marxa del moviment obrer i, en particular, de les activitats dels comunistes. En contrepartida, ells podrien ajudar-los fent de mitjancers entre Fraga Iribarne i altres autoritats espanyoles. Sabem que els invitats a una d'aques-

12. "Nuestra Bandera"; 47-48, feb.-març 1966. La crisis de la socialdemocracia.

13. L'agència Cifra va donar la notícia publicada a Londres pel "The Daily Telegraph" segons la qual, "fondos de la CIA fueron entregados, junto con instrucciones, a determinadas organizaciones estudiantiles ilegales españolas" ("La Vanguardia", 22 febrer 1967).

tes reunions rebutjaren amb indignació semblants propostes i replicaren que ho plantejarien a una Assemblea general de les Comissions Obreres per tal que allí fos decidida la qüestió per majoria, cosa que va espantar d'allò més els agents de la CIA. No obstant, aquests agents han procurat, posteriorment, entrar en relació amb

alguns dels assistents a les entrevistes de la casa del Cònsul, als quals han ofert ajuda econòmica."

Són fets que es comenten sols. Això no obstant, no sempre són degudament valorats en el comportament o la praxis revolucionària.

RAONAMENTS SIMPLISTES

Hi ha qui diu: "Els franquistes també la denuncien la CIA. Diuen que les accions estudiantils són, en part, obra d'agents de la CIA¹⁴." Amb aquesta lògica de calaixera s'arriba a conclusions sense solta ni volta. No veuen —els qui així raonen— que la dictadura, objectivament, té interès a desprestigiar el moviment democràtic d'estudiants, presentant-lo com un fenomen

extern, provocat des de l'estranger. Allò de "la mà de Moscou" ja no lliga. La CIA i la mà de Praga juntes fa més efecte. D'aquesta manera pensen matar dos pardals d'un sol tret: desprestigiar el moviment democràtic universitari davant l'opinió antiamericana i també davant l'opinió no comunista.

RAONAMENTS DELS ESPAVILATS

Els mètodes de la CIA de penetració i disgregació dels moviments revolucionaris i obrers no tenen res d'originals. Ja els practicava en alguns aspectes el "pope Gapon" a la Rússia pre-revolucionària. Els ha practicat a Espanya el policia Comin-Colomer i en la depriment novel·la del formidable Jack London, *The Iron Heel*, en trobem els precursors ianquis. Són mètodes, però, que necessiten un terreny adobat per a l'existència d'individus que, eventualment, puguin militar en els esmentats moviments o, havent-ne desertat o havent-ne estat foragitats, en coneguin els procediments i els militants més "assequibles". Aquestes són realitats amb les quals els revolucionaris han hagut de comptar sempre. Nogensmenys, mai no s'ha de veure en cada company o simpatitzant, en cada obrer rebel, en cada intel·lectual inquiet, un "agent del capital". Hem d'avançar malgrat les probabilitats que l'agent existeixi. L'únic que pot descobrir i neutralitzar l'agent provocador és, precisament, l'acció en la confiança, una acció el més oberta possible, de cara a les masses i a tots els nivells. Un agent provocador durarà més temps en les catatombes que en una assemblea pública. Un home o una dona en procés de descomposició política pot ésser salvat per la confiança i l'acció col·lectiva, per la fraternitat revolucionària (que no

vol comareig). Mai pel recel i l'arbitrari.

Però hi ha els "espavilats", aquells qui diuen: "La CIA ens ofereix diners. Fòrem ben idiotes de no acceptar-los. Com que són tan bèsties els americans, pagaran la nostra propaganda, també la que fem contra ells." Aquests raonament és parent d'aquell que es fan alguns enfront de la policia: "Els enganyaré amb noms falsos o que ja coneixen, amb adreces cremades, amb falòrnies..." I en lloc d'adoptar una actitud de principis en tant que persona i militant, accepten el brut comerç amb l'adversari. El negoci acaba sempre perjudicant el militant i rebaixant moralment la persona.

Hi ha qui pensa, a casa nostra, que la CIA pot ajudar-nos a combatre Franco i accepten la "protecció" de Cònsuls USA o d'agents de la CIA encoberts o descoberts. Obliden que la CIA és l'imperialisme ianqui; que aquest no ens ajudarà a combatre Franco. Coneix la fragilitat de la dictadura. Ho farà tot per perpetuar-la, amb Franco o sense. A l'ensens procurarà "guanyar-se" aliats entre l'oposició i ho farà per als seus fins imperialistes. Si això no és clar, quan la CIA "ofereix diners" es pot caure en un parany. Quant a l'aspecte ètic de la qüestió no oblidem allò d'"una poma podrida pot podrir el paner".

NI TRACTE NI PACTE

Amb la CIA només pot haver-hi una actitud revolucionària i digna: *rebutjar-la*. No acceptar ni el seu "mecenatge" cultural, ni la seva "generositat" en el terreny sindical. La CIA és com el dimoni de la

llegenda: no dóna res sense càlcul, sense el compromís tàcit o implícit del "beneficiari"; un compromís que un dia o altre serà conegut de les masses i aleshores pot ésser massa tard per a trencar amb el dimoni.

14: El corresponsal del "The New York Times" a Madrid, Tad Szulc, informava el 8 de març 1967 que "Fins ara no hi ha cap protesta oficial davant els Estats Units sobre les pèssimes activitats de la CIA entre els grups internacionals que no volen el règim de Franco".

Saurí

SOBRE ELS PREMIS
(I MES COSES)
DE SANTA LLUCIA

I ens queixàvem per massa! Havíem cregut que aquest any els premis no serien tants, que el foc resultaria més concentrat. I ca! Han estat convocats ni més ni menys que tretze premis. Per què aquest atapeïment? ¿Tan important és el fet que durant la "Gran Nit de les Lletres Catalanes" —com ja ens hem acostumat a qualificar-la— siguin beneïts per onze jurats (seixanta-cinc crítics!) uns quants títols de llibres? Crec, sincerament, que no. Ja fa alguns anys que molts opinen així, però les coses continuen igual. Es la pura dispersió. Què caldria fer? Es difícil de contestar. Potser la solució seria, com han avançat algunes veus, de repartir la concessió dels premis al llarg del calendari? O al llarg de la geografia catalana? No ho sabem ben bé, però és evident que cal replantejar-se el problema.

De tota manera, potser no val la pena de preocupar-nos-en gaire. Realment què significa avui la "Gran Nit" sota les noves condicions de *détente*? Em sembla que no és gaire més que una festeta —o festassa, segons com ho mirem— de societat: la gent es veu (els temps no són propicis per als encontres plàcids, sense preocupacions polítiques), enraona (les converses encara són difícils en una vida trasbalsada pels maldecaps que periòdicament ens administren les autoritats), en una paraula, es "distén". Això sense comptar amb la inevitable munió de burgesos no actius que pul.lulen en aquesta mena de manifestacions, cofois i panxacontents, feliços de poder saludar aquest o aquell lletraferit. Queda, doncs, res de "literari" en la vetllada de Santa Llúcia? Em sembla que no. Signe dels temps...

M'excusaré de no comentar els diferents premis. El lector ja coneix pels diaris de Barcelona i per les dues revistes catalanes ("Tele/estel" de 22-12-67 i "Serra d'Or" de gener) els resultats, i crec que fóra enutjós de repetir-los. Hi ha hagut sorpreses, com cada any, però fins que no coneguem les obres no ens podem pas aventurar a entusiasmes o detraccions. Malgrat tot, em sembla saludable —i això té transcendència "cultural" de debò— en principi, que apareguin noms nous i joves com els d'Antònia Vicens, premi "Sant Jordi" de novel·la, o Ramon-Terenci Moix, premi "Victor Català" de narra-

cions. Per això també —i sense conèixer les obres, per tant promptes a rectificar quan les coneguem— no hem pogut evitar d'entristir-nos una mica pel fet que el “Carles Riba” no hagi anat a Marta Pessarrodona, jove universitària de Terrassa, sinó a un poeta ja “consagrat”, Jaume Vidal i Alcover, de qui —cuitem a dir-ho— admiren les coses que té publicades. I prou, perquè per aquest camí potser m'acusarien de voler mitificar la joventut, quan el que saludo és més aviat l'aparició de sang nova, que no és ben bé el mateix.

Com en anys anteriors, han estat invitades personalitats estrangers i sembla que enguany la tria ha estat força encertada. Els dos crítics francesos que han vingut, Maurice Nadeau i Claude Roy, gaudeixen de prestigi. Com de costum aquests invitats han estat sotmesos a un intensiu “lavatge de cervell” (Roy ja havia vingut en una altra ocasió i no ha calgut insistir-hi), per tal que oblidessin els esquemes bonapartistes, tan ben apresos, i compreguessin que Espanya és una realitat multinacional. Val a dir, de passada, que la burgesia catalana, financeria i organitzadora de la “Gran Nit”, encara és neòfita en qüestions de *public relations* i no sap com desempallegar-se. Per exemple, a l'arribada dels invitats a l'aeroport no hi havia ningú per a rebre'ls... I això no és tot: el dia 12 tenia lloc la recepció oficial dels invitats; doncs bé, cap organitzador no va comparèixer a l'acte! Sort en van tenir, Nadeau i Roy, d'alguns amics —Castellet, Ferrater, Raimon, Pi de la Serra— que els van saber acompanyar per Barcelona, fent d'hostes improvisats. ¿Allò de l'*àvara povera* ha esdevingut potser l'*àvara “casilinghità”* (“casolanitat”, i perdoneu-me el mot)?

L'Institut Francès aprofità l'estada dels dos compatriotes seus per a muntar un parell de “xerrades”. Nadeau parlà d'avanguardisme i de Cuba (parlant d'aquest país s'entusiasmava tant que M. Raillard, director de l'Institut, va haver de parar-li els peus), i Roy parlà d'estructuralisme, i de passada demostrà que coneixia força bé la poesia d'Espriu. L'últim dia van poder assistir a un recital Raimon, en el seu ambient: Raimon cantava en un teatre de Sants, davant un públic menestral i obrer. Els francesos van poder copsar l'entusiasme de l'auditori, l'interès per les seves cançons, la correspondència de sentiments entre el públic i el cantant de Xàtiva. I és que Raimon canta una revolta que no és solament la seva, sinó la de tots.

Una cosa memorable de la, diguem-ne, “atmosfera” Santa Llúcia ha estat la reconciliació entre el grup d'editors catalans que patrocina la vetllada i el grup d'Ediciones Destino. Com és sabut, durant molts anys aquesta editorial barcelonina ha estat malvista per la seva política discriminatòria contra la llengua catalana pel seu “Premio Nadal”. En efecte, quan el premi “Biblioteca Breve” comença a admetre originals catalans en el seu concurs i l'andalús senyor Lara anunciava un premi “Planeta” per a novel·les catalanes, el grup d'Ediciones Destino continuava barrant el pas a la literatura catalana. La “reconciliació s'ha produït en dos temps: d'una banda la simpatia que ha desvetllat la revista “Destino” per la brutal sanció amb què el senyor Fraga l'ha colpida (val a dir que, des de fa temps, “Destino” havia pres unes valentes posicions democràtiques i defensava sincerament la cultura catalana); de l'altra, el bon acolliment que ha tingut l'anunci fet pel senyor Vergés, propietari de l'editorial i de la revista, que a partir de 1968 hi hauria el premi

“Josep Pla de prosa catalana”. No és estrany, doncs, que Nèstor Luján, director de “Destino”, que el Ministre d’Informació té entre cap i coll, fos cordialment rebut pels assistents de Santa Llúcia i li fos cedit un lloc d’honor en el sopar. Cal agrair, doncs, a Fraga Iribarne que hagi ajudat a liquidar una enutjosa situació, que entrebancava la unitat dels demòcrates catalans contra la Dictadura.

No voldria acabar sense una nota optimista de conjunt. Malgrat tots els seus defectes, la vetllada de Santa Llúcia és una mostra visible de la vitalitat d’una cultura nacional que ha sabut resistir a l’opressió feixista, de primer, i a l’assetjament folkloritzant, després, i que mira cap al futur amb esperança. En aquest sentit, és també un exponent de la lluita per la democràcia i per les llibertats nacionals de Catalunya.

SEGONA FESTA DEL LLIBRE CATALA A PARIS

El 10 de maig, la Festa del llibre a París serà presidida per la commemoració del Centenari de la naixença de Pompeu Fabra. El primer acte, a celebrar a la Sorbona el deu de maig, l’inicia el professor Joan Coromines, de la Universitat de Xicago, que parlarà del significat i l’abast de l’obra del mestre Pompeu Fabra. En els actes que seguiran, dissapte 11 i diumenge 12 de maig, hi pendran part —en col·loquis, conferències i manifestacions artístiques— els escriptors de Barcelona Antoni Jutglar, Josep Maria Castellet, Jordi Solé-Tura, Maria Aurèlia Campany, Jaume Vidal Alcober, Cirici Pellicer, Josep Termes, Ricart Salvat i, segons anuncia la Comissió Organitzadora, el poeta Francesc Vallverdú i el crític Joan Triadú. Entre els artistes, Guillermina Motta i Xavier Ribalta.

Al vestibul de la Sala Pleyel —on és celebraran els actes— hi serán exposats llibres i discs catalans. Més de vint editorials de Catalunya i de l’exili hi participaran. També serán exposades, en el marc de la Festa, algunes obres de pintors catalans d’“Estampa Popular”.

“NOUS HORIZONS” donarà, en el proper número, ampla informació d’aquest esdeveniment de la cultura catalana a París.

“¿Qué es la historia?”

E.H. Carr, Barcelona, Seix y Barral
(Col. Ciencias Humanas), 1967
Traducció de Joaquín Romero.

El llibre és el recull d'una sèrie de conferències donades a la universitat de Cambridge al 1961 sobre la finalitat i el mètode de la història. El seu propòsit és defensar la cièntificitat de la història sobre la base de criticar les concepcions arcaiques que encara dominen en proporcions importants aquesta disciplina. L'autor és un eminent historiador britànic, autor d'una sèrie de biografies (Dostoievski, Marx, Bakunin) i d'una monumental *History of Soviet Russia*, que començà d'aparèixer al 1950.

Després d'una sòlida crítica (1ª conf.) del culte positivista dels fets, on posa molt clarament en manifest la importància de la interpretació en la investigació històrica, Carr ataca (2ª conf.) el tradicional enfocament individualista i psicologista que redueix la història a una seqüència d'actes individuals. No sols els fets històrics són fets sobre les relacions existents entre els individus en el si de les societats, sinó que, a més, els mateixos actes individuals no es produeixen mai aïlladament: es produeixen dintre un determinat marc social.

La 3ª conferència comença amb una introducció confusa, en la qual l'autor pretén d'esborrar les diferències entre les categories històriques i les científiques naturals (dient que la física, per exemple, ja no parla de “fets” sinó d’“esdeveniments”, i tampoc de “lleis” sinó d’“hipòtesis”), amb el propòsit de fer més patents els títols de cièntificitat de la història. En realitat, el fet que l'objecte de la història imposi unes categories específiques no diu res en contra de la possibilitat d'una història científica, i més aviat s'ha de dir, amb Marc Bloch, que “ja no sentim la obligació d'intentar imposar a tots els objectes del saber un model intel·lectual uniforme, pres de les ciències de la natura física” (*Apologie pour l'histoire ou Métier d'historien*, Introducció).

Les objeccions que Carr registra com les més corrents a la cièntificitat de la història són: que la història només s'ocupa del particular mentre que la ciència és estudi del

general, que la història no ensenya res ni pot pronosticar, que implica problemes de religió i moralitat, i que és forçosament subjectiva perquè l'home s'hi està observant ell mateix. Aquesta darrera objecció és la més complexa i polèmica. La resposta de Carr és molt inespecífica: es limita a observar que l'argument es fonamenta en una teoria del coneixement ja perillosa que estableix una dicotomia tallant entre el subjecte i l'objecte.

La conferència dedicada a la causalitat és de fet una continuació de la precedent. En línies generals, afirma la causació en la història, en contra de la doble exageració de la llibertat individual i de l'atzar. Amb l'estil viu i irònic que el caracteritza, l'autor apel·la a exemples de la vida quotidiana per demostrar que l'acceptació de la llibertat no ens impedeix en cap cas esbrinar les raons i causes actuant en la conducta dels homes. Però la seva apologia del **determinisme**, vàlida si només es vol designar amb aquest terme una mera exigència metodològica de causalitat, el duu a afirmacions tan rígides com la de dir que si les coses haguessin passat de manera diferent “també les causes haurien hagut d'ésser unes altres” (p. 130). És cert que unes pàgines abans diu que “tota discussió històrica gira entorn de la prioritat de les causes” (p. 121), i que en parlar de l'atzar, distingeix entre “causes racionals i causes accidentals” (p. 143), però no en treu les conseqüències corresponents, és a saber, que no es pot parlar tan rígidament de determinisme, a causa de la complexitat de línies causals —algunes essencials, d'altres no— que s'entrecreuen en cada situació concreta.

Un dels plantejaments més objectables de l'autor al llarg de tota l'obra és el de l'objectivitat. L'èmfasi que dóna constantment al paper de l'a priori metodològic que permet a l'historiador seleccionar i ordenar intel·ligiblement el seu material empíric deriva cap a un subjectivisme interoretatiu que es dóna com a normes d'objectivitat uns criteris tan formalistes com el de coherència, de fecunditat en les hipòtesis, etc. Això, unit a afirmacions tals com que “és impossible donar la primacia” als fets o a les interpretacions, o que l'historiador, en seleccionar els fets bàsics, no es recolza en cap qualitat dels fets mateixos, indica una marcada tendència rela-

tivista en els dispersos plantejaments teòrics, sovint contradictoris amb indicacions metodològiques molt realistes i d'evident interès. Cal destacar que de cada un dels prejudicis doctrinals que critica, en posa al descobert les arrels político-socials. En conjunt sembla implícit al llarg de tota la obra el pressupost que els principals elements de la interpretació marxista de la història són (amb els esmentats límits) uns constituents ja assimilats i inalienables de la moderna tradició científica de la història que Carr defensa.

La 5ª conferència aporta algunes precisions sobre el problema de l'objectivitat. Després de defensar el progrés, delimitant-lo com a progrés indefinit, que no sequeix una línia regular i que no es valorable segons patrons fixos i extra-històrics, sinó segons "objectius que només es poden anar definint a mesura que avancem cap a ells" (p. 161), replanteja la qüestió de la objectivitat i formula la conclusió que "l'historiador del passat no es pot apropiat a la objectivitat sinó en la mesura que s'aproxima a la comprensió del futur" (p. 167).

L'última conferència és una justificació de la posició política progressista de l'autor i de la seva confiança en la raó perquè els mals que pot provocar "porten en ells mateixos els propis correctius" (p. 199), ja que no hi pot haver superació d'aquests mals si no és a través de la raó mateixa.

La categoria de l'autor fa que, malgrat la seva brevetat i el seu caràcter divulgador, l'obra doni un panorama molt documentat i viu de la problemàtica actual de la història com a ciència. La traducció és excel·lent.

J.S.

"Historia de Catalunya Il·lustrada"

De Ferran Soldevila
Dibuixos de Josep Granyer
Aymà S.A.E., Barcelona, 1967.

Recentment s'ha publicat un llibre d'història pels infants. Va aparèixer la didada de Santa Llúcia i es titula **Història de Catalunya Il·lustrada**. Ha estat escrit per Ferran Soldevila i els dibuixos són de Josep Granyer. El text procedeix d'un llibre de lectures publicat abans de la guerra que el senyor Soldevila ha revisat per a la present edició.

Ens plau aquesta idea de fer arribar la nostra història als petits amb un llenguatge al seu abast i en un llibre que llegiran com si fos de rondalles.

Les explicacions són clares i l'autor no escatima de lloar les arts i la cultura per tal que els nens i nenes aprenguin a respectar-les i estimar-les. I, en aquest aspecte, ens agrada que un dels capítols estigui dedicat a Ramon Llull.

Potser endut pel desig de convertir aquest llibre d'Història en un llibre més de contes perquè els petits el llegeixin amb el mateix gust, l'autor ens presenta tots els reis, prínceps i guerrers de la nostra història com a magnífics herois envoltats de glòria.

Però el senyor Ferran Soldevila sap que avui la història ja no s'escriu així, parlant solament d'herois i de grans gestes. S'ha de parlar tant d'un personatge com de les circumstàncies econòmiques i socials en què aquest es desenvolupa i de les forces que el mouen, i tant de les batalles i conquestes com dels motius que les creen o les justifiquen.

Ja comprenem que aquesta perspectiva és més difícil en tractar d'escriure per a infants, però diem difícil, no impossible, i d'altra banda, necessari. Els antics guerrers no eren homes perfectes sinó, la major part de vegades, mercenaris a sou que tan aviat enlauraven una senyera com una altra. D'altres, eren fidels a una causa, però aquesta no sempre era justa. I quan en un poble entraven victoriosos els conqueridors, la gent senzilla els contemplava esporuguida i si els aclamava no era per entusiasme, sinó per evitar repressàlies. Es tot això el què voldríem que s'expliqués als nostres petits perquè ja de bon principi admiressin qui s'ho mereix, rebutgessin allò que és dolent i compreguessin perquè esdevenen les coses i quí omple realment les planes de la Història: el poble, els milers de pares i mares de nens com els que llegiran aquest llibre.

Encara que en acabar (com en tot el llibre) es parla tan bé de Catalunya, no ens agrada la forma d'explicar el millor nivell de vida dels catalans bé i basant-lo en la nostra laboriositat. L'infant lector pot interpretar que els altres pobles d'Espanya són més pobres perquè són més ganduls.

De totes maneres estem contents que s'hagi pensat a fer arribar aquests temes als petits i, si els autors accepten aquestes observacions, ens plaurà i ens haurem d'alegrar també pels nostres nens.

Marina.

"NOVA GALICIA"

Revista de cultura y política
82, rue Anatole-France
93 - Bagnolet-França

"Nova Galicia" és una revista bilingüe (castellano-gallega) en la qual es tracten, des d'un punt de vista marxista, qüestions de la cultura i la política d'aquesta nació germana que és Galicia i que, com Catalunya i altres

pobles hispànics, no té reconegut oficialment el dret a viure en gallec. Un cop d'ull al número 4 de "Nova Galicia" (segon trimestre de 1967) dona una idea ben clara del significat de la revista, del que es proposa i de la seva actualitat. Un treball del gran poeta Celso Emilio Ferreiro, escrit en llengua gallega, ens dona una imatge de Curros Enríquez, treball que, pàgines més enllà, enriqueix un altre intel·lectual gallec, Xesus Alonso Montero —també en la seva llengua— que tracta del contingut combatiu de la poesia de Curros. La revista "Nova Ga-

licia" fa, en aquest mateix número, algunes reflexions sobre les lluites de la classe obrera i ho fa en el moment i en la perspectiva (treball signat per Antonio Sourerio). El concert de Raimon a Compostela amb traduccions al gallec d'algunes de les cançons del xiquet de Xàtiva, és comentat amb sincera admiració en les pàgines de "Nova Galicia" i, sota el títol "Mensaxe a Raimon", publica el vers de Manuel Maria que nosaltres, en "fulls oberts" volem reproduir per l'interès que té pels nostres lectors:

Voz do povo, nacida na fonte
leda e cantareira do teu sangue,
que se fai luz no corazón
e no ar faise amor que chega a todos,
amor comunicado, compartido,
claridá que ilumina a nosa vida,
que pon en nós a esperanza
despois de tanta noite,
de tanta tebra mesta,
de tanto deserto
e tanto medo.
Voz propia, coñecida i amada,
con recendo e quentura de lar,
treballada pola dór i a carraxe,
oberta cara a verdade i a esperanza;
metro milagreiro, maxico reiseñol
que nos fas comprender
que só o amor é o que importa,
que hai que decir que non
ó odio, a fame i a inxusticia,
que hai que morrer cantando
si é preciso,
que o medo e mais o sangue
nunca poden ser lei do mundo.
Ti enseñachenos a decir: non
i a comprensión abríuse en nós
coa a mesma sinxeleza con que
se abre unha frol na primavera.

En aquest mateix número es tracten problemes de l'ensenyament rural a Galicia i comentaris al Pla d'habitacions d'aquest poble germà, així com les reivindicacions dels pescadors d'aquelles costes. Com a treball històric de molta entitat, s'hi publica la segona part d'un estudi del dirigent comunista gallec, Santiago Alvarez, sobre les lluites dels "irmandiños" del Segle XV, treball força documentat i elaborat amb una preocupació evident per l'anàlisi marxista de fets històrics no sempre tractats com cal pels historiadors burgesos.

Estem segurs que "Nova Galicia" troba una acollida favorable entre la joventut estu-

diosa de Galicia i també entre els treballadors desitjosos de conèixer problemes de la cultura, que hi són presentats amb serietat i sense pedanteria. Si revistes com aquestes poguessin ja publicar-se a la terra mateixa, és segur que en les seves pàgines col·laborarien els intel·lectuals més avançats, però és ja molt notable que una publicació feta fora del país pugui ésser un mirall tan fidel d'allò que es mou i avança en el terreny de la cultura i de la lluita per la democràcia arreu d'Espanya, i, en aquest cas concret, a Galicia.

T.P.

MANIFEST DE LA CONFERENCIA D'EUROPA OCCIDENTAL PER ESPANYA

Convocades per la Conferència d'Europa Occidental per a Espanya, s'han reunit a París algunes centenes de personalitats, vingudes a títol personal o representant diferents Comitès Nacionals i nombroses organitzacions polítiques, sindicals i humanitàries, i han adoptat el següent Manifest:

Espanya ha canviat considerablement des de la guerra civil. Tot el poble espanyol mira vers l'esdevenidor i les noves generacions aspiren que llur país s'integri a la via del desenvolupament modern. El règim franquista, però, manté Espanya en un estat de repressió, de conservadorisme estret i de mediocritat econòmica.

La voluntat de canvi s'ha estès per totes les capes de la població i l'oposició ha guanyat tots els medis, inclosos aquells que ahir tenien un paper important dins l'Estat. Davant d'aquesta empenta general, la dictadura franquista reforça la repressió, i alhora, intenta d'assegurar la seva supervivència amb diversions que no enganyen el poble. Poderosos moviments de protesta dels medis obrers, intel·lectuals i estudiantils, demostren des de fa mesos la voluntat popular i les aspiracions al progrés i a la democràcia.

Tots els amics d'Espanya saluden la valentia dels qui lliuren aquest noble combat per la llibertat i afirmen llur solidaritat amb els presos i els exiliats, víctimes de la situació com a conseqüència de la guerra civil o de la creada per les lluites actuals.

L'ajut que aporten al poble espanyol és desinteressada: el seu únic objectiu és el de permetre-li que determini lliurement el seu propi esdevenidor i, dins el respecte a la pluralitat de totes les tendències,

construir el seu propi règim democràtic, condició de tota cooperació real amb els altres països europeus al si d'organitzacions internacionals.

Els amics del poble espanyol tenen consciència del valor de l'exemple que dona a les democràcies del món sencer, amb la tenacitat de la seva lluita per la reconquesta de la seva llibertat, subratllen la imperiosa necessitat de prosseguir i desenvolupar llur activitat en tant que subsisteixi la dictadura franquista.

Amb aquest fi, la Conferència de París proposa a totes les organitzacions i personalitats d'Europa Occidental amants de la causa de la democràcia espanyola, de recolzar aquest Manifest i de participar en l'aplicació de les mesures retingudes.

La creació d'un Comitè d'enllaç permanent, titulat Comitè Internacional pels Drets de l'Home a Espanya, ha de permetre de coordinar eficaçment l'activitat de tots els amics de l'Espanya democràtica, dels Comitès nacionals, de les organitzacions nacionals o internacionals i de les personalitats.

Mitjançant un esforç considerable i objectiu d'informació sobre la situació d'Espanya en tots els nostres països d'Europa occidental i amb l'organització i desenvolupament de relacions constants amb els diferents medis que lluiten a Espanya per la democràcia, ens comprometem a aportar al poble espanyol un ajut concret i eficaç en la seva lluita alliberadora.

París, 10 i 11 de febrer del 1968.

(Aquest Manifest fou aprovat unànimement per la Conferència.)

MISSATGE DELS INTEL·LECTUALS DE BARCELONA AL SINDICAT DEMOCRÀTIC DELS ESTUDIANTS

ENS SENTIM PLENAMENT SOLIDARIS DE LA VOSTRA LLUITA PER UNA UNIVERSITAT DEMOCRÀTICA I CONDEMNEM ELS REPROBABLES PROCEDIMENTS DE REPRESSIÓ.

COM A CIUTADANS RESPONSABLES DE LA PROBLEMÀTICA QUE VIU EL NOSTRE PAÍS, VALOREM EXTRAORDINARIAMENT LA VALENTIA DE LA VOSTRA ACTITUD I D'APORTACIÓ QUE PER LA SOLUCIÓ DELS PROBLEMES PLANTEJATS REPRESENTA EL VOSTRE COMBAT.

FEM NOSTRES LES VOSTRES EXIGÈNCIES EN L'ORDRE DE:

1er. REFORMA DEMOCRÀTICA DE LA UNIVERSITAT.

2on. LLIBERTAT SINDICAL I RECONeixEMENT DEL SINDICAT DEMOCRÀTIC D'ESTUDIANTS.

3er. ANUL·LACIÓ DE TOTS ELS EXPEDIENTS I SANCIONS I ALTRES MESURES REPRESSIVES CONTRA ESTUDIANTS I PROFESSORS.

Josèp Ma. Castellet, Miguel Izard, Enric Bastardes, Francesc Vallhonrat, Manuel Mayol, Josep O. Gilabert, Sebastià, Giner, Xavier Fàbregas, Pedro Penalva, Guinovart, Ma. Aa. Pelauzy, A. Rafols Casamada, Angel Fitó, Lluís Gubern, Joan Martínez Mora, Ma. Pilar Yzaga Espinosa, Carles Sampson, Perè Portabella, Joan Raventós, Arnau Oliván, Francesc de Carreras, Xavier Folch, Luis del Castillo, Baltasar Porcel, Maria Vila-Abadal, J.Ma. Casamiglia, Xavier Roset Ventí, J. Clusa Matinero, Blanca Sassó, Manuel Gimenez Vallespí, Marco Broggi, Jeroni Alsina, Esteban Cirera, Angel Fitó, Marta Carrera, Rogeli Armengol, Jorge Haster, Salvador Espriu, Montserrat Ramos, J. Llusà Masó, C. Mensa, J. Corredor Matheos, M. Coll Alentorn, LL. Gascon J. Casajuana, Artigau, Manuel Sacristan, Carmen Alcalde, Maria Girona, Rosa Turell, Lourdes Teixidó, Gloria Florensa, Pablo Fuenmayor, R. Garcia Verde, Ernest Vidal, Raimon, Mestres Quadreny, Dolors Folch, Joan Ramon Capella, J. L. Gutierrez Frantú, Joan Rodès, Joan Ma, Vallvé Riera, Alfons Carles Comin, Joan Rodès Teixidó, Vicente Llorens Salvans, Josep Corominas, Manuel Gimenez Formiguera, Luis Torrent,

Teresa Español, Felip Soler Sabaris, Jordi Sendra, Joan Ma. Pous, Ramon Casanellas, Rosari Perez Simó, Francesc Vallverdú, Ma. Rosa Prats, F. Joan Vendrell, Esther Boix, J. Rodriguez Mendez, Antoni Cañellas, F. Aregany, Josep Cercós, F. Candel, Llimos, Angel Carmona Ja. Ma. Casassa, Neus Potau, Rufa Picó, M. Angels Manuel, An. Gutierrez Diaz, Santiago Dexeus, Salvador Casanovas, J. Solè Barberà, Manuel Pujades, J. Ma. Vidal Villa, Marçal Giró, Eugenio Trias, Ma. Carmen Mayol, José Luis Aranguren, Josep Vallverdú, J. Toro Trallero, Joan Massana, Perez Blazquez, Ramon Espassa, Francesc Freixa, Lluís Bach Bach, R. Cruz Hernandez, Josep Ma. Jaen, Guillerme Prat, Pedro N. Acassin, Joan Gerhard, Ramon Vidal Teixidó, Ma. Rosa Borràs, M. Bouza, Xavier Elorriaga, Ma. Angels Drets, Pura Fernandez, Isidoro Boix, P. Ramon Tibau, Carles Babot, Elias Martin, Sara Estrada, Eva Serra, Rafael Tasis, Godofred Edo, Montserrat Valenti, Joan Roca, Ma. Josep Pardo, Rosa Tortosa, Francesc Padrós, Manuel Galgo, Maria Rosa Puig, Jordi Amat, Ana Maria Domenech, Josep Bogoña, Jaume Joan Arnal, Josep Carsanedas, Nuria Codina, Josep Prader, Miguel Porter, Isabel Roca, Jordi Vinyolas, Montserrat Jufesa, Antonia Jofre, Montserrat Castellví, Asuncion Serrat, Ana Ma. Morato, Ana Moya, Jordi Llimona, Rafael Casas, Santiago Ponseti, Josep Ma. Beneria, Josep Moll, Lluís Maristany, Lluís Ma. Bonet, Alfons Rodriguez, Jordi Rigau, Eduard Sans, Alfons Quintà, Conchita Vila, Conrad Perez, Amparo Barnils, Laura Cuenca, Joan Llorenç, Montserrat Badrich, Lluís Saurell, Maria Julia Gaset, Enric Ripoll, Joan Giner, Manuel Serrat, Josep Ma. Lopez, Aurora Leal, Jaume Costa, M. Eguilior Ramos, Albert Llauredó, L. Rivera, Esther Donato, Andrea Garcia Sastre, Josep Cornet, Jordi Carbonell, Salvador Dominguez, Domenech Aguilar, Lluís Izquierdo, Josep Ma. Carandell, Ramon Garrabou, Carles Piera, Frederic Bayer, Ramon Passoles, Joan Forès, Joaquim Sampere, Maria Rosa Farreras, Joan Thió, Immaculada Perez, Victòria Moreno, August Gil Matamala, Lluís Rafels, Isabel Puig, Maria Español, Artur Amóros, Elisa Domenech, Encarna Domenech, Eva Domenech, Merce Maduella, Blanca Serra, Antoni Montserrat.

Barcelona, febrer 1968.

I^a PONENCIA DE LA VI REUNIO COORDINADORA PREPARATORIA

La VI Reunió Coordinadora Preparatoria reunida els dies 27, 28 i 29 de febrer i 1 i 2 de març del 1968, amb assistència de les universitats de Barcelona, Bilbao, Granada, La Laguna, Màlaga, Navarra, Oviedo, Salamanca, Galicia, Sevilla, Valladolid i Saragossa, ha elaborat, entre altres documents, Ponències sobre els següents punts: 1) Anàlisi del Moviment Universitari; 2) Necessitats de Coordinació a nivell d'Espanya; 3) Possibilitat i preparació del Congrés Democràtic d'Estudiants d'Espanya; 4) Les branques professionals i la Reforma Democràtica de la Universitat, i 5) Comunicat de Comissió Internacional.

Reproduïm seguidament la Ponència I, "Anàlisi del moviment universitari".

ESTAT ACTUAL DEL MOVIMENT UNIVERSITARI

I. INTRODUCCIO: A la I^a Reunió Coordinadora Preparatoria (R.C.P.), el Moviment Universitari fixà els seus objectius en la Reforma Democràtica de la Universitat lligada a la Reforma Democràtica de la Societat.

Des d'aleshores, en les successives Reunions Coordinadores Preparatories es continua en la tasca de coordinació del Moviment Universitari i en l'enriquiment del seu contingut, cosa que es plasmà en una sèrie d'àmplies accions reivindicatives que han discorregut paral·lelament a les portades a terme per altres sectors de la societat.

Així i en un terme d'un curs, hem arribat a la situació actual en què s'han celebrat cinc R.C.P. i en la que el Congrés Democràtic d'Estudiants d'Espanya (C.D.E.E.) se'ns presenta com l'objectiu més immediat.

S'imposa, doncs, un examen actual a les universitats d'Espanya analitzant les realitzacions concretes que s'han dut a terme i les causes que, en cada cas, puguin haver retardat aquest procés auto-organitzatiu.

II. SITUACIO ACTUAL DEL MOVIMENT UNIVERSITARI.

a) *Nivell auto-organitzatiu.* El procés d'auto-organització proposat per les R.C.P. es troba, pel seu mateix caràcter dinàmic, en moments diferents a les diverses universitats. Les diferències existents no són de caràcter qualitatiu, cosa que implicaria un canvi radical de contingut, sinó purament quantitatives.

Junt a universitats més avançades, com Barcelona i Madrid, que han realitzat fa

temps llurs assemblees constituents, n'hi han d'altres, com Saragossa, Sevilla, Santiago, Valladolid i València on la seva celebració es imminet. A les altres, aquest procés d'auto-organització s'està accelerant, encara que és difícil preveure la data de llurs assemblees constituents.

b) *Significat de les accions de masses.* Les accions de masses realitzades durant els dies passats; assemblees, vagues, manifestacions, etc., demostren la força que va adquirint el Moviment Universitari amb vista als seus objectius fonamentals.

Està clar que aquests esdeveniments no responen ja a simples situacions esporàdiques sinó que són expressió d'un procés avançat per la democràcia. És important senyalar que el nivell de reivindicació no es limita ja als problemes acadèmics concebuts aïlladament dels problemes estructurals, sinó que s'emmarquen dins de la situació estructural que els motiva. Degut a això, ara, els contactes amb altres sectors democràtics són cada vegada més freqüents i coordinats.

A mesura que el moviment universitari madura, els universitaris prenem consciència que els nostres problemes no es poden resoldre independentment dels dels altres sectors, ja que la Universitat Democràtica només és possible dins una Societat Democràtica, que és objectiu comú de tots els espanyols. I per això, aquestes accions tenen una ampla implicació social i política. La VI R.C.P. constata com, això, que ja fou proclamat a la I R.C.P., va ésser una realitat.

Aquestes accions tenen, per una banda, un sentit d'enfrontament radical a les estructures imposades al poble espanyol. Per altra banda, són l'expressió més notable que els diàlegs intentats per les autoritats acadèmiques fracassen lamentablement, en manca aquestes d'autonomia respecte del Govern. Destaca també el fet que aquestes accions es realitzen a despit de totes les mesures repressives i constitueixen la demostració més evident que no pel fet d'eliminar a uns quadres sindicals pot ésser paralitzat el Moviment Universitari.

c) *Obstacles en el Moviment Universitari:* L'estudi de les causes que dificulten el desenrotllament del procés d'auto-organització, ens duu a la consideració, en primer lloc de la política de l'Administració front a les accions universitàries i, en segon lloc, de les possibles situacions pseudo-democràtiques que dificulten la lògica marxa del Moviment Universitari.

I. POLITICA DEL GOVERN. RE-PRESSIO. L'única resposta d'un règim antidemocràtic a tota postura democràtica de qualsevol sector ha estat en tot moment la repressió. Aquestes mesures repressives, consubstancials des de sempre al règim, s'accentuen en uns moments en que la política econòmica i social ha conduït a una situació de crisi global. Aquest augment de la repressió es concreta en el gran nombre d'estudiants detinguts; expedients acadèmics oberts als alumnes més conscients i als quadres sindicals; assalts a les universitats per part de la policia a fi d'impedir la celebració d'assemblees i reunions; la militarització de la Universitat; la creació de la Policia d'Ordre Universitari; la constant campanya de tergiversació i desprestigi a càrrec dels mitjans d'informació controlats pel Govern; la pèrdua de drets a la I.P.S. i la denegació de prorroques militars i passaports; el control de telefons, correspondència, casa i desplaçaments dels quadres sindicals, etc.

ASSIMILACIO: Paral·lelament a aquesta repressió governamental hem vist com les autoritats acadèmiques han intentat controlar i absorbir el Moviment Universitari amb un intent de diàleg que determinats quadres d'alguns centres han mal interpretat, creient, equivocadament, que la R.D.U. pot aconseguir-se dins de les actuals vies legals. Malgrat això, en una ampla majoria de les universitats d'Espanya, ha quedat suficientment demostrada la contradicció en-

tre els objectius de la R.D.U. i els principis polítics de l'actual sistema.

II. Frens dins del Moviment Universitari. Deficient actuació dels dirigents sindicals. El moment actual de la lluita universitària exigeix dels quadres sindicals un esforç de treball teòric i pràctic per tal d'adequar-se a les necessitats presents. Observem que això no sempre es realitza, amb la qual cosa, conscientment o inconscientment s'està frenant el desenrotllament normal del Moviment Universitari.

FORMALISME: Una interpretació poc profunda en alguns centres dels objectius del Moviment Universitari pot fer creure que la seva finalitat és simplement la consecució d'un sindicat autònom i, assolit aquest, quedar tancat en la seva mateixa estructura.

ORGANICISME: Aquest mateix afany formalista pot entranyar, com a conseqüència, una disminució del grau de vinculació amb les R.C.P. i, pitjor encara, desvinculació amb la base universitària. S'estableix així un règim parlamentarista en el qual, a través d'un sistema nominalment representatiu, s'arriba a una representativitat fictícia, congelada, en la qual els representats perden capacitat activa en la tasca sindical.

Ponència elaborada per les universitats de Sevilla, Saragossa, Santiago, Granada, Màlaga, La Laguna i Valladolid.

CARTA OBERTA A L'OPINIO PUBLICA I ALS ORGANISMES INTERESSATS EN LA SOLUCIO DEL PROBLEMA DE LES TERRES PROPIETAT DELS SENYORS BENEFICIATS DE LA CATEDRAL

Reunida en Sessió Extraordinària la Junta de Colons del Grup Sindical de Colonització número 7.693 d'accés a la propietat, i després d'haver examinat la situació del problema en la seva fase actual, ha pres acords dels quals, per llur general importància, destaquen els següents termes:

Agrair, a través de la premsa i altres organismes informatius al seu abast, i davant la impossibilitat de fer-ho personalment, el *caliu popular que han rebut i se'ls ha donat* per a resoldre quantes decisions han estat adoptades fins aquest moment, incloent-hi l'adhesió unànime a tots aquells que han firmat el document dirigit a S.S. Pau VI, en el qual s'exposaven objectivament i amb tota claredat els fets en si, a fi que a les *Altes Esferes Eclesiàstiques es tingués una idea clara i de conjunt més completa* que aquelles que els senyors Beneficiats haguessin pogut facilitar de manera unilateral i tendenciosa.

Volem desvirtuar de manera rotunda certes informacions aparegudes en alguns periòdics, en les quals es pretenia d'insinuar que les activitats desenrotllades pel Grup Sindical eren obra d'uns quants i que no responien al sentit unànime de tots els integrants. A aquest efecte, aquesta Junta manifesta obertament i en forma solemne que totes les actuacions que han estat dutes a terme per a tals fins, ho han estat amb l'aprovació plena de tots quants es troben afectats pel problema. L'escrit dirigit a S.S. dona fe exacta d'això ja que duu impreses les firmes unànimement. L'esmentat document obra en aquests moments en mans de la Santa Seu, amb l'exclusiva finalitat que pugui ésser estudiat sense influències estranyes i donar una solució al problema que afecta, com és conegut, a unes 700 famílies, i que indiqui als senyors Beneficiats que, l'any 1967 i després del nou corrent renovador i progressista que regna l'Església, resulta incongruent que una part d'aquesta es resisteixi a comprendre-la i mantingui una situació que, de fet, fou ja resolta l'any 1935 amb l'escriptura de compra firmada per ambdues parts, còpia de la qual posseeix també Sa Santedat.

Per altra banda, els colons han demostrat en tot moment un esperit obert a la negociació, prescindint de la força moral i material que els dona l'escriptura en qüestió, proposant la compra en grup en una xifra

global de l'ordre dels 70 milions de pessetes, atenent a la valoració total de les finques afectades en llur rendabilitat actual, molt superior a la de l'any 1935, oblidant-se així mateix que, si aquesta rendabilitat ha progressat, ha estat gràcies a la suor i la laboriositat que comporta el conreu de les finques rústegues pels agricultors mateixos i no per causes alienes a l'esforç personal.

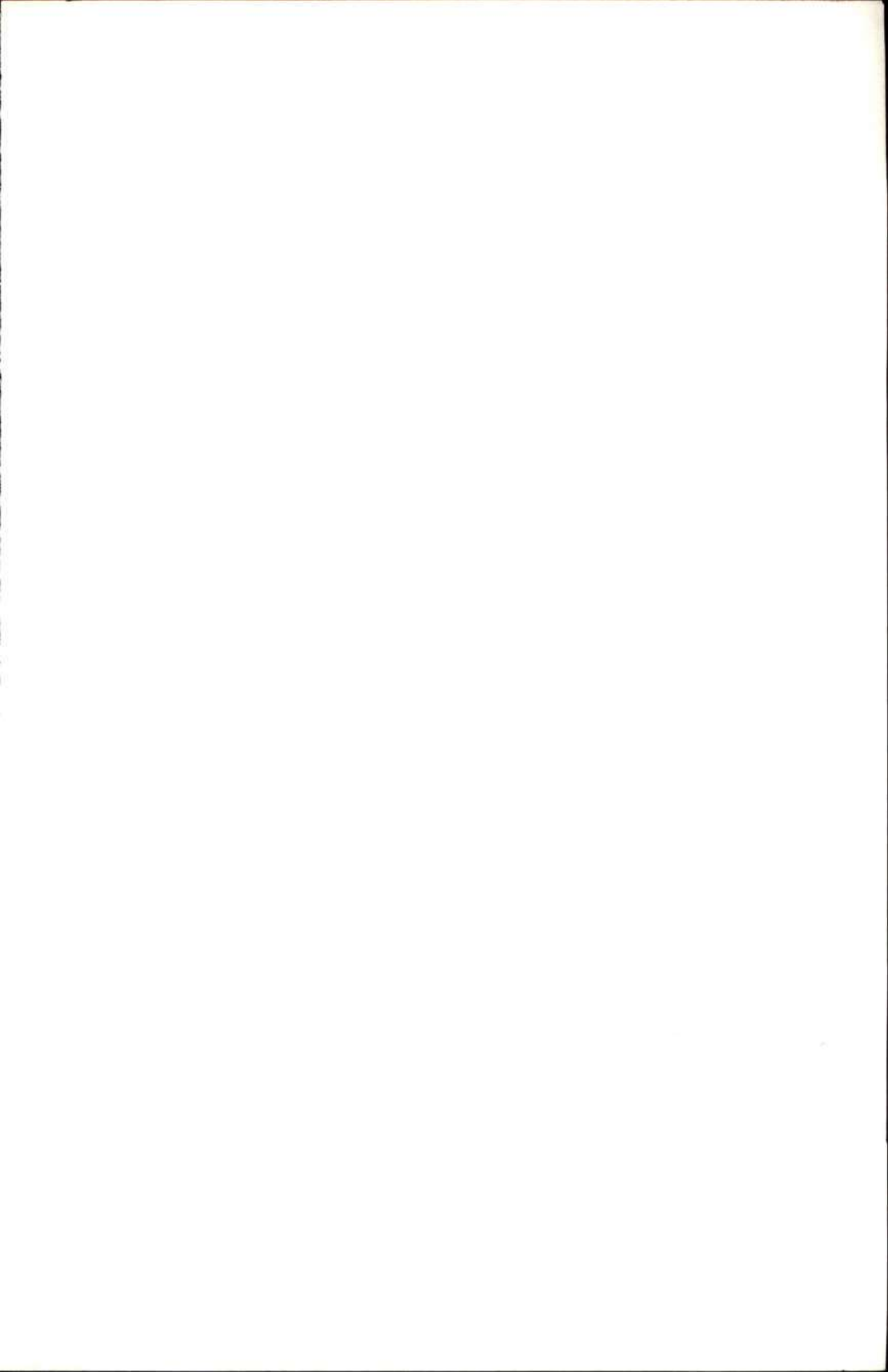
Els senyors Beneficiats parlen que *llur desig és invertir tot el capital producte de llurs vendes en obres socials*. En tot cas, els colons pregunten, si és aquesta llur veritable idea; ¿quina millor obra social que vendre aquestes terres a preus socials i no especulatius, i a aquells senyors que han invertit part de llur vida en la prosperació d'aquelles terres? Si així ho fessin demostrarien posar en pràctica un principi purament cristià. Pretendre de deslliurar-se de llurs propietats a canvi de bitllets en abundància del Banc d'Espanya, és emular qualsevol empresa privada, l'ideal de les quals és generalment la consecució que requereix materials. No va estimar-ho així cert Bisbe de terres hispano-americanes el qual, per donar exemple de bon cristià, cedi les seves riqueses agràries als pagesos que les venien conreant.

Tanmateix, volem ressaltar la manifestació d'un representant dels senyors Beneficiats, apareguda en notes a la premsa espanyola, segons el qual les pretensions dels senyors colons obeeixen més a trets d'incultura que de justícia. ¿No podria ésser aquesta manifestació el cavall de Troia per a tractar, amb més avantatge, de vendre les terres en forma individual, aprofitant la incultura que diuen que tenim, a fi i efecte d'obtenir majors beneficis i major nombre de comissions per a si mateix?

Aquesta apreciació, encara que siguem incultes, ha tingut la virtut d'assenyalar-nos el perill que suposa de tractar la compra-venda individual i que ha fet que el Grup de colons i la seva Junta es trobin en aquests moments més units que mai, i no volem renunciar a trobar una solució en forma amistosa, però en conjunt, reiterant el nostre desig de mantenir un diàleg obert per part nostra i sempre a través dels organismes constituïts a aquest efecte i degudament autoritzats.

Molt atentament.

(Signat i aprovat pels quaranta membres del Grup Sindical.)

horitzons^{NOUS}

PREUS DE SUBSCRIPCIO

quatre nùmeros :

\$ mex :	15.00
Ptes.	80.00
Dls. :	1.75

un exemplar :

\$ mex.	5.00
Ptes. :	25.00
Dls. :	0.45